

Sytuacja społeczno-gospodarcza kraju w listopadzie 2023 r.

Socio-economic situation of the country in November 2023

Sytuacja społeczno-gospodarcza kraju w listopadzie 2023 r.

Socio-economic situation of the country in November 2023

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Główny Urząd Statystyczny, Departament Opracowań Statystycznych
Statistics Poland, Statistical Products Department

pod kierunkiem

supervised by

Magdaleny Ambroch

Zespół autorski

Editorial team

Dominika Borek, Justyna Gustyn, Kamil Knol, Jakub Komorek, Anna Kozera, Joanna Kozłowska,
Marcin Marikin, Agata Zasztowt-Mroczek, Anna Zielkowska, Maciej Żelechowski

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Elżbieta Lisiak, Eustachiusz Markowski, Beata Morawska, Katarzyna Stanecka

Ikony użyte na okładce

Icons used on the cover

Freepik, Kirenschastry i Pixel Perfect z Flaticon

Designed by Freepik, Kirenschastry and Pixel Perfect from Flaticon

Publikacja dostępna na stronie

Publication available at

stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła.

When publishing Statistics Poland data – please indicate the source.

Spis treści

Contents

Synteza	5
Executive summary	9
Rynek pracy	12
Labour market	
Wynagrodzenia i świadczenia społeczne	23
Wages and salaries; social benefits	
Ceny	27
Prices	
Rolnictwo	34
Agriculture	
Przemysł	39
Industry	
Budownictwo	46
Construction	
Budownictwo mieszkaniowe	49
Housing construction	
Rynek wewnętrzny	52
Domestic market	
Transport	56
Transport	
Handel zagraniczny	61
Foreign trade	
Produkt krajowy brutto.....	69
Gross domestic product	
Sytuacja społeczno-gospodarcza w Unii Europejskiej i w wybranych krajach	71
Socio-economic situation in the European Union and in selected countries	
Wybrane wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju	76
Selected indicators regarding the socio-economic situation of the country	
Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne – Unia Europejska	80
Main macroeconomic indicators – European Union	

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description	Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	oznacza, że zjawisko nie wystąpiło magnitude zero	Kropka (.)	oznacza: brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless
Zero (0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5 magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit	„W tym” “Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given
Zero (0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit	Comma (,)	used in figures represents the decimal point

Ważniejsze skróty

Main abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning	Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
tys.	tysiąc thousand	kg	kilogram kilogramme
mln	milion million	szt. pc.	sztuka piece
mld bn	miliard billion	l	litr litre
p.proc. pp	punkt procentowy percentage point	hl	hektolitr hectolitre
zł PLN	złoty zloty	t	tona tonne
USD	dolar USA United States dollar	dt	decytona decitonne
EUR	euro euro		
CHF	frank szwajcarski Swiss franc		
UE EU	Unia Europejska European Union		

Synteza

Rynek pracy w listopadzie 2023 r.

przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw (w przeliczeniu na etaty)	0,0% m/m	-0,2% r/r
stopa bezrobocia rejestrowanego (stan w końcu okresu)		5,0%

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw, podobnie jak w październiku br., było nieznacznie niższe od notowanego przed rokiem. Do ewidencji bezrobotnych wprowadzono mniej osób niż rok wcześniej, również mniej osób wykreślono z rejestrów. Stopa bezrobocia rejestrowanego ukształtowała się na takim samym poziomie jak w poprzednich miesiącach i była nieco niższa niż przed rokiem.

Według wyników sprawozdania popytu na pracę w 3 kwartale br. utworzono mniej nowych stanowisk niż w analogicznym okresie ub. roku, również mniej miejsc pracy zlikwidowano.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w listopadzie 2023 r.

nominalne	+1,7% m/m	+11,8% r/r
realne	+1,0% m/m	+4,9% r/r

Przeciętne nominalne i realne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw wzrosły w skali roku w nieco mniejszym stopniu niż w poprzednim miesiącu.

Przeciętne miesięczne emerytury i renty brutto w listopadzie 2023 r.

z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych		
nominalne	0,0% m/m	+18,0% r/r
realne	-0,6% m/m	+10,7% r/r
rolników indywidualnych		
nominalne	-0,7% m/m	+26,4% r/r
realne	-1,3% m/m	+18,6% r/r

Nadal dużo wyższe niż przed rokiem były przeciętne nominalne emerytury i renty z obu systemów oraz ich siła nabywcza.

Ceny w listopadzie 2023 r.

ceny towarów i usług konsumpcyjnych	+0,7% m/m	+6,6% r/r
ceny produkcji sprzedanej przemysłu	-0,8% m/m	-4,7% r/r
ceny produkcji budowlano-montażowej	+0,5% m/m	+8,0% r/r

Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku był podobny jak w październiku br. Ceny większości grup towarów i usług, w tym żywności oraz towarów i usług związanych z mieszkaniem, wzrosły w mniejszym stopniu niż w poprzednich miesiącach; nieco większy niż w październiku br. był natomiast wzrost cen odzieży i obuwia. Spadek cen w zakresie transportu był wyraźnie mniejszy niż przed miesiącem.

Dynamika cen producentów uległa dalszemu osłabieniu – nieco pogłębił się spadek cen w przemyśle, a wzrost cen w budownictwie był najmniejszy od blisko dwóch lat.

Produkcja sprzedana przemysłu w listopadzie 2023 r.

niewyrównana sezonowo	+0,2% m/m	-0,7% r/r
wyrównana sezonowo	-0,3% m/m	-3,3% r/r

Po niewielkim wzroście przed miesiącem, produkcja sprzedana przemysłu ponownie ukształtowała się poniżej poziomu sprzed roku. Wpłynął na to spadek sprzedaży w przetwórstwie przemysłowym, przy wzroście w pozostałych sekcjach przemysłu. Spośród głównych grupowań przemysłowych sprzedaż obniżyła się w skali roku w produkcji dóbr konsumpcyjnych trwałych oraz zaopatrzeniowych, natomiast wzrosła – w produkcji dóbr inwestycyjnych, związanych z energią i konsumpcyjnych nietrwałych.

Produkcja budowlano-montażowa w listopadzie 2023 r.

niewyrównana sezonowo	+3,1% m/m	+3,9% r/r
wyrównana sezonowo	-2,0% m/m	+1,6% r/r

Wzrost produkcji budowlano-montażowej w skali roku był mniejszy niż w październiku br. Produkcja zwiększyła się w podmiotach specjalizujących się w budowie budynków oraz w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej, a obniżyła się w przedsiębiorstwach zajmujących się głównie robotami budowlanymi specjalistycznymi. Znacznie wzrosła sprzedaż robót inwestycyjnych, a wyraźnie spadła sprzedaż robót o charakterze remontowym.

Sprzedaż detaliczna w listopadzie 2023 r.

	-2,8% m/m	-0,3% r/r
--	-----------	-----------

Po wzroście przed miesiącem, sprzedaż detaliczna była niższa niż przed rokiem. Spadek sprzedaży dotyczył większości grup, w tym m.in. żywności, napojów i wyrobów tytoniowych oraz paliw stałych, ciekłych i gazowych. Wzrost utrzymał się m.in. w jednostkach handlujących pojazdami samochodowymi, motocyklami, częściami.

Przewozy ogółem w listopadzie 2023 r.

ładunków	-3,3% m/m	-0,9% r/r
pasażerów	-13,1% m/m	-4,8% r/r

Przewozy ładunków ogółem były niższe niż w listopadzie ub. roku, po niewielkim wzroście w poprzednich miesiącach. Po raz pierwszy od niemal trzech lat zmniejszyły się również w skali roku przewozy pasażerskie.

Handel zagraniczny w okresie styczeń–październik 2023 r.

eksport (w zł)	+1,2% r/r
import (w zł)	-7,9% r/r

Wzrost eksportu był znacznie słabszy niż w analogicznym okresie ub. roku. Obniżył się import ze wszystkich grup krajów, w tym dużemu ograniczeniu uległa wartość towarów sprowadzanych z krajów Europy Środkowo-Wschodniej. Obroty zamknęły się dodatnim saldem wobec ujemnego rok wcześniej. Wskaźnik terms of trade w okresie trzech kwartałów br. kształtował się korzystnie (wobec niekorzystnej relacji przed rokiem).

Koniunktura gospodarcza w grudniu 2023 r.

Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury	
przetwórstwo przemysłowe	-14,4
budownictwo	-13,2
handel detaliczny	-1,9
transport i gospodarka magazynowa	-4,9
zakwaterowanie i gastronomia	-6,5

Ogólny klimat koniunktury w przetwórstwie przemysłowym, budownictwie oraz handlu detalicznym jest oceniany gorzej niż w listopadzie br., a w transporcie i gospodarce magazynowej podobnie negatywnie jak przed miesiącem. Poprawiły się natomiast nastroje przedsiębiorców w zakwaterowaniu i gastronomii.

Wśród prezentowanych działalności więcej jest tych podmiotów, które zamierzają ograniczyć zatrudnienie pracowników relatywnie łatwych do zastąpienia, niż tych, które planują je zwiększyć. W przypadku pracowników relatywnie trudnych do zastąpienia opinie są zróżnicowane (np. w przetwórstwie przemysłowym oraz transporcie i gospodarce magazynowej przeważają plany dotyczące zwiększenia ich zatrudnienia). Według wskazań przedsiębiorców na poziom wynagrodzeń w najbliższych trzech miesiącach wciąż istotnie będą wpływały takie czynniki, jak sytuacja finansowa firmy oraz utrzymanie realnej wartości płac, tj. podwyżki inflacyjne.

Podobnie jak przed miesiącem, w większości prezentowanych działalności blisko 90% badanych przedsiębiorstw przewiduje, że wpływ wojny w Ukrainie na ich aktywność będzie nieznaczny lub nieodczuwalny. Poważnych konsekwencji wojny nadal obawiają się głównie podmioty transportu i gospodarki magazynowej oraz przetwórstwa przemysłowego. Do negatywnych skutków wojny przedsiębiorcy nadal najczęściej zaliczają wzrost kosztów (wskazuje go m.in. 80% respondentów w zakwaterowaniu i gastronomii). Przedsiębiorstwa zatrudniające pracowników z Ukrainy w listopadzie br. nadal doświadczały ich fluktuacji w związku z wojną. Sygnalizowały ją m.in. podmioty transportu i gospodarki magazynowej oraz zakwaterowania i gastronomii, wśród których po ok. 30% jednostek wskazywało odpływ pracowników z Ukrainy lub ich napływ.

Koniunktura konsumencka w grudniu 2023 r.

Wskaźnik ufności konsumenckiej	
bieżący (BWUK)	-15,2
wyprzedzający (WWUK)	-6,4

Wskaźniki ufności konsumenckiej pozostają niekorzystne. Wskaźnik określający bieżące tendencje konsumpcji indywidualnej uległ niewielkiemu pogorszeniu w porównaniu z listopadem br., a poprawił się wskaźnik informujący o oczekiwanych tendencjach. Bardziej pesymistyczne są m.in. oceny obecnej możliwości dokonywania ważnych zakupów. Mniej negatywne są m.in. przewidywania dotyczące sytuacji ekonomicznej kraju oraz oczekiwania w zakresie sytuacji finansowej gospodarstwa domowego. Respondenci spodziewają się, że wzrost cen konsumpcyjnych utrzyma się.

Koniunktura konsumencka w grudniu 2023 r. (dok.)

Obawy konsumentów dotyczące zagrożenia, jakie może stwarzać wojna na terytorium Ukrainy przeważnie są zbliżone do zgłaszanych w listopadzie br. Według 22% respondentów konflikt zbrojny w Ukrainie może stwarzać duże zagrożenie dla gospodarki w Polsce, a zdaniem 7% – dla osobistej sytuacji finansowej. Jako duże zagrożenie dla suwerenności i niezależności Polski sytuację w Ukrainie postrzega 20% badanych. Z powodu tej wojny 4% respondentów decyduje się obawiać utraty pracy lub zaprzestania prowadzenia własnej działalności, a 6% osób dostrzega możliwość zaistnienia takiej sytuacji.

Executive summary

Labour market in November 2023

average paid employment in enterprise sector (in full-time equivalents)	0.0% m/m	-0.2% y/y
registered unemployment rate (as of the end of period)		5.0%

Average paid employment in the enterprise sector, similarly as in October 2023, was slightly lower than the one observed a year before. In the register rolls of the unemployed, fewer persons were recorded than in the previous year, fewer persons were removed from the register as well. Registered unemployment rate remained at the last months' level and was slightly smaller than a year before.

According to the results of the labour demand report, in the third quarter of 2023, fewer new jobs were created than in the corresponding period of the previous year, fewer jobs liquidations occurred as well.

Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector in November 2023

nominal	+1.7% m/m	+11.8% y/y
real	+1.0% m/m	+4.9% y/y

Average gross nominal and real wages and salaries in the enterprise sector increased in annual terms to a slightly lesser extent than in the previous month.

Average monthly gross retirement and other pensions in November 2023

from non-agricultural social security system:		
nominal	0.0% m/m	+18.0% y/y
real	-0.6% m/m	+10.7% y/y
of farmers:		
nominal	-0.7% m/m	+26.4% y/y
real	-1.3% m/m	+18.6% y/y

Average nominal retirement and other pensions from both systems and their purchasing power were still much higher than a year ago.

Prices in November 2023

prices of consumer goods and services	+0.7% m/m	+6.6% y/y
--	-----------	-----------

The annual growth in prices of consumer goods and services was similar to the one recorded in October 2023. Prices in most groups of goods and services, including food and goods and services related to dwelling, increased to a lesser extent than in previous months, while an increase in prices of clothing and footwear was slightly higher than in October 2023. A drop in prices related to transport was clearly smaller than a month before.

producer prices in industry	-0.8% m/m	-4.7% y/y
producer prices in construction	+0.5% m/m	+8.0% y/y

The indices of producer prices weakened further – the decline in prices in industry deepened slightly, and the increase in prices in construction was the smallest in almost two years.

Sold production of industry in November 2023

seasonally unadjusted	+0.2% m/m	-0.7% y/y
seasonally adjusted	-0.3% m/m	-3.3% y/y

After a slight increase in the previous month, sold production of industry again was at a level lower than a year before. This was implied by sales decline in manufacturing, accompanied by their increase in other sections of industry. Among the main industrial groupings, sales decreased in annual terms in the production of durable consumer goods and of intermediate goods, while they increased – in the production of capital goods, of energy and of non-durable consumer goods.

Construction and assembly production in November 2023

seasonally unadjusted	+3.1% m/m	+3.9% y/y
seasonally adjusted	-2.0% m/m	+1.6% y/y

The year-on-year growth of construction and assembly production was smaller than that recorded in October 2023. Production increased in entities specialising in construction of buildings and in civil engineering, while it decreased in enterprises dealing mainly with specialised construction activities. Sales of investment works grew significantly, while sales of renovation works dropped considerably.

Retail sales in November 2023

	-2.8% m/m	-0.3% y/y
--	-----------	-----------

Following an increase the month before, retail sales were lower than a year ago. The decrease in sales affected most groups, including food, beverages and tobacco products and solid, liquid and gaseous fuels, among others. A growth was maintained, among others, in units trading in motor vehicles, motorcycles, parts.

Transport in November 2023

of goods	-3.3% m/m	-0.9% y/y
of passengers	-13.1% m/m	-4.8% y/y

Total transport of goods was lower than in November last year, after a slight increase in previous months. For the first time in almost three years, transport of passengers also decreased annually.

Foreign trade in January–October 2023

exports (in PLN)		+1.2% y/y
imports (in PLN)		-7.9% y/y

The growth rate of exports was much weaker than in the same period of the previous year. Imports from all country groups decreased, including a large constrain in the value of goods imported from the Central and Eastern European countries. The exchange closed with a positive balance compared with a negative one a year before. The terms of trade index in the three quarters of 2023 developed favourably (compared with an unfavourable relationship last year).

Business tendency in December 2023

General business climate indicators	
manufacturing	-14.4
construction	-13.2
retail trade	-1.9
transportation and storage	-4.9
accommodation and food service activities	-6.5

General business climate in manufacturing, construction as well as in retail trade is assessed worse than in November 2023, and in transportation and storage similarly negatively as a month before. However, entrepreneurs' sentiments in accommodation and food service activities improved.

In the presented activities more entities intend to reduce the number of employees that are relatively easy to replace than those which plan to increase it. In the case of employees relatively difficult to replace the opinions are differentiated (e.g. in manufacturing as well as in accommodation and storage plans of increasing employment prevail). According to entrepreneurs' indications, the wages and salaries level in the next three months will continue to be influenced mainly by the financial situation of the company and maintaining the real value of wages and salaries, i.e. inflationary pay rises.

Similarly as a month before, in most of the presented activities, nearly 90% of enterprises predict that the impact of the war in Ukraine on their activity will be minor or there will be lack of negative effects. Serious consequences of the war are still most often feared by transportation and storage entities as well as by manufacturing. Among the negative effects of the war enterprises still most often include the increase in costs (which is indicated among others by 80% of respondents in accommodation and food service activities). Enterprises employing workers from Ukraine in November 2023 still experienced their fluctuations due to the war. They were most often indicated by transportation and storage as well as by accommodation and food service units, where approx. by 30% of them indicated the outflow of employees from Ukraine or their inflow.

Consumer tendency in December 2023

Consumer confidence indicators	
current	-15.2
leading	-6.4

Consumer confidence indicators remain unfavourable. The indicator defining current tendencies in individual consumption slightly deteriorated compared to November 2023, and the indicator concerning expected tendencies, improved. More pessimistic are, among others, assessments of the current ability of making important purchases. Less negative are, among others, predictions on the economic situation of the country and expectations towards the financial situation of the household. Respondents expect the increase in consumer prices to continue.

Consumers' concerns related to the threat that the war on Ukrainian territory may pose, are usually similar to those reported in November 2023. According to 22% of respondents, the armed conflict in Ukraine may pose a great threat to the economy in Poland, and according to 7% to their personal financial situation. The situation in Ukraine is perceived by 20% of respondents as a big threat to Poland's sovereignty and independence. Due to this war, 4% of respondents are definitely afraid of losing their job or closing down their business, and 6% of people perceive the possibility of such a situation.

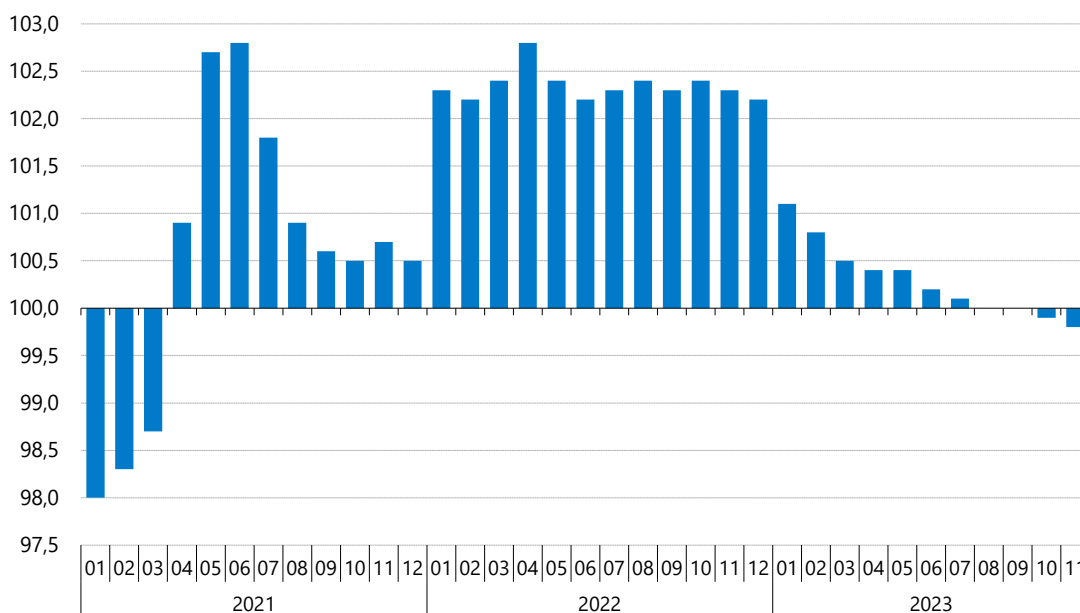
Rynek pracy Labour market

W listopadzie br., w drugim miesiącu z rzędu, przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw kształtowało się nieznacznie poniżej poziomu sprzed roku. W urzędach pracy zarejestrowano mniej nowych bezrobotnych niż w analogicznym okresie ub. roku, niższa była również liczba skreśleń z rejestrów. Stopa bezrobocia rejestrowanego w końcu listopada br. była podobna do notowanej w poprzednich miesiącach i nieznacznie niższa niż rok wcześniej.

Według wyników sprawozdania popytu na pracę w 3 kwartale br. utworzono mniej nowych miejsc pracy niż w analogicznym okresie ub. roku, mniej było również stanowisk zlikwidowanych.

Wykres 1. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 1. Average paid employment in enterprise sector
corresponding period of previous year=100

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw¹ w listopadzie br. wyniosło 6494,0 tys., tj. o 0,2% mniej niż przed rokiem (po spadku o 0,1% w październiku br. oraz wzrostu o 2,3% w listopadzie ub. roku). Spadek ten wynikał ze zmniejszenia zatrudnienia m.in. w przetwórstwie przemysłowym (o 1,1% w skali roku) oraz w handlu i naprawie pojazdów samochodowych (o 0,6%). Spośród analizowanych sekcji, podobnie jak w poprzednich miesiącach, najbardziej wzrosło w skali roku zatrudnienie w zakwaterowaniu i gastronomii (o 4,9%). W granicach 2,9%–0,2% zwiększyło się zatrudnienie w działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją, informacji i komunikacji, górnictwie i wydobywaniu, transporcie i gospodarce magazynowej, wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę oraz w obsłudze rynku nieruchomości.

¹ W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób; w przeliczeniu na etaty.

Tablica 1. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw
 Table 1. Average paid employment in enterprise sector

Wyszczególnienie Specification	2022		2023			
	11	01-11	11	01-11	11	01-11
	analogiczny okres roku poprzedniego=100 corresponding period of previous year=100		w tys. in thousands		analogiczny okres roku poprzedniego=100 corresponding period of previous year=100	
Sektor przedsiębiorstw Enterprise sector	102,3	102,5	6494	6522	99,8	100,4
w tym: of which:						
Przemysł Industry	100,9	101,4	2729	2748	99,2	99,3
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	100,1	98,8	124	123	102,3	101,4
przetwórstwo przemysłowe manufacturing	100,9	101,6	2355	2374	98,9	99,0
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę electricity, gas, steam and air conditioning supply	100,5	99,1	113	113	100,6	100,9
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja water supply; sewerage, waste management and remediation activities	101,9	102,3	138	137	99,9	99,9
Budownictwo Construction	101,2	101,8	418	420	98,4	98,0
Handel; naprawa pojazdów samochodowych Trade; repair of motor vehicles	102,3	102,3	1323	1323	99,4	100,1
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	103,6	103,9	668	673	101,5	102,5
Zakwaterowanie i gastronomia Accommodation and catering	105,8	109,0	131	131	104,9	106,1
Informacja i komunikacja Information and communication	111,3	111,3	307	308	102,7	106,2
Obsługa rynku nieruchomości Real estate activities	98,6	98,9	91	91	100,2	100,2
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a Professional, scientific and technical activities ^a	106,5	106,4	278	276	103,4	105,6
Administrowanie i działalność wspierająca Administrative and support service activities	101,6	100,8	394	394	97,8	97,8
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	102,6	102,6	94	94	102,9	103,3

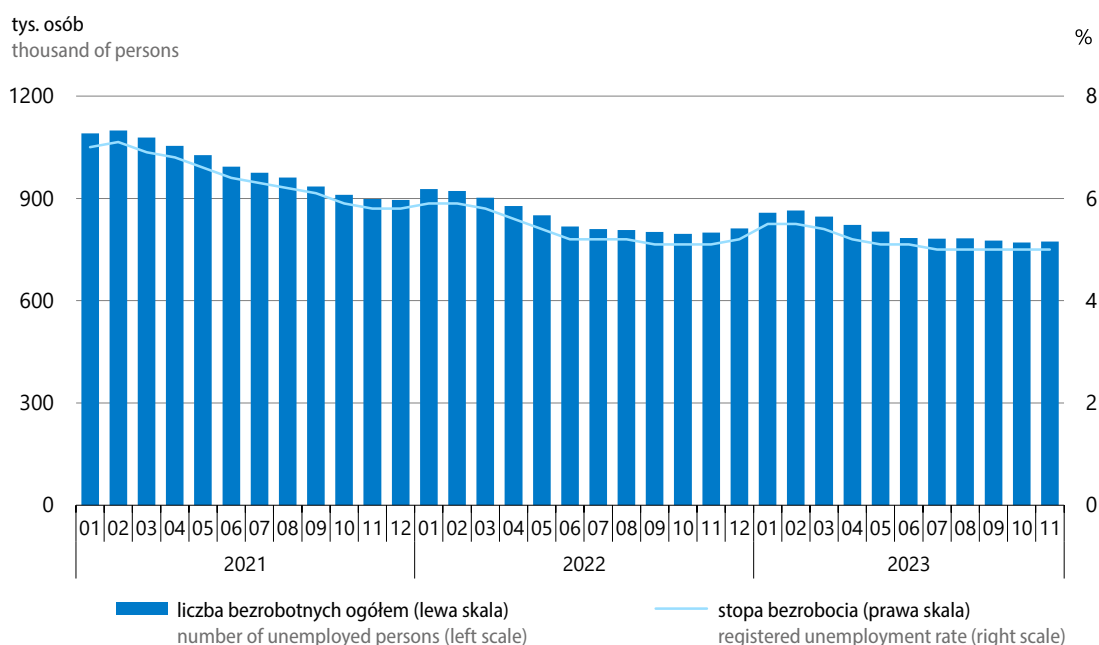
a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

a Does not include divisions: Research and experimental development and Veterinary activities.

W listopadzie br. spośród działów o największym udziale w zatrudnieniu spadek zatrudnienia w skali roku dotyczył m.in. handlu detalicznego (o 1,0%), handlu hurtowego (o 1,1%), produkcji artykułów spożywczych (o 0,3%) i produkcji wyrobów z metali (o 1,4%). Największy wzrost zatrudnienia w skali roku utrzymał się w jednostkach zajmujących się magazynowaniem i działalnością usługową wspomagającą transport (wyniósł 4,9%). Wzrost zatrudnienia obserwowano również w handlu hurtowym i detalicznym pojazdami samochodowymi oraz ich naprawie (o 3,6%), produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 3,3%), wydobywaniu węgla kamiennego i węgla brunatnego (o 2,2%), transporcie lądowym i rurociągowym (o 0,9%) oraz w robotach budowlanych specjalistycznych (o 0,8%).

W okresie styczeń–listopad br. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 6522,2 tys. i było o 0,4% wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku.

Wykres 2. Bezrobocie rejestrowane stan w końcu miesiąca
 Chart 2. Registered unemployment as of the end of a month

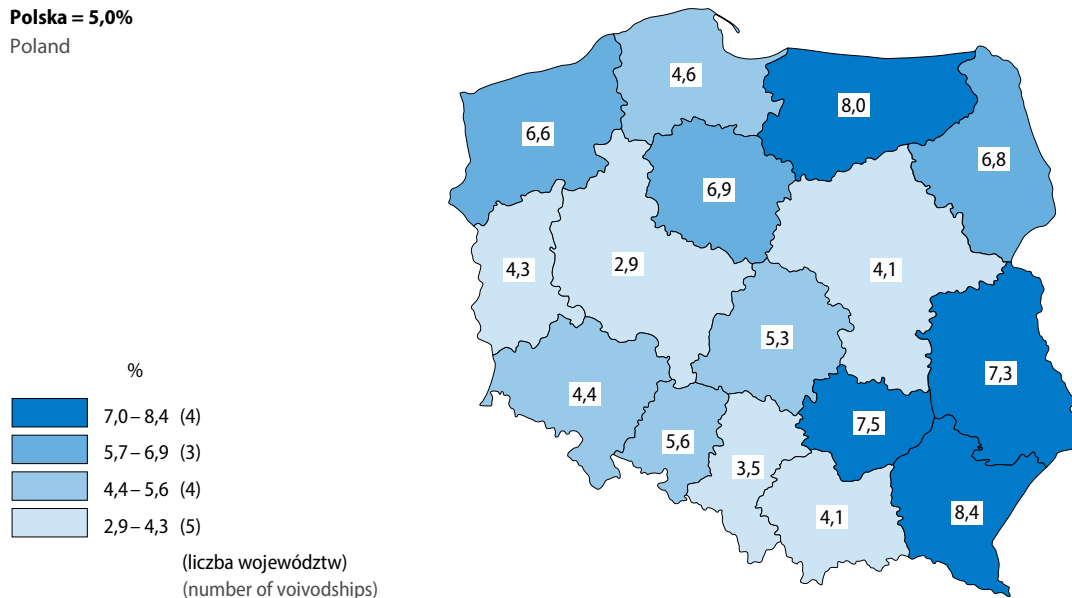
W końcu listopada br. w urzędach pracy **zarejestrowanych** było 773,4 tys. **bezrobotnych**, tj. 0,4% więcej niż w październiku br. oraz o 3,3% mniej niż w listopadzie ub. roku. **Stopa bezrobocia rejestrowanego**, podobnie jak przed miesiącem, wyniosła 5,0% i była o 0,1 p.proc. niższa niż przed rokiem.

Stopa bezrobocia w województwach kształtowała się w granicach od 8,4% w podkarpackim do 2,9% w wielkopolskim. W porównaniu z poprzednim miesiącem obniżyła się ona w województwach śląskim i wielkopolskim (po 0,1 p.proc.), a wzrosła w województwach dolnośląskim, kujawsko-pomorskim, podkarpackim, warmińsko-mazurskim i zachodniopomorskim (po 0,1 p.proc.). W pozostałych województwach nie uległa zmianie. W skali roku w większości województw natężenie bezrobocia zmniejszyło się (w największym stopniu w województwie lubelskim – o 0,6 p.proc. oraz warmińsko-mazurskim – o 0,5 p.proc.). Niewielki wzrost stopy bezrobocia notowano w województwie pomorskim (o 0,1 p.proc.). W województwach dolnośląskim, lubuskim, świętokrzyskim, wielkopolskim i zachodniopomorskim stopa bezrobocia pozostała na poziomie sprzed roku.

Mapa 1. Stopa bezrobocia rejestrowanego stan w końcu listopada 2023 r.

Map 1. Registered unemployment rate as of the end of November 2023

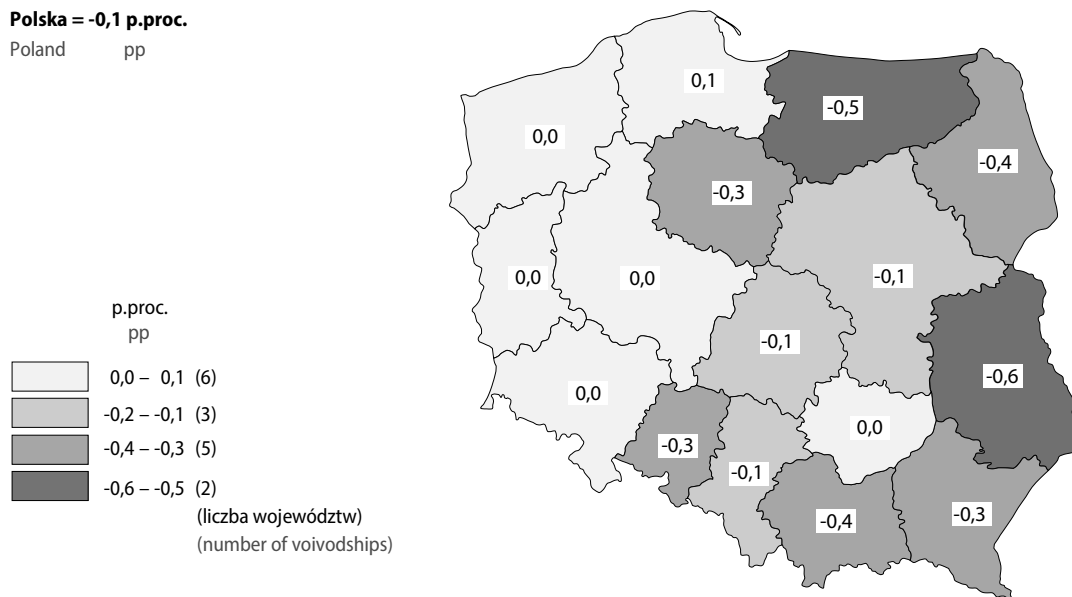
Polska = 5,0%
Poland

Mapa 2. Zmiany stopy bezrobocia rejestrowanego listopad 2023 r. do listopada 2022 r.

Map 2. Registered unemployment rate changes November 2023 to November 2022

Polska = -0,1 p.proc.
Poland pp

Tablica 2. Bezrobotni zarejestrowani stan w końcu miesiąca
 Table 2. Registered unemployed persons as of the end of a month

Wyszczególnienie Specification	11 2022		11 2023		11 2022	11 2023
	w tys. in thousands	analogiczny okres roku poprzedniego=100 corresponding period of previous year=100	w tys. in thousands	analogiczny okres roku poprzedniego=100 corresponding period of previous year=100	w % bezrobotnych zarejestrowanych ogółem in % of total registered unemployed	
Bezrobotni zarejestrowani ogółem Registered unemployed – in total	800,2	89,0	773,4	96,7	100,0	100,0
Z liczby ogółem – bezrobotni: Of total – registered unemployed:						
kobiety females	433,8	89,1	410,7	94,7	54,2	53,1
dotychczas niepracujący previously not employed	107,9	93,7	100,5	93,2	13,5	13,0
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy terminated for company reasons	31,2	84,3	31,4	100,7	3,9	4,1
bez prawa do zasiłku without benefits rights	689,5	88,2	658,3	95,5	86,2	85,1
absolwenci ^a graduates ^a	35,9	124,9	30,9	85,9	4,5	4,0
bez kwalifikacji zawodowych without occupational qualifications	259,8	88,6	250,5	96,4	32,5	32,4
Z liczby ogółem – bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy Of total – unemployed persons with a specific situation on labour market						
w wieku do 30. roku życia at the age below 30 years	194,1	89,5	189,2	97,5	24,3	24,5
w wieku powyżej 50. roku życia at the age over 50 years	213,0	89,6	204,9	96,2	26,6	26,5
długotrwale bezrobotni ^b long-term unemployed ^b	415,5	82,1	378,1	91,0	51,9	48,9
posiadający co najmniej jedno dziecko w wieku do 6. roku życia with at least one child under 6 years of age	138,8	85,7	124,2	89,5	17,3	16,1
niepełnosprawni disabled	58,2	96,1	58,2	100,0	7,3	7,5

a Bezrobotni absolwenci to osoby zarejestrowane w okresie 12-m-cy od zakończenia nauki. b Długotrwale bezrobotni to osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 m-cy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych w miejscu pracy.

a Unemployed graduates include persons registered within the period of 12 months since the completion of education. b The long-term unemployed include persons remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last 2 years, excluding the periods of traineeship and occupational preparation of adults in the workplace.

Wśród **bezrobotnych zarejestrowanych** w końcu listopada br. kobiety stanowiły 53,1%, tj. o 1,1 p.proc. mniej niż przed rokiem. Nadal większość bezrobotnych nie miała prawa do zasiłku (85,1%, tj. o 1,1 p.proc. mniej niż w listopadzie ub. roku), a znaczna ich część nie posiadała kwalifikacji zawodowych (32,4%,

tj. o 0,1 p.proc. mniej niż przed rokiem). W skali roku wśród bezrobotnych nieznacznie wzrósł odsetek osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy (z 3,9% do 4,1%), zmniejszył się natomiast odsetek dotychczas niepracujących (z 13,5% do 13,0%) i absolwentów (z 4,5% do 4,0%).

Do **bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy** zaliczane są m.in. osoby długotrwale bezrobotne², które w końcu listopada br. stanowiły 48,9% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (wobec 51,9% rok wcześniej). Udział osób powyżej 50. roku życia wśród bezrobotnych nieznacznie zmniejszył się (z 26,6% do 26,5%), natomiast zwiększył się – osób do 30. roku życia (z 24,3% do 24,5%). Wśród bezrobotnych mniej niż przed rokiem było osób posiadających co najmniej jedno dziecko w wieku do 6. roku życia (16,1% wobec 17,3%), a nieco więcej – osób niepełnosprawnych (7,5% wobec 7,3%).

Tablica 3. Liczba bezrobotnych nowo zarejestrowanych
Table 3. Newly registered unemployed

Wyszczególnienie Specification	11 2022		11 2023			11 2022	11 2023
	w tys. in thousands	analogiczny okres roku poprzednie- go=100 correspond- ing period of previous year=100	w tys. in thou- sands	okres poprzedni= =100 previous period= =100	analogiczny okres roku poprzednie- go=100 correspond- ing period of previous year=100	w % bezrobotnych nowo zarejestrowanych in % of newly registered unemployed	
Bezrobotni nowo zarejestrowani ogółem Newly registered unemployed – in total	114,3	113,1	104,7	92,0	91,6	100,0	100,0
Z liczby ogółem – bezrobotni: Of total – registered unemployed:							
zarejestrowani po raz kolejny reentrants to unemployment rolls	88,1	109,0	81,6	96,2	92,6	77,1	77,9
dotychczas niepracujący previously not employed	16,3	133,6	13,0	74,8	79,6	14,3	12,4
absolwenci ^a graduates ^a	10,9	128,5	8,9	65,4	81,7	9,5	8,5
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy terminated for company reasons	3,8	111,0	3,6	95,0	94,3	3,4	3,5
zamieszkali na wsi living in rural areas	49,1	109,3	45,6	92,1	92,8	43,0	43,5
cudzoziemcy foreigners	5,6	1098,2	2,7	85,8	48,8	4,9	2,6
bez kwalifikacji zawodowych without occupational qualifications	36,5	117,5	33,2	92,1	91,0	31,9	31,7
długotrwale bezrobotni ^b long-term unemployed ^b	28,3	86,4	27,3	96,3	96,4	24,7	26,0

a Bezrobotni absolwenci to osoby zarejestrowane w okresie 12-m-cy od zakończenia nauki. b Długotrwale bezrobotni to osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 m-cy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych w miejscu pracy.

a Unemployed graduates include persons registered within the period of 12 months since the completion of education. b The long-term unemployed include persons remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last 2 years, excluding the periods of traineeship and occupational preparation of adults in the workplace.

² Do długotrwale bezrobotnych zalicza się osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 m-cy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych w miejscu pracy.

W urzędach pracy w listopadzie br. **zarejestrowano** 104,7 tys. **nowych bezrobotnych**, tj. mniej niż przed miesiącem (o 8,0%) oraz mniej niż przed rokiem (o 8,4%). Wśród ogółu nowo zarejestrowanych nadal przeważały osoby rejestrujące się po raz kolejny (stanowiły 77,9% tej populacji, tj. o 0,8 p.proc. więcej niż w listopadzie ub. roku), ale ich liczba zmniejszyła się o 7,4% w skali roku. Osoby zamieszkałe na wsi stanowiły 43,5% rejestrujących się bezrobotnych, a ich odsetek był o 0,5 p.proc. wyższy niż przed rokiem.

Wśród nowo zarejestrowanych bezrobotnych zmniejszył się odsetek osób nieposiadających kwalifikacji zawodowych (o 0,2 p.proc. do 31,7%), dotychczas niepracujących (o 1,9 p.proc. do 12,4%) oraz absolwentów (o 1,0 p.proc. do 8,5%). Również udział cudzoziemców był mniejszy niż przed rokiem, kiedy w związku z wojną w Ukrainie obserwowano ich wzmożony napływ do rejestrów (spadek o 2,3 p.proc. do 2,6%). Zwiększył się natomiast wśród nowo zarejestrowanych bezrobotnych udział osób długotrwale bezrobotnych (o 1,3 p.proc. do 26,0%), a nie uległ istotnej zmianie udział osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy (wyniósł 3,5%).

Tablica 4. Liczba bezrobotnych wyrejestrowanych z ewidencji urzędów pracy według przyczyn
Table 4. Unemployed persons removed from unemployment rolls by reasons

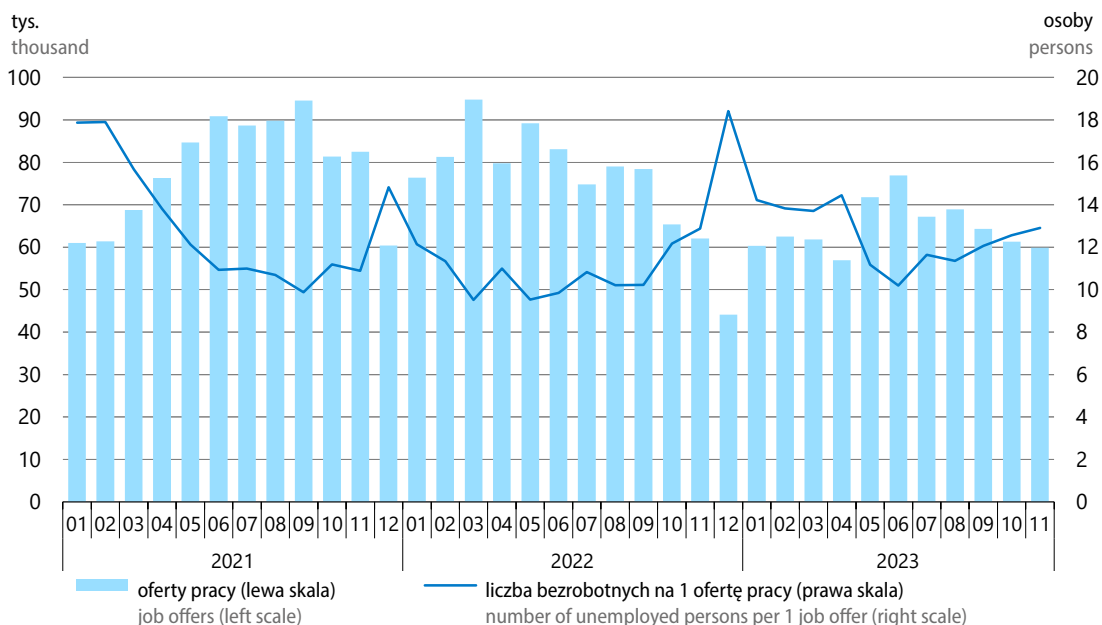
Wyszczególnienie Specification	11 2022		11 2023			11 2022	11 2023
	w tys. in thousands	analogiczny okres roku poprzednie- go=100 correspond- ing period of previous year=100	w tys. in thou- sands	okres poprzedni =100 previous period=100	analogiczny okres roku poprzednie- go=100 correspond- ing period of previous year=100	w % bezrobotnych wyrejestrowanych in % of unemployed persons removed from unemployment rolls	
Bezrobotni wyrejestrowani ogółem Unemployed persons removed from unemployment rolls – in total	110,2	97,3	101,7	85,3	92,4	100,0	100,0
Z liczby ogółem – bezrobotni, którzy: Of total – unemployed persons, who:							
podjęli pracę took work	59,2	92,2	56,3	87,6	95,1	53,8	55,4
niesubsydiowaną unsubsidised	47,4	90,3	46,1	87,3	97,4	43,0	45,4
subsydiowaną subsidised	11,9	100,6	10,2	88,7	86,0	10,8	10,0
rozpoczęli szkolenie lub staż started training or traineeship	10,1	111,9	8,2	80,8	81,4	9,2	8,1
nie potwierdzili gotowości do podję- cia pracy did not confirm availability for work	20,8	110,7	19,4	90,0	93,5	18,9	19,1
dobrowolnie zrezygnowali ze statusu bezrobotnego voluntarily resigned from the status of unemployed	6,7	103,7	6,0	81,0	89,8	6,1	5,9
nabyli prawa emerytalne lub rentowe acquired the right to retirement pay or pension	0,4	73,7	0,6	104,3	123,2	0,4	0,5
nabyli uprawnienia do świadczenia przedemerytalnego acquired the right to pre-retirement allowances	0,6	81,6	0,6	92,0	98,1	0,5	0,6

W listopadzie br. z ewidencji **skreślono** 101,7 tys. osób, tj. o 14,7% mniej niż w październiku br. oraz o 7,6% mniej niż w listopadzie ub. roku. Najczęstszą przyczyną wyrejestrowania nadal było podjęcie pracy (dotyczyło 55,4% osób wobec 53,8% rok wcześniej). Z tego powodu z rejestru bezrobotnych wykreślono jednak mniej osób niż przed rokiem (spadek o 4,9% do 56,3 tys. osób). Zmniejszyła się zarówno liczba osób, które podjęły pracę niesubsydiowaną (o 2,6% do 46,1 tys.), jak i tych, które podjęły pracę subsydiowaną (spadek o 14,0% do 10,2 tys.). Znacznie mniej osób niż przed rokiem wykreślono z rejestru na skutek podjęcia szkolenia lub stażu (spadek o 18,6%), mniejsza była również liczba tych, którzy dobrowolnie zrezygnowali ze statusu bezrobotnego (o 10,2%) oraz nie potwierdzili gotowości do podjęcia pracy (o 6,5%).

Kwota wypłat z tytułu **zasiłków dla bezrobotnych** (bez składki na ubezpieczenie społeczne) w listopadzie br. wyniosła 146,2 mln zł i była o 0,2% wyższa niż przed miesiącem i o 20,6% wyższa niż przed rokiem. W okresie styczeń–listopad br. bezrobotnym wypłacono 1588,5 mln zł, tj. o 12,9% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku.

Do urzędów pracy w listopadzie br. zgłoszono 78,0 tys. **ofert zatrudnienia**³, tj. o 1,2% mniej niż przed rokiem. Zmniejszyła się liczba ofert z sektora prywatnego (o 2,3%), a wzrosła z sektora publicznego (o 7,3%). Oferty z sektora publicznego stanowiły 12,9% ogółu zgłoszonych ofert (wobec 11,9% przed rokiem). W końcu listopada br. oferty zatrudnienia niewykorzystane dłużej niż jeden miesiąc stanowiły 30,3% wszystkich ofert (wobec 33,2% rok wcześniej). Spośród ofert zatrudnienia pozostających do dyspozycji w końcu listopada br. 3,3% skierowanych było do osób niepełnosprawnych, 1,8% stanowiły staże, a 0,4% przeznaczonych było dla absolwentów.

Wykres 3. Oferty pracy
stan w końcu miesiąca
Chart 3. Job offers
as of the end of a month

W końcu listopada br. zadeklarowano nieco mniejszą niż przed miesiącem oraz znacznie mniejszą niż przed rokiem liczbę zwolnień grupowych – 153 pracodawców **zadeklarowało zwolnienie** 21,9 tys. pracowników, w tym 2,5 tys. osób z sektora publicznego.

³ Dotyczy wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej.

Tablica 5. Zgłoszenia zwolnień z przyczyn dotyczących zakładów pracy stan w końcu miesiąca

Table 5. Reports of terminations for establishments-related reasons as of the end of a month

Wyszczególnienie Specification	11 2022	2023	
		10	11
Liczba zakładów Number of establishments	197	154	153
w tym sektor publiczny of which public sector	38	12	11
Liczba osób (w tys.) Number of persons (in thousands)	19,1	23,2	21,9
w tym sektor publiczny of which public sector	4,0	2,6	2,5

Według wyników sprawozdania **popytu na pracę** w końcu 3 kwartału br. liczba **wolnych miejsc pracy** wyniosła 111,2 tys. i była o 1,8% niższa niż przed kwartałem oraz o 17,9% niższa niż przed rokiem. Wolnymi miejscami pracy dysponowało więcej podmiotów gospodarki narodowej⁴ niż w końcu poprzedniego kwartału, ale mniej niż rok wcześniej – 36,8 tys., tj. 6,0% jednostek ogółem (wobec 5,8% w końcu 2 kwartału br. oraz 5,9% w końcu 3 kwartału ub. roku). Zmniejszyła się w skali roku liczba wolnych miejsc pracy we wszystkich kategoriach wielkości podmiotów, a największy spadek (o 22,7%) dotyczył jednostek największych (o liczbie pracujących 50 osób i więcej). W jednostkach o liczbie pracujących od 10 do 49 osób liczba wolnych stanowisk pracy zmniejszyła się o 10,3%, a w najmniejszych (o liczbie pracujących do 9 osób) – o 12,7%.

W końcu 3 kwartału br. wśród wolnych miejsc pracy było 17,6 tys. nowo utworzonych stanowisk, z tego 19,4% w przetwórstwie przemysłowym, 16,0% w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej, 13,0% w informacji i komunikacji oraz 11,4% w handlu; naprawie pojazdów samochodowych.

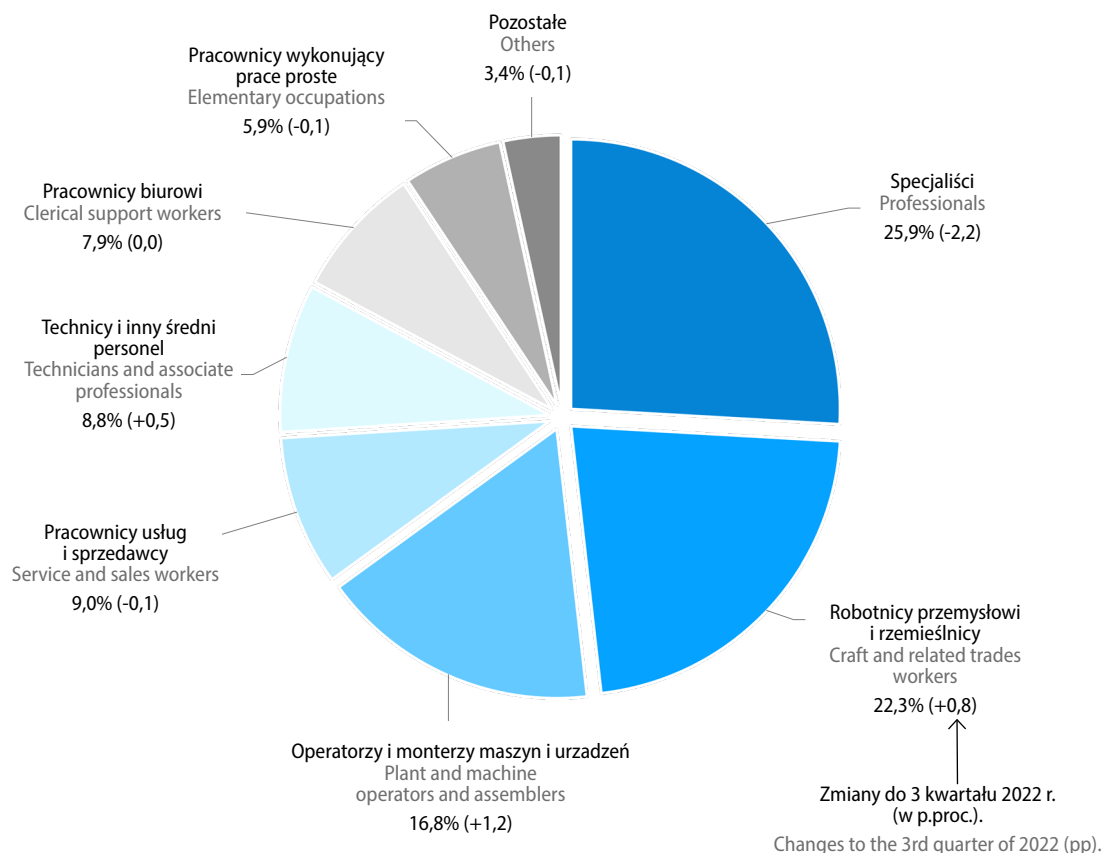
W strukturze wolnych miejsc pracy według sekcji w porównaniu z końcem 3 kwartału ub. roku zwiększył się udział wolnych miejsc pracy m.in. w transporcie i gospodarce magazynowej (o 1,9 p.proc. do 11,2%), opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (o 1,3 p.proc. do 6,5%) oraz w edukacji (o 1,0 p.proc. do 6,2%). Mniejszy był natomiast udział miejsc dostępnych m.in. w informacji i komunikacji (spadek o 2,8 p.proc. do 6,2%) oraz w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (spadek o 2,1 p.proc. do 13,5%).

W strukturze wolnych miejsc pracy według zawodów w porównaniu z sytuacją sprzed roku zwiększył się udział miejsc pracy przeznaczonych dla operatorów i monterów maszyn i urządzeń (o 1,2 p.proc. do 16,8%), robotników przemysłowych i rzemieślników (o 0,8 p.proc. do 22,3%), a także dla techników i innego średniego personelu (o 0,5 p.proc. do 8,8%). Zmniejszył się natomiast udział wolnych miejsc dla specjalistów (o 2,2 p.proc. do 25,9%) oraz pracowników usług i sprzedawców i pracowników wykonujących prace proste (po 0,1 p.proc. do odpowiednio 9,0% i 5,9%). Udział wolnych miejsc pracy dla pracowników biurowych był taki sam jak przed rokiem i wyniósł 7,9%.

⁴ Dotyczy podmiotów gospodarki narodowej oraz ich jednostek lokalnych o liczbie zatrudnionych 1 i więcej osób, prowadzących działalność gospodarczą w zakresie sekcji PKD od A (z wyłączeniem osób fizycznych prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne) do sekcji S.

Wykres 4. Struktura wolnych miejsc pracy według zawodów stan w końcu 3 kwartału 2023 r.

Chart 4. Structure of vacancies by occupations as of the end of 3rd quarter of 2023

W 3 kwartale br. **utworzono** 91,7 tys. **nowych miejsc pracy**, tj. o 13,8% mniej niż w poprzednim kwartale oraz o 24,0% mniej niż przed rokiem. Mniejsza niż rok wcześniej była liczba nowo utworzonych stanowisk we wszystkich kategoriach wielkości podmiotów: o liczbie pracujących do 9 osób – o 18,9%, 10–49 osób – o 27,8% oraz 50 osób i więcej – o 26,5%.

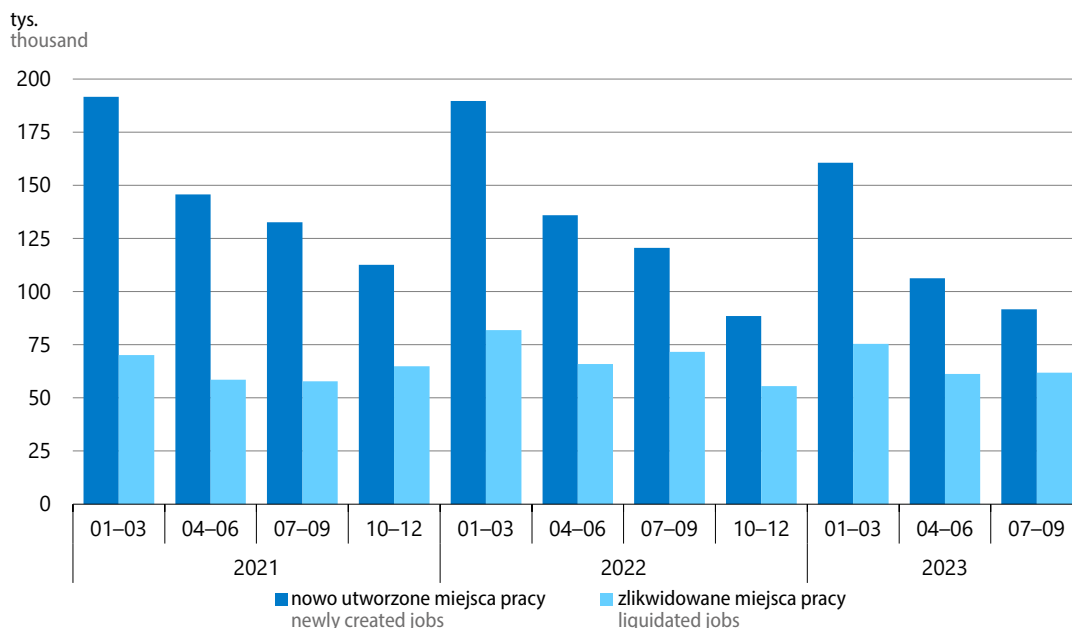
W strukturze nowo utworzonych miejsc pracy według sekcji w porównaniu z sytuacją sprzed roku zmniejszył się udział miejsc m.in. w informacji i komunikacji (o 2,5 p.proc. do 3,7%), handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 1,7 p.proc. do 16,9%), przetwórstwie przemysłowym (o 1,4 p.proc. do 13,8%) oraz w obsłudze rynku nieruchomości (o 0,7 p.proc. do 0,5%). Wzrósł natomiast udział nowo utworzonych stanowisk m.in. w budownictwie (o 2,9 p.proc. do 13,4%), opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (o 1,0 p.proc. do 4,1%) oraz w transporcie i gospodarce magazynowej (o 0,6 p.proc. do 7,6%).

W 3 kwartale br. **zlikwidowano** 61,8 tys. miejsc pracy, tj. o 0,9% więcej niż w poprzednim kwartale, ale o 13,7% mniej niż rok wcześniej. Większa niż w 3 kwartale ub. roku była liczba zlikwidowanych miejsc pracy w największych podmiotach (o liczbie pracujących 50 osób i więcej) – o 21,1%. Mniej stanowisk niż przed rokiem zlikwidowano natomiast w podmiotach zatrudniających 10–49 osób – o 26,7% oraz do 9 osób – o 20,0%.

W porównaniu z sytuacją sprzed roku liczba zlikwidowanych stanowisk zmniejszyła się w większości sekcji, najbardziej w obsłudze rynku nieruchomości (o 69,6%), dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 44,6%) oraz w edukacji (o 41,8%). Największy wzrost liczby zlikwidowanych miejsc pracy dotyczył natomiast rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (o 67,3%) oraz wytwarzania

i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 61,5%). Większa niż w 3 kwartale ub. roku była również skala likwidacji miejsc pracy w informacji i komunikacji – o 22,8%.

Wykres 5. Nowo utworzone i zlikwidowane miejsca pracy
Chart 5. Newly created and liquidated jobs

W strukturze zlikwidowanych miejsc pracy według sekcji w porównaniu z 3 kwartałem ub. roku najbardziej wzrósł udział stanowisk zlikwidowanych w budownictwie (o 3,2 p.proc. do 14,5%), przetwórstwie przemysłowym (o 2,0 p.proc. do 18,4%) oraz informacji i komunikacji (o 1,6 p.proc. do 5,4%). Obniżył się natomiast m.in. udział miejsc zlikwidowanych w edukacji (o 2,6 p.proc. do 5,3%), handlu, naprawie pojazdów samochodowych o 1,6 p.proc. do 21,5%), transporcie i gospodarce magazynowej (o 1,1 p.proc. do 8,8%) oraz w obsłudze rynku nieruchomości (o 1,0 p.proc. do 0,6%).

Więcej danych w **Biuletynie Statystycznym**, w tym:

TABL. 1. PODSTAWOWE WSKAŹNIKI

TABL. 11. PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W SEKTORZE PRZEDSIĘBIORSTW

TABL. 12. BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI I OFERTY PRACY

TABL. 14. BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI BĘDĄCY W SZCZEGÓLNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY

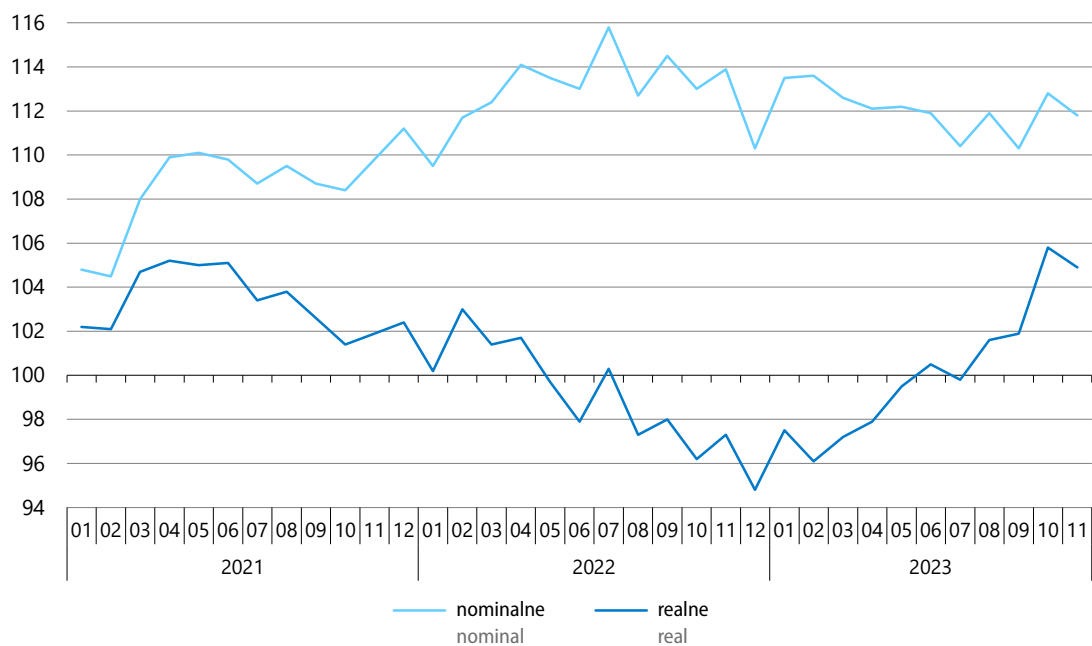
TABL. 20. ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE

Wynagrodzenia i świadczenia społeczne Wages and salaries; social benefits

W listopadzie br. przeciętne miesięczne nominalne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw oraz ich siła nabywcza wzrosły w skali roku w nieco mniejszym stopniu niż w poprzednim miesiącu. Emerytury i renty z obu systemów ubezpieczeń społecznych, zarówno nominalne, jak i realne, pozostały dużo wyższe niż przed rokiem.

Wykres 6. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 6. Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector
corresponding period of previous year=100

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw¹ w listopadzie br. wyniosło 7670,19 zł, tj. o 11,8% więcej niż przed rokiem (wobec wzrostu o 12,8% w październiku br. i o 13,9% w listopadzie ub. roku). W okresie styczeń–listopad br. ukształtowało się ono na poziomie 7390,58 zł i było o 12,1% wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku (kiedy wzrost wyniósł 13,4%).

Siła nabywcza przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w listopadzie br. była o 4,9% wyższa niż przed rokiem (kiedy notowano spadek o 2,7%), a jej wzrost był nieco mniejszy niż w październiku br. (kiedy wyniósł 5,8%). W okresie jedenastu miesięcy br. płaca realna brutto wzrosła o 0,3% w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku (wówczas obniżyła się o 0,4%).

W listopadzie br. w większości sekcji sektora przedsiębiorstw wynagrodzenia nominalne były wyższe niż rok wcześniej. W największym stopniu wzrosły płace w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 24,1%), a także w górnictwie i wydobywaniu (o 17,7%) oraz administrowaniu i działalności wspierającej (o 16,2%). W pozostałych analizowanych sekcjach wynagrodzenia wzrosły w tempie od 13,0% w transporcie i gospodarce magazynowej oraz zakwaterowaniu i gastronomii do 7,2% w informacji i komunikacji.

¹ W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Tablica 6. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw
 Table 6. Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector

Wyszczególnienie Specification	2022		2023			
	11	01–11	11	01–11	11	01–11
	analogiczny okres roku poprzedniego=100 corresponding period of previous year=100		w zł in PLN		analogiczny okres roku poprzedniego=100 corresponding period of previous year=100	
Sektor przedsiębiorstw Enterprise sector	113,9	113,4	7670,19	7390,58	111,8	112,1
w tym: of which:						
Przemysł Industry	112,8	111,8	7836,34	7318,06	113,3	112,1
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	135,8	123,1	16688,36	12377,76	117,7	117,9
przetwórstwo przemysłowe manufacturing	111,1	111,3	7196,39	6941,90	111,9	111,4
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę electricity, gas, steam and air conditioning supply	110,2	111,4	12945,16	10844,71	124,1	114,0
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja water supply; sewerage, waste management and remediation activities	110,3	109,7	6651,44	6376,58	110,2	110,5
Budownictwo Construction	111,4	112,6	7236,56	6972,25	107,8	107,3
Handel; naprawa pojazdów samochodowych Trade; repair of motor vehicles	111,7	112,3	6847,28	6806,79	110,7	110,8
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	124,8	123,4	7480,37	7152,76	113,0	115,1
Zakwaterowanie i gastronomia Accommodation and catering	109,9	112,6	5444,54	5349,07	113,0	113,2
Informacja i komunikacja Information and communication	113,5	112,7	12292,53	12484,30	107,2	110,8
Obsługa rynku nieruchomości Real estate activities	110,5	111,0	7407,05	7281,48	110,5	110,5
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a Professional, scientific and technical activities ^a	113,3	112,0	10111,19	10086,80	108,2	109,7
Administrowanie i działalność wspierająca Administrative and support service activities	111,4	110,8	5850,15	5718,09	116,2	115,7
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	112,3	115,6	6625,89	6541,87	112,6	114,7

a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

a Does not include divisions: Research and experimental development and Veterinary activities.

W większości działów o znaczącym udziale w zatrudnieniu wynagrodzenia nominalne w listopadzie br. kształtowały się powyżej poziomu sprzed roku (jedynie w budowie budynków spadły o 0,4%). Największy wzrost płac dotyczył wydobywania węgla kamiennego i węgla brunatnego (25,7%). Znacznie wzrosły płace w magazynowaniu i działalności usługowej wspomagającej transport (o 18,0%), produkcji mebli (o 15,7%) oraz produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 14,2%). Najmniej wzrosły wynagrodzenia w handlu hurtowym (o 8,5%) oraz produkcji wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 9,0%).

Przeciętna miesięczna nominalna **emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych** w listopadzie br. wyniosła 3458,98 zł i była o 18,0% wyższa niż przed rokiem. W okresie styczeń–listopad br. ukształtowała się ona na poziomie 3355,61 zł, tj. wzrosła o 17,2% w skali roku. Siła nabywcza przeciętnego świadczenia z tego systemu była większa niż przed rokiem: w listopadzie br. – o 10,7%, a w okresie styczeń–listopad br. – o 4,2%.

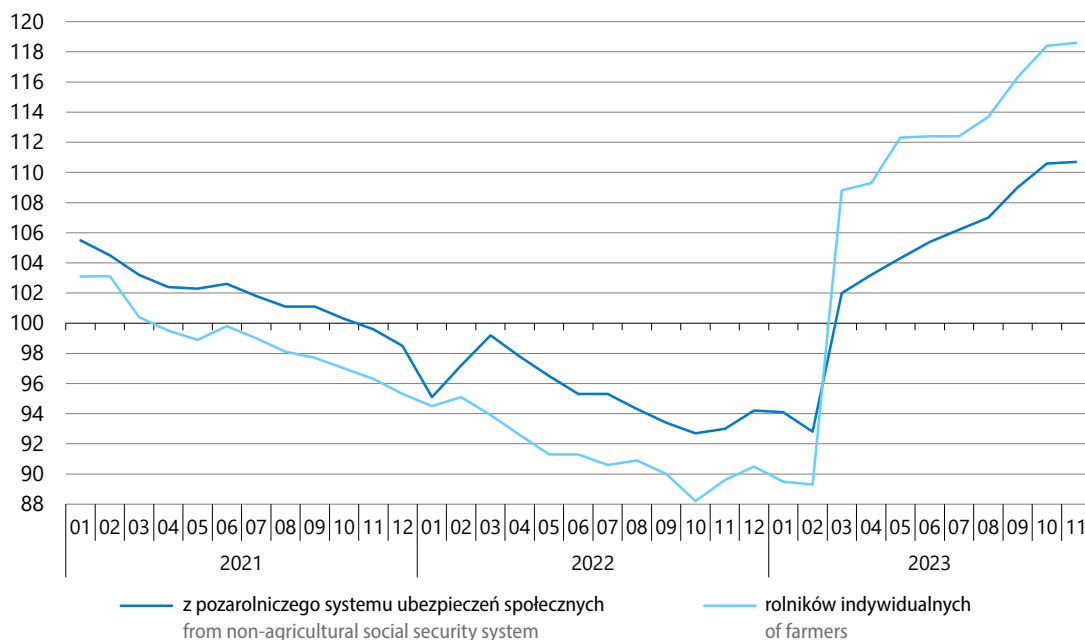
Przeciętna miesięczna nominalna **emerytura i renta brutto rolników indywidualnych** w listopadzie br. była o 26,4% wyższa niż rok wcześniej i ukształtowała się na poziomie 1915,01 zł. W okresie styczeń–listopad br. wzrosła o 22,8% w skali roku i wyniosła 1841,81 zł. Siła nabywcza przeciętnych świadczeń rolników indywidualnych w listopadzie br. była o 18,6% większa niż przed rokiem, natomiast w okresie jedenastu miesięcy br. wzrosła o 9,2% w skali roku.

Tablica 7. Liczba emerytów i rencistów oraz przeciętne miesięczne świadczenia brutto
Table 7. Number of retirees and pensioners and average monthly gross benefits

Wyszczególnienie Specification	Liczba emerytów i rencistów Number of retirees and pensioners		Przeciętne miesięczne świadczenie brutto Average monthly gross benefits			
			11 2023		01–11 2023	
	w tys. in thousands	11 2022=100	w zł in PLN	11 2022=100	w zł in PLN	01–11 2022=100
Emerytury i renty z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych Retirement and other pensions from non-agricultural social security system	8378,3	101,0	3458,98	118,0	3355,61	117,2
emerytury retirement pensions	6565,8	102,3	3580,47	117,7	3484,41	117,3
renty z tytułu niezdolności do pracy disability pensions	555,5	92,2	2823,23	120,0	2682,32	116,0
renty rodzinne survivors pensions	1257,0	98,8	3105,35	116,9	3001,82	115,4
Emerytury i renty rolników indywidualnych Retirement and other pensions of farmers	971,2	98,5	1915,01	126,4	1841,81	122,8

Wykres 7. Przeciętna miesięczna realna emerytura i renta brutto
analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 7. Average monthly real gross retirement and other pensions
corresponding period of previous year=100

Więcej danych w **Biuletynie Statystycznym**, w tym:

TABL. 1. PODSTAWOWE WSKAŹNIKI

TABL. 19. PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W SEKTORZE PRZEDSIĘBIORSTW

TABL. 20. ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE

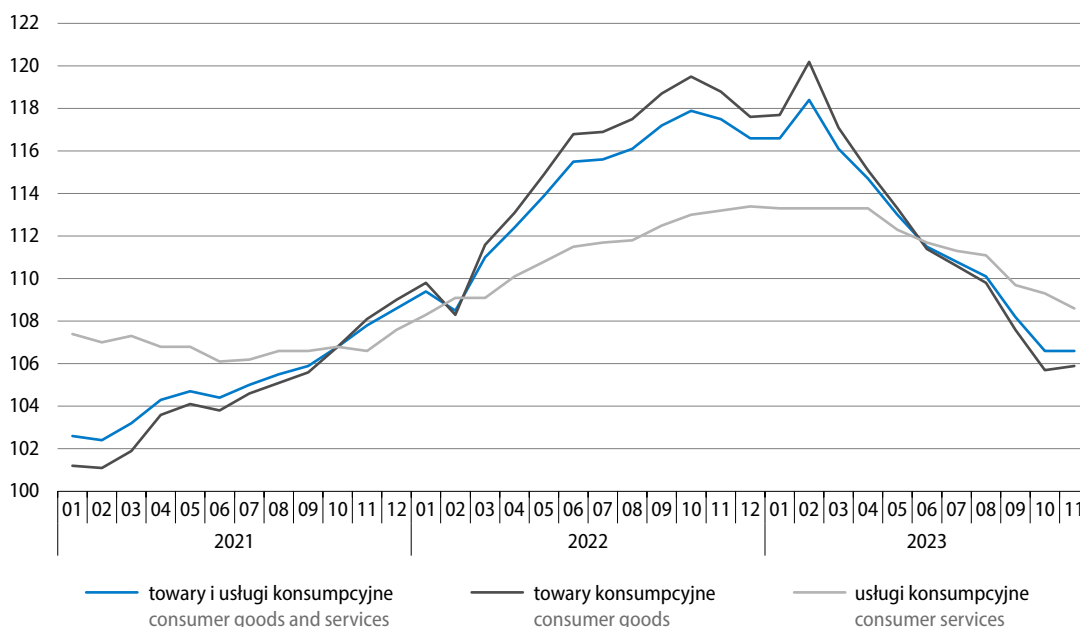
Ceny Prices

W listopadzie br. wzrost w skali roku cen towarów i usług konsumpcyjnych¹ był podobny do obserwowanego miesiąc wcześniej. Dynamika cen większości grup towarów i usług (w tym żywności oraz towarów i usług związanych z mieszkaniem) była wolniejsza niż w poprzednich miesiącach, ale nadal znaczna. Nieco bardziej niż w październiku br. wzrosły natomiast ceny odzieży i obuwia. Spadek cen w zakresie transportu był wyraźnie mniejszy niż przed miesiącem, kiedy się pogłębił.

Dynamika cen producentów² uległa dalszemu spowolnieniu: notowany od lipca br. spadek cen w przemyśle pogłębił się, a wzrost cen w budownictwie był najmniejszy od grudnia 2021 r.

Wykres 8. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 8. Price indices of consumer goods and services
corresponding period of previous year=100

1 Na kształtowanie się cen mogły częściowo wpływać okresowe działania rządu w ramach tzw. Tarcz Antyinflacyjnych oraz Tarczy Solidarnościowej.

2 Dane dotyczące listopada br. oraz okresu styczeń–listopad br. zarówno w przypadku cen produkcji sprzedanej przemysłu, jak i cen produkcji budowlano-montażowej są wstępne.

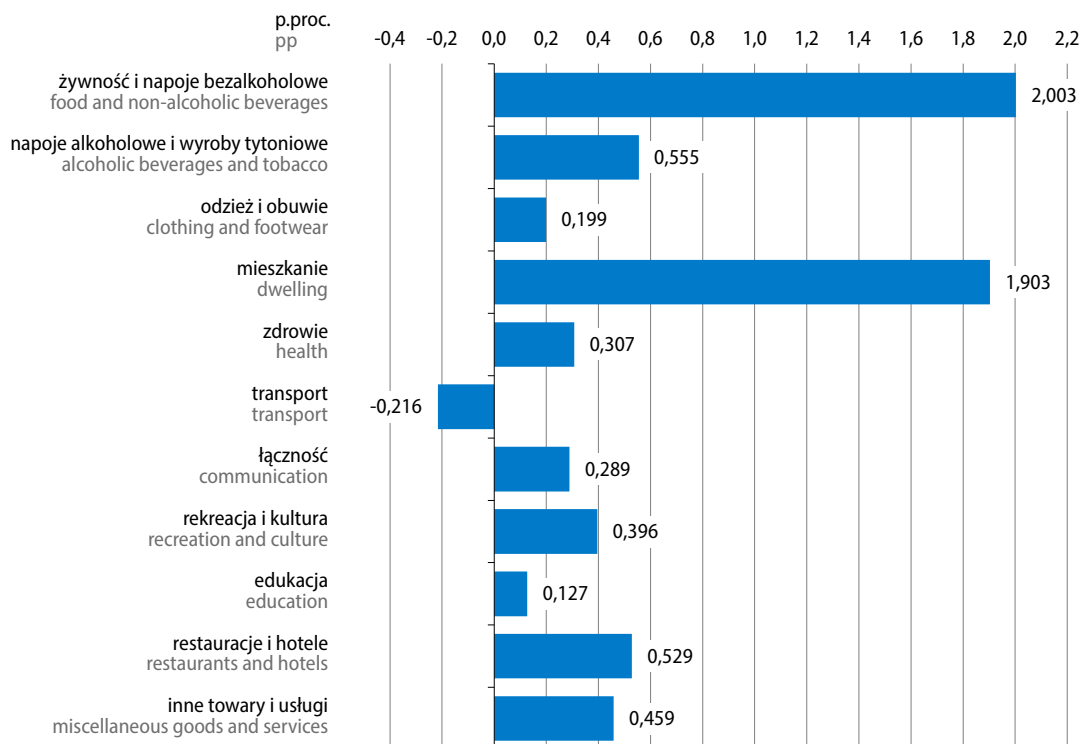
Tablica 8. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych
Table 8. Price indices of consumer goods and services

Okresy Periods	Ogółem Total	żywność i napoje bezalkoholowe food and non-alcoholic beverages	napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe alcoholic beverages and tobacco	odzież i obuwie clothing and foot- wear	mieszkanie dwelling	zdrowie health	transport transport	łączość communi- cation	rekreacja i kultura recre- ation and culture	edukacja education	resta- uracje i hotele restaur- ants and hotels	inne towary i usługi other goods and services
		Grudzień roku poprzedniego=100 December of previous year=100										
2022												
11	116,4	119,8	110,0	107,4	122,5	108,8	113,3	105,0	113,3	113,6	117,7	112,3
2023												
11	106,1	105,7	109,5	104,5	108,4	105,0	97,0	106,8	105,2	110,2	109,3	108,4
Miesiąc poprzedni=100 Previous month=100												
2022												
11	100,7	101,6	100,5	99,8	100,4	100,6	99,2	101,3	100,4	100,2	101,2	101,3
12	100,1	101,4	100,3	100,2	98,5	100,5	100,0	99,9	101,2	100,2	100,9	100,0
2023												
01	102,5	101,9	101,2	96,2	106,9	101,7	98,8	101,4	102,4	101,4	101,4	101,7
02	101,2	101,8	102,4	99,0	100,5	100,7	101,1	102,9	102,3	100,7	101,2	101,0
03	101,1	102,2	101,8	105,0	100,2	100,8	99,1	101,7	99,7	100,5	100,9	101,7
04	100,7	100,5	101,0	103,3	100,3	100,6	100,8	100,1	100,8	100,2	101,0	101,1
05	100,0	100,6	100,9	100,1	100,0	101,9	95,7	100,0	99,5	100,1	101,3	101,2
06	100,0	99,7	100,4	99,1	99,9	100,5	99,7	100,1	101,1	100,2	100,7	100,0
07	99,8	98,8	100,0	96,9	100,2	100,1	100,1	100,6	101,6	100,1	100,7	100,4
08	100,0	99,1	100,3	99,3	100,2	100,5	102,0	100,0	100,2	100,1	100,5	100,3
09	99,6	99,6	100,3	102,5	99,9	97,4	97,1	99,5	98,5	104,9	100,7	100,2
10	100,3	100,5	100,4	103,3	100,3	100,0	97,8	101,3	99,6	101,6	100,3	100,3
11	100,7	100,9	100,3	100,1	100,0	100,7	105,1	99,1	99,3	100,1	100,4	100,4
Analogiczny okres roku poprzedniego=100 Corresponding period of previous year=100												
2022												
11	117,5	122,3	110,3	106,8	123,2	109,1	114,4	105,0	114,2	113,6	118,6	112,8
12	116,6	121,5	110,4	107,6	120,6	109,3	113,3	104,9	114,7	113,8	118,7	112,2
2023												
01	116,6	120,6	109,8	106,5	120,0	110,7	116,5	106,3	116,7	113,9	117,6	111,9
02	118,4	124,0	111,1	106,6	120,7	110,1	123,7	107,8	116,0	114,0	117,2	112,8
03	116,1	124,0	112,0	107,7	118,5	109,5	103,9	109,4	116,4	114,1	116,9	113,8
04	114,7	119,7	112,4	108,1	117,2	109,5	104,6	109,4	114,9	113,8	116,2	113,5
05	113,0	118,9	112,5	107,4	115,3	110,0	96,8	109,3	113,3	113,7	115,0	113,8
06	111,5	117,8	112,4	107,9	113,9	109,9	90,3	109,1	112,4	113,7	114,4	113,4
07	110,8	115,6	111,5	106,9	113,1	109,8	91,5	109,2	112,1	113,6	113,8	113,4
08	110,1	112,7	111,1	106,7	111,4	109,7	98,3	109,3	110,9	113,5	113,3	111,4
09	108,2	110,4	110,5	104,3	109,2	106,1	97,2	107,6	108,6	111,1	112,0	110,0
10	106,6	108,0	110,1	104,4	108,2	105,4	92,1	109,0	107,5	110,5	111,1	109,4
11	106,6	107,3	109,9	104,7	107,6	105,5	97,8	106,7	106,5	110,4	110,3	108,5
01–11	111,9	116,0	111,2	106,4	113,9	108,7	100,4	108,5	112,2	112,9	114,2	111,9

Ceny towarów i usług konsumpcyjnych w listopadzie br., podobnie jak w październiku br., były o 6,6% wyższe niż przed rokiem (w listopadzie ub. roku ich wzrost wyniósł 17,5%). Towary podrożały o 5,9%, a usługi o 8,6%. Wskaźnik cen konsumpcyjnych ogółem w największym stopniu został podwyższony przez wzrost cen towarów i usług związanych z mieszkaniem (o 1,90 p.proc., w tym przez wzrost cen nośników energii – o 0,95 p.proc.) oraz cen żywności (o 1,72 p.proc.). Spadek cen w zakresie transportu obniżył natomiast wskaźnik cen ogółem o 0,22 p.proc.

Wykres 9. Wpływ zmian cen grup towarów i usług na wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem w listopadzie 2023 r. analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 9. Impact of price changes of goods and services groups on the total consumer price index in November 2023 corresponding period of previous year=100

Wzrost w skali roku cen żywności w listopadzie br. uległ dalszemu spowolnieniu – do 6,9% (w październiku br. wyniósł 7,6%). Ceny napojów bezalkoholowych były o 11,7% wyższe niż przed rokiem (wobec 12,7% przed miesiącem). Dużo więcej niż w listopadzie ub. roku konsumenci płacili za warzywa – o 12,7%. Znacznie podrożały owoce – o 8,4%, ryby i owoce morza – o 7,6%, makarony i produkty makaronowe – o 6,9% oraz pieczywo – o 6,8%. Mięso było droższe niż rok wcześniej przeciętnie o 5,2% (w tym mięso wieprzowe podrożało o 8,8%, wędliny o 8,6%, a mięso wołowe o 2,1%, tańsze natomiast było mięso drobiowe – o 8,4%). Więcej niż przed rokiem płacono również za artykuły z grupy mleko, sery i jaja – przeciętnie o 2,6% (w tym jogurty podrożały o 6,7%, śmietana o 4,5%, jaja o 3,9%, a sery i twarogi o 1,3%, potaniało natomiast mleko – o 1,6%). Nieco wyższe niż rok wcześniej były ceny ryżu – o 0,3%. Znacznie mniej niż w listopadzie ub. roku konsumenci płacili natomiast za oleje i tłuszcze – przeciętnie o 11,2%, z których tłuszcze zwierzęce były tańsze o 11,3% (w tym masło o 12,8%), a tłuszcze roślinne – o 11,1%. W drugim miesiącu z rzędu niższe niż przed rokiem były ceny cukru – o 5,8% (wobec blisko dwukrotnego ich wzrostu w listopadzie ub. roku), a w trzecim z kolei – ceny mąki – o 2,9%. Obniżyły się także ceny kasz i ziaren zbóż – o 1,5% (po ich wdrożeniu obserwowanym od końca 2015 r.).

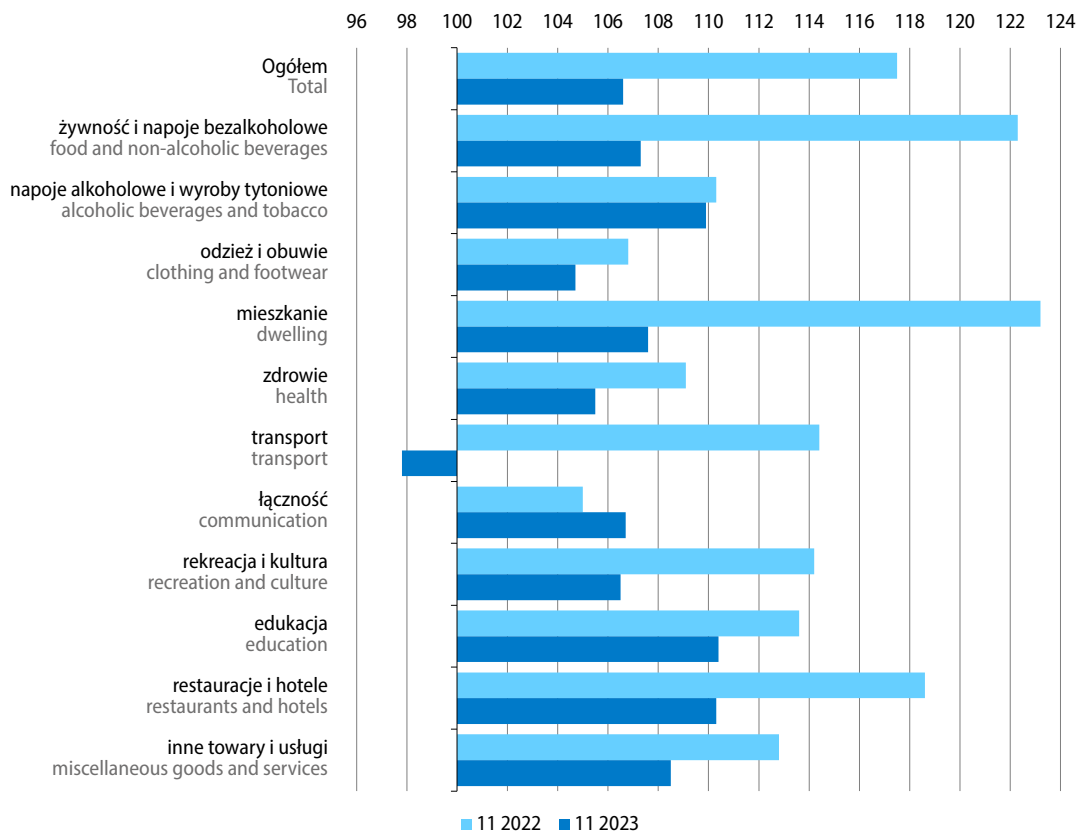
Spośród napojów, dużo więcej niż w listopadzie ub. roku konsumenci płacili m.in. za herbatę – o 16,4%, soki owocowe i warzywne – o 14,0% oraz kakao i czekoladę w proszku – o 13,5%.

Ceny towarów i usług związanych z mieszkaniem w listopadzie br. były o 7,6% wyższe niż rok wcześniej (w październiku br. wzrost tych cen wyniósł 8,2%). Użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii były droższe niż przed rokiem o 8,1%. Ceny nośników energii wzrosły przeciętnie o 7,9%, m.in. w dużym stopniu podniesiono opłaty za energię ciepłą – o 20,6% oraz za energię elektryczną – o 19,5%, podrożał także gaz – o 15,3%, dużo tańszy był natomiast opał – o 25,3% (wobec ponad dwukrotnego wzrostu jego cen rok wcześniej). Znacznie wzrosły opłaty za usługi kanalizacyjne – o 9,2%, za zaopatrywanie w wodę – o 8,4% oraz za wywóz śmieci – o 6,7%. Ceny towarów i usług w zakresie wyposażenia mieszkania i prowadzenia gospodarstwa domowego były o 5,9% wyższe niż w listopadzie ub. roku, w tym podrożały m.in. środki czyszczące i konserwujące – o 14,0% oraz usługi związane z prowadzeniem gospodarstwa domowego – o 13,6%, nieco tańsze były natomiast produkty w grupie meble, artykuły dekoracyjne, sprzęt oświetleniowy – o 0,2%.

Utrzymał się spadek cen w skali roku w zakresie transportu, ale był wolniejszy niż miesiąc wcześniej – wyniósł 2,2% (wobec 7,9% w październiku br.). Tańsze niż w listopadzie ub. roku były paliwa do prywatnych środków transportu – o 5,7%, w tym potaniał olej napędowy – o 14,8%, nieznacznie tańsza była benzyna – o 1,0%; odnotowano natomiast wzrost cen gazu ciekłego i pozostałych paliw do prywatnych środków transportu – o 1,3%. Wyższe niż w listopadzie ub. roku były opłaty za usługi transportowe – o 5,6% oraz ceny samochodów osobowych – o 1,3%.

Wykres 10. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 10. Price indices of consumer goods and services corresponding period of previous year=100

Spośród pozostałych grup towarów i usług konsumpcyjnych w listopadzie br. mniejszy niż przed miesiącem był wzrost cen w skali roku w zakresie łączności (6,7% wobec 9,0%), rekreacji i kultury (6,5% wobec 7,5%), restauracji i hoteli (10,3% wobec 11,1%) oraz napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych (9,9% wobec 10,1%). Zbliżony do notowanego w październiku br. wzrost cen notowano w zakresie edukacji (10,4%) oraz zdrowia (5,5%). W większym stopniu niż przed miesiącem wzrosły natomiast ceny odzieży i obuwia (4,7% wobec 4,4%).

W porównaniu z poprzednim miesiącem³ ceny towarów i usług konsumpcyjnych w listopadzie br. wzrosły o 0,7% (po wzroście o 0,3% w październiku br.). Wzrost cen notowano w większości grup, w tym, po spadku we wrześniu i w październiku br., znacznie wyższe niż przed miesiącem były ceny związane z transportem (o 5,1%). Wskaźnik cen konsumpcyjnych ogółem został podwyższony przez wzrost cen towarów i usług m.in. w zakresie transportu (o 0,43 p.proc.), cen żywności (o 0,23 p.proc.) oraz zdrowia (o 0,04 p.proc.). Jednocześnie wskaźnik został obniżony m.in. przez spadek cen w zakresie rekreacji i kultury oraz łączności (po 0,04 p.proc.).

Tablica 9. Wskaźniki cen w przemyśle i budownictwie
Table 9. Price indices in industry and construction

Okresy Periods	Ceny produkcji sprzedanej przemysłu Prices of sold production of industry					Ceny produkcji budowlano- montażowej Prices of construction and assembly production
	ogółem total	górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	przetwórstwo przemysłowe manufacturing	wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę electricity, gas, steam and air conditioning supply	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja water supply; sewerage, waste management and remediation activities	
Grudzień roku poprzedniego=100 December of previous year=100						
2022						
11	119,8	122,5	115,9	156,5	104,6	113,7
2023						
11	94,7	102,9	93,4	96,8	103,2	107,2
Miesiąc poprzedni=100 Previous month=100						
2022						
11	99,7	99,0	98,9	106,2	100,3	100,6
12	100,6	100,6	99,4	107,7	100,1	100,6
2023						
01	102,1	109,8	99,5	112,5	101,9	100,4
02	99,5	100,5	99,6	98,6	100,9	100,6
03	99,4	100,3	99,6	98,3	100,3	100,5
04	98,7	100,4	99,2	95,1	99,9	100,7
05	98,1	98,1	98,2	97,2	99,9	100,9
06	99,2	98,4	99,0	100,8	100,1	100,9
07	98,9	97,4	98,9	98,8	99,4	100,7
08	99,9	99,3	100,1	99,1	100,0	100,7
09	100,3	102,4	100,4	98,8	100,6	100,7
10	99,4	98,6	99,0	102,1	100,2	100,6
11	99,2	98,3	99,7	96,4	100,0	100,5

³ Szczegółowe dane dostępne pod adresem: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ceny-handel/wskazniki-cen/wskazniki-cen-towarow-i-uslug-konsumpcyjnych-w-listopadzie-2023-roku,2,145.html>

Tablica 9. Wskaźniki cen w przemyśle i budownictwie (dok.)
 Table 9. Price indices in industry and construction (cont.)

Okresy Periods	Ceny produkcji sprzedanej przemysłu Prices of sold production of industry					Ceny produkcji budowlano- montażowej Prices of construction and assembly production
	ogółem total	górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	przetwórstwo przemysłowe manufacturing	wytwarzanie i zaopatrywa- nie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę electricity, gas, steam and air conditioning supply	dostawa wody; gospodarowa- nie ściekami i odpadami; rekultywacja water supply; sewerage, waste management and remediation activities	
Analogiczny okres roku poprzedniego=100 Corresponding period of previous year=100						
2022						
11	121,1	121,6	116,2	167,3	105,0	114,7
12	120,5	123,2	115,2	168,6	104,7	114,4
2023						
01	120,1	129,1	113,4	171,6	106,1	113,6
02	118,2	129,0	111,3	172,0	106,3	112,9
03	110,3	121,8	104,7	151,0	104,4	112,0
04	106,2	117,6	101,5	138,7	103,2	111,4
05	102,8	115,5	97,8	138,4	103,1	110,9
06	100,3	114,5	95,5	131,3	103,5	110,3
07	97,9	113,8	93,9	116,8	103,3	110,0
08	97,1	105,6	94,5	105,2	103,2	109,7
09	97,3	102,8	94,5	108,3	103,3	108,9
10	95,8	104,3	92,1	114,8	103,6	108,2
11	95,3	103,6	92,8	104,2	103,3	108,0
01–11	103,3	113,8	98,9	129,0	103,9	110,5

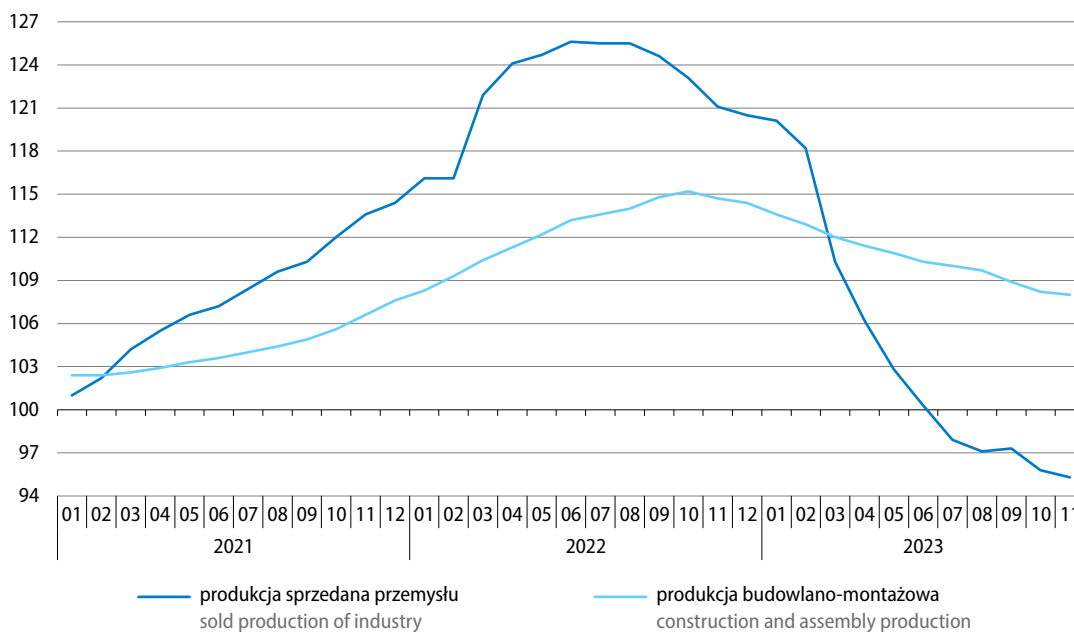
Ceny produkcji sprzedanej przemysłu w listopadzie br. były o 4,7% niższe niż przed rokiem (w październiku br. spadek wyniósł 4,2%), pod wpływem spadku cen w przetwórstwie przemysłowym – o 7,2%. W pozostałych sekcjach ceny były nadal wyższe niż rok wcześniej: w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę o 4,2%, górnictwie i wydobywaniu o 3,6%, a w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji o 3,3%. Wśród działów przetwórstwa przemysłowego głęboki spadek cen utrzymał się w produkcji koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 23,1% wobec wzrostu o 40,2% w listopadzie ub. roku). Dużo niższe niż przed rokiem były także ceny produkcji metali (o 16,6%) oraz chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 15,9%), po wzroście w listopadzie ub. roku (odpowiednio o 9,6% oraz o 22,2%). Znacznie niższe niż rok wcześniej były również ceny produkcji m.in. papieru i wyrobów z papieru (o 13,4% wobec ich wzrostu przed rokiem o 21,1%) oraz wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (o 11,1%, rok wcześniej wzrosły o 13,4%). Obniżyły się także ceny produkcji m.in. wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych – o 7,4% oraz wyrobów z metali – o 6,5% (wobec wzrostu odpowiednio o 8,8% oraz 8,6% przed rokiem). Wzrost cen notowano natomiast m.in. w produkcji wyrobów tytoniowych (o 10,2%), napojów (o 7,0%) oraz wyrobów farmaceutycznych (o 6,5%).

W porównaniu z poprzednim miesiącem w listopadzie br. ceny produkcji sprzedanej przemysłu spadły o 0,8% (w poprzednim miesiącu obniżyły się o 0,6%). Spadek cen obserwowano w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – o 3,6%, w górnictwie i wydobywaniu – o 1,7% oraz w przetwórstwie przemysłowym – o 0,3%. W dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji ceny ukształtowały się na poziomie zbliżonym do notowanego przed miesiącem.

Ceny produkcji budowlano-montażowej w listopadzie br. były o 8,0% wyższe niż rok wcześniej, a w porównaniu z poprzednim miesiącem wzrosły o 0,5%.

Wykres 11. Wskaźniki cen producentów
analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 11. Producer price indices
corresponding period of previous year=100

Więcej danych w **Biuletynie Statystycznym** oraz w informacji sygnałnej dotyczącej cen konsumpcyjnych, w tym:

TABL. 1. PODSTAWOWE WSKAŹNIKI

TABL. 33. WSKAŹNIKI CEN PRODUKCJI SPRZEDANEJ PRZEMYSŁU

TABL. 35. WSKAŹNIKI CEN NAKŁADÓW INWESTYCYJNYCH I PRODUKCJI BUDOWLANO-MONTAŻOWEJ

TABL. 40. WSKAŹNIKI CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH

INFORMACJA SYGNAŁNA: WSKAŹNIKI CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH W LISTOPADZIE 2023 R.

Rolnictwo Agriculture

Średnia temperatura powietrza w listopadzie br. wyniosła 4,2°C i była o 0,1°C wyższa od średniej normy z lat 1991–2020. Średnia miesięczna suma opadów ukształtowała się na poziomie 70,4 mm, tj. o ok. 77% wyższym od średniej normy z wielolecia.

W pierwszej połowie listopada br., wyższa niż zwykle o tej porze roku, temperatura powietrza i gleby podtrzymywała wegetację i stwarzała dobre warunki dla wschodów, wzrostu i rozwoju późno zasianych ozimin. Pogoda sprzyjała także wykonywaniu jesiennych prac polowych oraz zbiorów roślin okopowych i pastewnych. Oziminy wysiane w optymalnych terminach agrotechnicznych krzewiły się, a dobowe wahania temperatury powietrza sprzyjały hartowaniu się roślin. W połowie listopada w całym kraju dobiegał końca zbiór buraków cukrowych oraz poplonów ścierniskowych. W ciągu miesiąca nadal prowadzono zbiór kukurydzy uprawianej na ziarno. Występujące w drugiej połowie listopada opady deszczu, miejscami obfite, oraz znaczne ochłodzenie i opady śniegu w trzeciej dekadzie miesiąca, utrudniały wykonywanie orok przedzimowych i jesiennych prac polowych oraz przyczyniły się do spowolnienia procesów życiowych roślin. Jednocześnie w wielu rejonach kraju sprzyjające warunki termiczne pozwoliły na przedłużenie sezonu pastwiskowego do trzeciej dekady miesiąca.

Na rynku rolnym w listopadzie br. za większość podstawowych produktów rolnych płacono w skupie mniej niż przed miesiącem (z wyjątkiem ziemniaków, mleka i jęczmienia). Spośród produktów rolnych pochodzenia roślinnego, ceny skupu zbóż podstawowych nadal były dużo niższe niż rok wcześniej, a ceny ziemniaków znacznie wyższe. Poniżej poziomu sprzed roku wciąż kształtowały się także ceny większości produktów pochodzenia zwierzęcego (z wyjątkiem cen żywca wieprzowego).

Tablica 10. Skup podstawowych produktów pochodzenia roślinnego^a
Table 10. Procurement of major crop products^a

Wyszczególnienie Specification	11 2023			07–11 2023		
	w tys. ton in thousand tonnes	10 2023=100	11 2022=100	w tys. ton in thousand tonnes	07–11 2022=100	udział skupu w zbiorach 2023 r. ^b w % purchase share in the 2023 ^b har- vest in %
Ziarno zbóż ^c Cereal grains ^c	572,3	83,1	114,0	4535,7	115,6	16,8
w tym: of which:						
pszenica wheat	453,0	85,7	123,2	3129,4	125,2	23,3
pszenżyto triticale	44,1	77,1	72,2	537,1	94,7	9,7
żyto rye	30,8	74,6	93,9	290,5	90,5	12,2
jęczmień barley	39,1	69,2	107,6	545,8	110,8	19,3
Ziemniaki Potatoes	227,5	59,6	123,0	1058,0	105,3	17,5

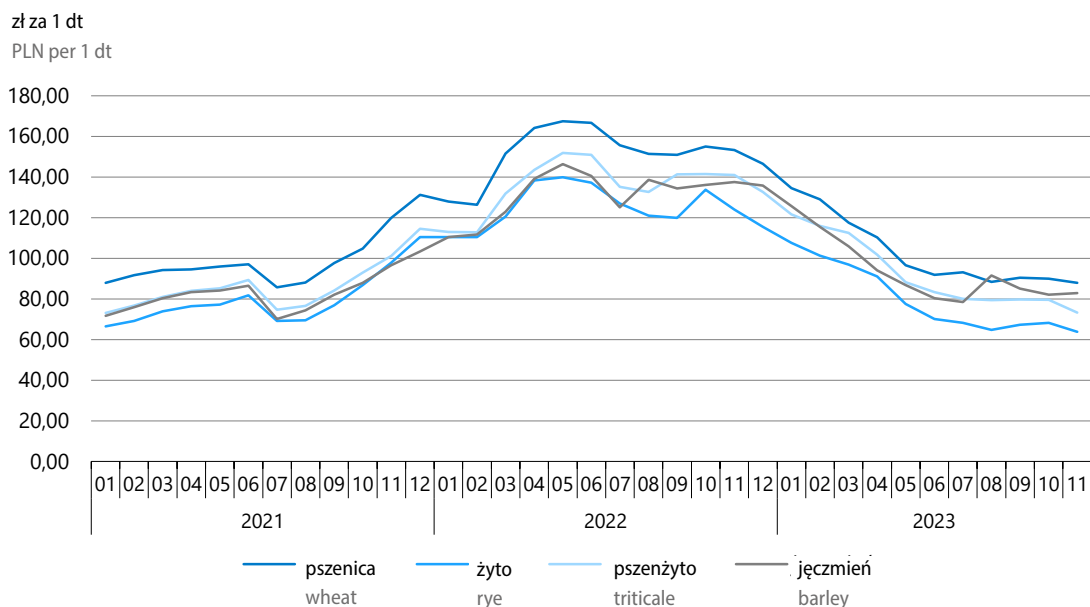
a Bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. b Dane wstępne. c Podstawowych z mieszankami zbożowymi bez ziarna siewnego.
a Without procurement realised by natural persons. b Preliminary data. c Basic cereals including cereal mixed and excluding cereals for sowing.

Zgodnie z wynikowym szacunkiem głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodniczych, tegoroczne zbiory zbóż ogółem były o 0,5% wyższe od uzyskanych przed rokiem (szacowane są na 35,8 mln ton). Produkcja zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi (szacowana na 26,5 mln ton) była niższa niż przed rokiem o ok. 2%, m.in. w wyniku znacznie mniejszych zbiorów mieszanek zbożowych (o 22,5%). Według szacunku zbiory buraków cukrowych (oceniane na 16 mln ton) były większe o ok. 13%, a zbiory rzepaku i rzepiku (3,7 mln ton) – większe o ok. 3%. Mniejsze niż rok wcześniej były natomiast zbiory ziemniaków o ok. 7% (szacowane na 5,6 mln ton) oraz warzyw gruntowych o ok. 3% (ponad 3,8 mln ton). Według szacunku zmniejszyły się także zbiory owoców z drzew w sadach – o ok. 9% (do 4,4 mln ton) oraz owoców z krzewów owocowych w sadach i plantacji jagodowych – o ok. 6% (do 0,6 mln ton).

Skup **zbóż podstawowych** (z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) w listopadzie br. był o 16,9% mniejszy niż w październiku br., w wyniku ograniczenia dostaw wszystkich podstawowych gatunków zbóż, w tym najbardziej podaży jęczmienia (o 30,8%) i pszenżyta (o 22,9%). W porównaniu z listopadem ub. roku do skupu dostarczono więcej ziarna (o 14,0%), w tym znacznie wzrosła podaż pszenicy (o 23,2%) i jęczmienia (o 7,6%), a spadła pszenżyta (o 27,8%) oraz żyta (o 6,1%).

Przeciętne ceny większości podstawowych gatunków zbóż w listopadzie br. spadły w porównaniu z poprzednim miesiącem (w skupie o 2,2%–8,0%, przy wzroście cen jęczmienia; w obrocie targowiskowym o 0,9%–2,9%). Ceny zbóż na obu rynkach nadal kształtowały się znacznie poniżej poziomu sprzed roku, w tym najgłębszy spadek dotyczył cen żyta – w skupie wyniósł 48,5%, a na targowiskach 35,2%.

Wykres 12. Przeciętne ceny skupu zbóż
Chart 12. Average procurement prices of cereal grain

Skup **ziemniaków** w listopadzie br. był dużo mniejszy niż przed miesiącem (kiedy był realizowany po zbiorach) – o 40,4%, ale znacznie większy niż przed rokiem – o 23,0%.

Przeciętne ceny ziemniaków w listopadzie br. wzrosły w porównaniu z poprzednim miesiącem (w skupie o 16,4%, a na targowiskach nieznacznie – o 0,4%) i nadal były dużo wyższe niż rok wcześniej (ceny skupu o 22,5%, a w obrocie targowiskowym o 33,3%).

Tablica 11. Ceny podstawowych produktów pochodzenia roślinnego
Table 11. Average prices of major crop products

Wyszczególnienie Specification	Ceny w skupie Procurement prices					Ceny na targowiskach Marketplace prices				
	11 2023			01–11 2023		11 2023			01–11 2023	
	w zł in PLN	10 2023=100	11 2022=100	w zł in PLN	01–11 2022=100	w zł in PLN	10 2023=100	11 2022=100	w zł in PLN	01–11 2022=100
Pszenica za 1 dt ^a Wheat – per dt ^a	87,94	97,8	57,4	100,22	65,6	115,43	97,8	67,0	136,85	82,3
Pszenżyto za 1 dt ^a Triticale ^a – per dt ^a	73,22	92,0	51,9	89,14	65,3	99,22	97,2	64,9	120,11	84,1
Żyto za 1 dt ^a Rye ^a – per dt ^a	63,79	93,4	51,5	75,42	61,3	90,19	97,1	64,8	108,47	85,8
Jęczmień za 1 dt ^a Barley ^a	82,85	100,9	60,3	89,18	68,6	108,22	99,1	68,3	128,48	86,8
Ziemiaki ^b za 1 dt Potatoes ^b – per dt	77,15	116,4	122,5	90,31	132,0	227,00	100,4	133,3	201,19	128,3

a W skupie bez ziarna siewnego. b Na targowiskach – jadalne późne.

a In procurement without seed. b On marketplaces – late edible.

Skup **żywca rzeźnego** ogółem (w wadze poubojowej ciepłej) w listopadzie br. był zbliżony do notowanego przed miesiącem (spadek o 0,1%), przy ograniczonych dostawach żywca wołowego (o 6,9%) i nieznacznie wieprzowego (o 0,4%) oraz niewielkim wzroście skupu żywca drobiowego (o 0,7%). W porównaniu z sytuacją sprzed roku skup żywca rzeźnego zmniejszył się o 2,0%, w wyniku spadku podaży wszystkich podstawowych gatunków żywca: wołowego o 5,9%, wieprzowego o 2,9%, a drobiowego o 0,9%.

Tablica 12. Skup podstawowych produktów pochodzenia zwierzęcego^a
Table 12. Procurement of major animal products^a

Wyszczególnienie Specification	11 2023			01–11 2023	
	w tys. ton in thousand tonnes	10 2023=100	11 2022=100	w tys. ton in thousand tonnes	01–11 2022=100
Żywiec rzeźny ^b Animals for slaughter ^b	337,8	99,9	107,7	3989,0	98,0
w tym: of which:					
wołowy (z cielęcym) cattle (including calves)	19,0	93,1	99,9	286,3	94,1
wieprzowy pigs	108,9	99,6	101,7	1416,4	97,1
drobiowy poultry	209,7	100,7	111,9	2282,9	99,1
Mleko Milk	981,4 ^c	97,0	102,1	11584,3 ^c	102,0

a Od lipca do listopada br. bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. b Obejmuje bydło, cielęta, trzodę chlewną, owce, konie i drób; w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) w wadze poubojowej ciepłej. c W milionach litrów.

a In the period from July to November 2023 without procurement realised by natural persons. b Includes cattle, calves, pigs, sheep, horses and poultry; in terms of meat (including fats) in post-slaughter warm weight. c In million litres.

Przeciętna cena skupu **żywca wieprzowego** w listopadzie br. obniżyła się w porównaniu z poprzednim miesiącem (o 2,1%), ale nadal była wyższa niż rok wcześniej (o 5,0%). Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen żyta na targowiskach¹ w listopadzie br. wyniosła 8,7, tj. poprawiła się nieco w porównaniu z notowaną w październiku br. (8,6) i była lepsza niż przed rokiem (5,3).

Tablica 13. Ceny podstawowych produktów pochodzenia zwierzęcego
Table 13. Average prices of major animal products

Wyszczególnienie Specification	Ceny w skupie Procurement prices					Ceny na targowiskach Marketplace prices				
	11 2023			01–11 2023		11 2023			01–11 2023	
	w zł in PLN	10 2023=100	11 2022=100	w zł in PLN	01–11 2022=100	w zł in PLN	10 2023=100	11 2022=100	w zł in PLN	01–11 2022=100
Żywiec rzeźny za 1 kg wagi żywej: Animals for slaughter (in live weight) – per kg:										
w tym: of which:										
wołowy (bez cielęcogo) ^a cattle (excluding calves) ^a	9,88	97,4	91,1	10,55	101,5	11,46	103,0	113,2	10,58	109,6
w tym młode bydło of which young cattle	10,20	96,8	93,2	10,90	103,7
wieprzowy pigs	7,80	97,9	105,0	8,49	130,1
drobiowy poultry	5,34	96,9	80,9	5,92	96,4
Mleko za 1 hl Milk per hl	207,22	105,9	76,6	207,11	91,7

a Na targowiskach – średnia ważona cena bydła rzeźnego obliczona przy przyjęciu struktury ilości skupu młodego bydła i krów rzeźnych.
a On marketplaces – average weighted price of cattle for slaughter calculated with the use of structure of procurement quantity of young cattle and cows for slaughter.

Przeciętna cena skupu **drobiu rzeźnego** w listopadzie br. była niższa niż przed miesiącem – o 3,1% oraz znacznie niższa niż przed rokiem – o 19,1%.

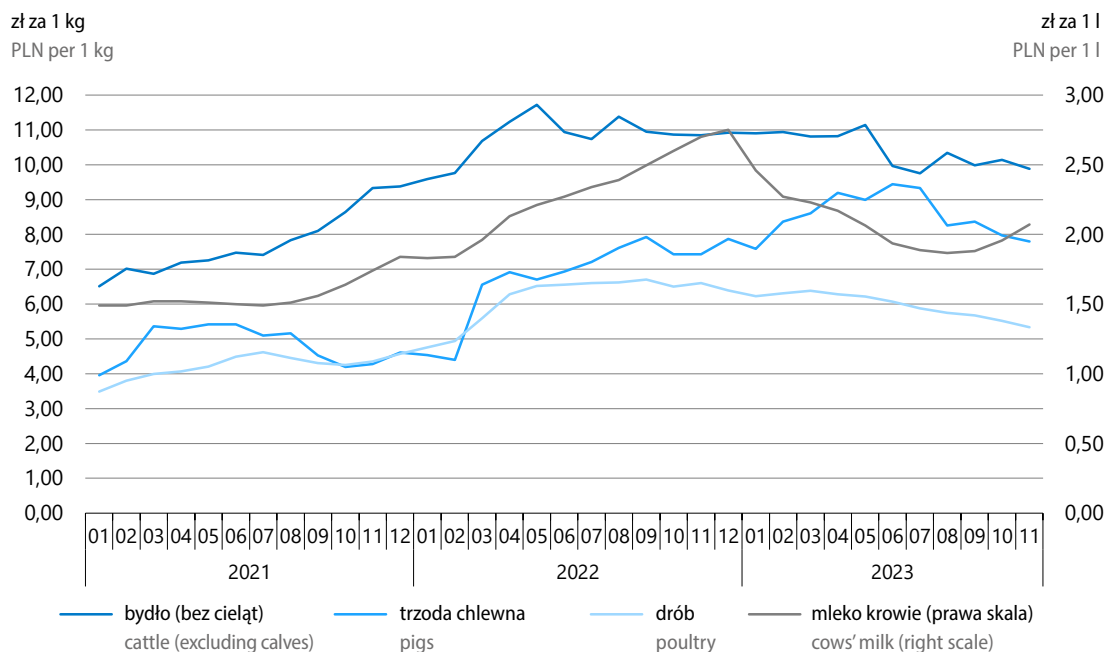
Przeciętne ceny skupu **żywca wołowego i młodego bydła rzeźnego** w listopadzie br. w porównaniu z poprzednim miesiącem spadły po ok. 3% oraz były niższe niż rok wcześniej (ceny żywca wołowego o 8,9%, a młodego bydła – o 6,8%). Na targowiskach za żywca wołowego płacono więcej niż w październiku br. (o 3,0%) oraz dużo więcej niż w listopadzie ub. roku (o 13,2%).

Dostawy **mleka** do skupu w listopadzie br. były mniejsze niż przed miesiącem (o 3,0%), ale nadal większe niż przed rokiem (o 2,1%). Ceny skupu mleka po raz kolejny przekroczyły poziom sprzed miesiąca (o 5,9%), ale nadal były dużo niższe niż rok wcześniej (o 23,4%).

¹ Rozpatrując ceny obu produktów w skupie, relacja cen żywca wieprzowego do cen żyta w listopadzie br. wyniosła 12,2 (wobec 11,7 w październiku br. i 6,0 w listopadzie ub. roku).

Wykres 13. Przeciętne ceny skupu żywca i mleka

Chart 13. Average procurement prices of animals for slaughter and of milk

Więcej danych w **Biuletynie Statystycznym**, w tym:

TABL. 1. PODSTAWOWE WSKAŹNIKI

TABL. 37. PRZECIĘTNE CENY SKUPU WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH

TABL. 38. PRZECIĘTNE CENY UZYSKIWANE PRZEZ ROLNIKÓW NA TARGOWISKACH

TABL. 39. RELACJE CEN W ROLNICTWIE

TABL. 45. SKUP WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH

Przemysł Industy

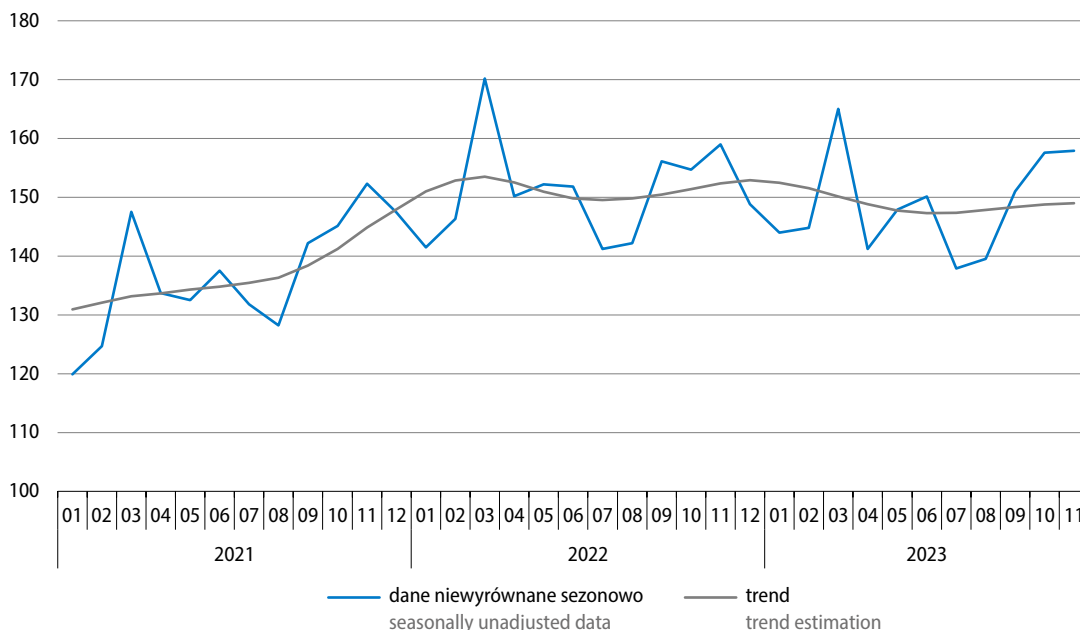
W listopadzie br., po niewielkim wzroście przed miesiącem, **produkcja sprzedana przemysłu**¹ ponownie ukształtowała się poniżej poziomu sprzed roku. Sprzedaż była o 0,7% niższa niż w listopadzie ub. roku (kiedy notowano wzrost o 4,5%).

Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym produkcja sprzedana przemysłu w listopadzie br. była o 0,3% niższa niż w poprzednim miesiącu, a jej spadek w skali roku wyniósł 3,3%.

Spośród sekcji przemysłu produkcja sprzedana obniżyła się w porównaniu z listopadem ub. roku jedynie w przetwórstwie przemysłowym – o 2,0%. W pozostałych sekcjach notowano jej wzrost, w tym największy w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – o 11,9% (po głębokim spadku rok wcześniej). W dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji wzrost sprzedaży wyniósł 4,6%, a w górnictwie i wydobywaniu – 1,6%.

Wykres 14. Produkcja sprzedana przemysłu (ceny stałe)
przeciętna miesięczna 2015=100

Chart 14. Sold production of industry (constant prices)
monthly average of 2015=100

Spośród **głównych grupowań przemysłowych** sprzedaż niższą niż w listopadzie ub. roku notowano w produkcji dóbr konsumpcyjnych trwałych oraz dóbr zaopatrzeniowych – odpowiednio o 7,7% oraz o 7,6%. Wyższa niż w analogicznym miesiącu ub. roku była natomiast sprzedaż w produkcji dóbr inwestycyjnych – o 7,0%, dóbr związanych z energią – o 4,5% oraz dóbr konsumpcyjnych nietrwałych – o 1,8%.

¹ W cenach stałych; w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Tablica 14. Produkcja sprzedana przemysłu (ceny stałe)
Table 14. Sold production of industry (constant prices)

Wyszczególnienie Specification	Niewyrównana sezonowo Seasonally unadjusted		Wyrównana sezonowo Seasonally adjusted
	01–11 2023	11 2023	
	analogiczny okres roku poprzedniego=100 corresponding period of previous year =100		
Przemysł Industry	98,6	99,3	96,7
Według sekcji By sections			
Górnictwo i wydobywanie Mining and quarrying	94,6	101,6	101,3
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	99,1	98,0	96,0
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę Electricity, gas, steam and air conditioning supply	93,5	111,9	111,3
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja Water supply; sewerage, waste management and remediation activities	99,8	104,6	103,2
Według głównych grupowań przemysłowych By main industrial groupings			
Dobra zaopatrzeniowe Intermediate goods	93,8	92,4	90,1
Dobra inwestycyjne Capital goods	110,5	107,0	104,1
Dobra konsumpcyjne trwałe Durable consumer goods	90,7	92,3	90,4
Dobra konsumpcyjne nietrwałe Non-durable consumer goods	100,8	101,8	99,4
Dobra związane z energią Energy	92,6	104,5	102,9

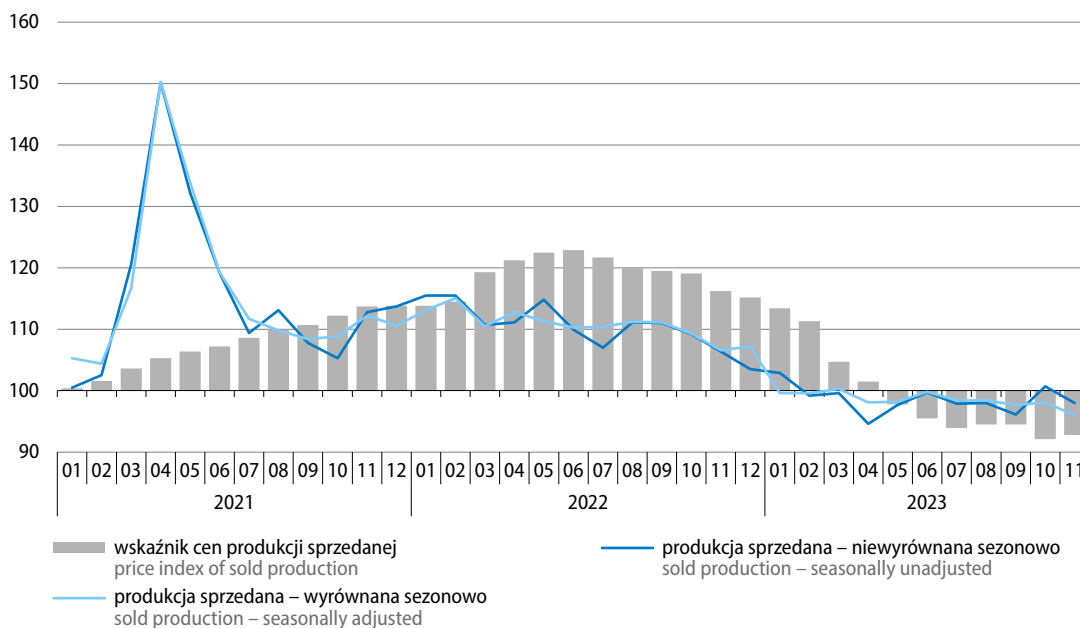
Produkcja sprzedana przemysłu w okresie styczeń–listopad br. była o 1,4% niższa niż w analogicznym okresie ub. roku (gdy notowano jej wzrost o 10,9%). Sprzedaż obniżyła się we wszystkich sekcjach przemysłu, w tym najbardziej w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – o 6,5% oraz w górnictwie i wydobywaniu – o 5,4%. Niewielki jej spadek notowano w przetwórstwie przemysłowym oraz w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji – odpowiednio o 0,9% oraz o 0,2%.

W trzech głównych grupowaniach przemysłowych produkcja sprzedana była niższa niż w okresie styczeń–listopad ub. roku: w produkcji dóbr konsumpcyjnych trwałych – o 9,3%, dóbr związanych z energią – o 7,4% oraz dóbr zaopatrzeniowych – o 6,2%. Wyższa niż przed rokiem była natomiast sprzedaż w produkcji dóbr inwestycyjnych – o 10,5%, nieco wzrosła ona również w produkcji dóbr konsumpcyjnych nietrwałych – o 0,8%.

W okresie styczeń–listopad br. mierzona produkcją sprzedaną na jednego zatrudnionego **wydajność pracy** w przemyśle była o 0,7% niższa niż w analogicznym okresie ub. roku, przy niewielkim spadku przeciętnego zatrudnienia (o 0,7%) oraz wzroście przeciętnego miesięcznego nominalnego wynagrodzenia brutto (o 12,1%).

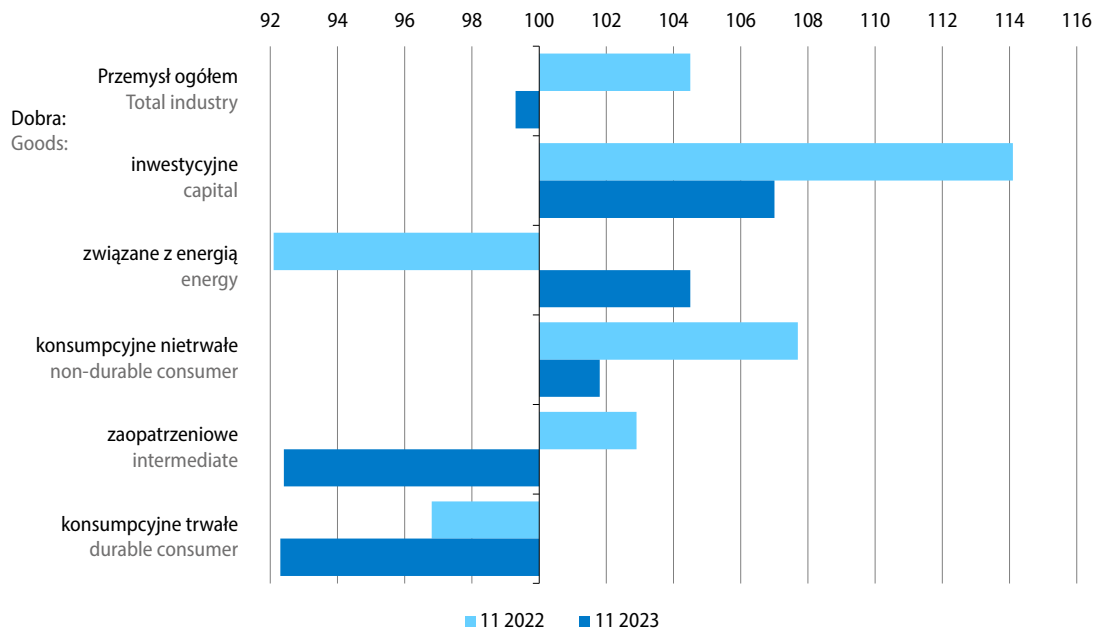
Wykres 15. Produkcja sprzedana (ceny stałe) i wskaźnik cen w przetwórstwie przemysłowym
analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 15. Sold production (constant prices) and price index in manufacturing
corresponding period of previous year=100

Wykres 16. Produkcja sprzedana przemysłu według głównych grupowań przemysłowych (ceny stałe)
analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 16. Sold production of industry by main industrial groupings (constant prices)
corresponding period of previous year=100

W listopadzie br. niższa niż przed rokiem była produkcja sprzedana w połowie spośród 34 działów przemysłu. Znaczny jej spadek notowano m.in. w produkcji:

- urządzeń elektrycznych – o 26,5%;
- komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych – o 13,0% (w tym elektronicznego sprzętu powszechnego użytku – o 17,1%);
- wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych – o 11,6% (m.in. wyrobów z betonu, cementu i gipsu – o 23,2%);
- wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny – o 7,7% (w tym wyrobów z drewna, korka, słomy i materiałów używanych do wyplatania – o 8,3%).

Obniżyła się również produkcja sprzedana m.in. w wydobywaniu węgla kamiennego i węgla brunatnego – o 8,5%.

W pozostałych 17 działach przemysłu sprzedaż zwiększyła się w stosunku do listopada ub. roku. Znaczny jej wzrost notowano m.in. w naprawie, konserwacji i instalowaniu maszyn i urządzeń – o 20,5%, a także w produkcji:

- pozostałego sprzętu transportowego – o 31,9% (m.in. lokomotyw kolejowych oraz taboru szynowego – o 47,1%);
- wyrobów farmaceutycznych – o 11,7%;
- odzieży – o 11,6%;
- pojazdów samochodowych, przyczep i naczep – o 10,2% (w tym pojazdów samochodowych z wyłączeniem motocykli – o 11,5%).

Sprzedaż w produkcji artykułów spożywczych (stanowiąca 16,3% produkcji sprzedanej przemysłu w listopadzie br. ogółem) była nieznacznie wyższa niż przed rokiem – o 0,6% (wobec wzrostu o 7,1% w listopadzie ub. roku).

Tablica 15. Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji sprzedanej przemysłu
Table 15. Indices (at constant prices) and structure (at current prices) of sold production of industry

Wyszczególnienie Specification	2022		2023		2022	2023
	11	01–11	11	01–11		
	analogiczny okres roku poprzedniego=100 corresponding period of previous year=100				struktura w % structure in %	
Przemysł Industry	104,5	110,9	99,3	98,6	100,0	100,0
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	100,6	116,5	101,6	94,6	3,4	3,6
przetwórstwo przemysłowe manufacturing	106,4	111,0	98,0	99,1	85,1	82,6
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę electricity, gas, steam and air conditioning supply	87,4	109,5	111,9	93,5	9,3	11,5
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja water supply; sewerage, waste management and remediation activities	100,6	106,1	104,6	99,8	2,2	2,3

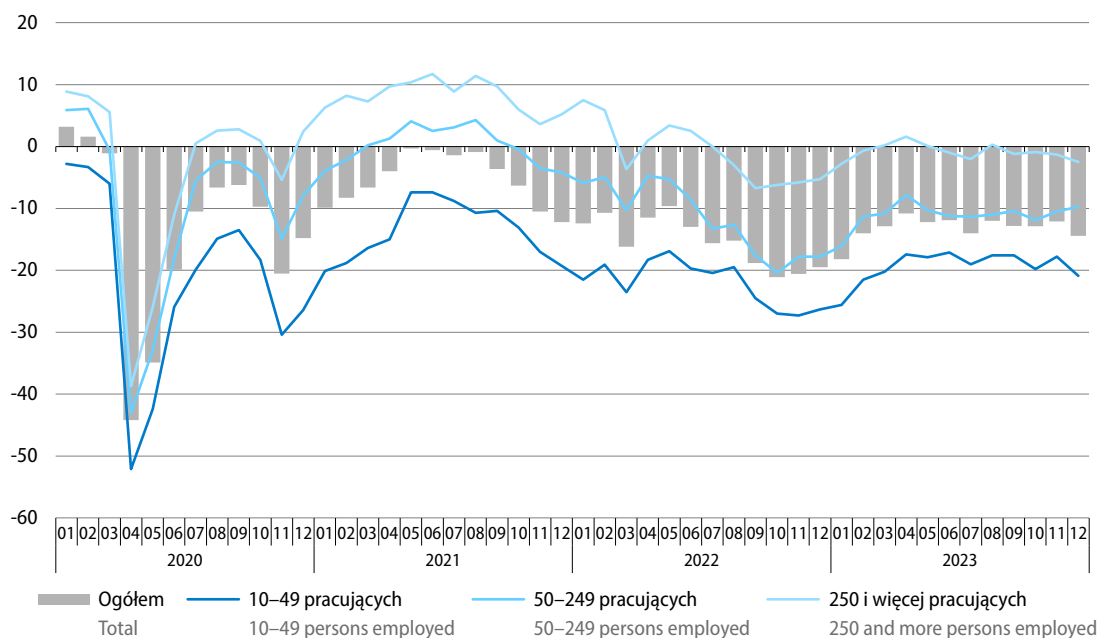
Tablica 15. Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji sprzedanej przemysłu (dok.)
Table 15. Indices (at constant prices) and structure (at current prices) of sold production of industry (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2022		2023		2022	2023
	11	01–11	11	01–11		
	analogiczny okres roku poprzedniego=100 corresponding period of previous year=100				struktura w % structure in %	
Z przemysłu ogółem – działy: From total industry – divisions:						
wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego mining of coal and lignite	106,8	128,3	91,5	83,5	1,6	1,7
produkcja artykułów spożywczych manufacture of food products	107,1	110,5	100,6	99,9	15,6	16,3
produkcja napojów manufacture of beverages	103,3	111,5	102,1	97,9	1,2	1,3
produkcja odzieży manufacture of wearing apparel	118,5	108,1	111,6	111,6	0,3	0,4
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny manufacture of products of wood, cork, straw and wicker	95,8	108,7	92,3	85,4	2,8	2,3
produkcja papieru i wyrobów z papieru manufacture of paper and paper products	97,9	109,0	94,6	88,9	3,1	2,7
produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych manufacture of chemicals and chemical products	90,4	110,3	98,0	87,2	5,1	4,1
produkcja wyrobów farmaceutycznych manufacture of pharmaceutical products	116,0	115,3	111,7	108,0	0,6	0,7
produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych manufacture of rubber and plastic products	102,9	108,6	100,4	97,9	6,2	5,9
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych manufacture of other non-metallic mineral products	101,1	107,7	88,4	89,1	3,8	3,6
produkcja metali manufacture of basic metals	87,6	105,7	95,0	87,7	4,2	3,2
produkcja wyrobów z metali manufacture of metal products	114,7	117,4	97,2	98,2	7,7	7,4
produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych manufacture of computer, electronic and optical products	116,1	107,6	87,0	94,1	2,6	2,4
produkcja urządzeń elektrycznych manufacture of electrical equipment	116,9	107,6	73,5	102,6	5,2	5,6
produkcja maszyn i urządzeń manufacture of machinery and equipment n.e.c.	124,5	122,7	93,4	106,8	2,7	2,9
produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers	118,0	115,0	110,2	115,6	8,2	9,6
produkcja pozostałego sprzętu transportowego manufacture of other transport equipment	87,6	114,9	131,9	105,2	1,3	1,4
produkcja mebli manufacture of furniture	95,3	102,6	99,2	92,6	2,6	2,4

Wartość nowych zamówień² otrzymanych przez badane przedsiębiorstwa przetwórstwa przemysłowego w listopadzie br. była o 17,3% niższa niż w analogicznym miesiącu ub. roku, w tym dla zamówień na eksport obniżyła się o 17,9%. Zmniejszyły się nowe zamówienia w większości badanych działów, w tym w największym stopniu – w produkcji papieru i wyrobów z papieru (o ok. 35%) oraz urządzeń elektrycznych (o ok. 33%). Znaczny spadek ich wartości (w granicach ok. 21%–17%) notowano także w produkcji: odzieży, maszyn i urządzeń, pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, chemikaliów i wyrobów chemicznych oraz komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych. Wyższe niż w listopadzie ub. roku były natomiast nowe zamówienia w produkcji wyrobów tekstylnych (o ok. 16%) oraz wyrobów farmaceutycznych (o ok. 3%).

Wykres 17. Wskaźniki ogólnego klimatu koniunktury w przetwórstwie przemysłowym

Chart 17. General business climate indicators in manufacturing

W grudniu br. **ogólny klimat koniunktury** w przetwórstwie przemysłowym oceniany jest bardziej niekorzystnie niż w poprzednim miesiącu. Pogorszyły się negatywne diagnozy oraz przewidywania dotyczące portfela zamówień, produkcji oraz sytuacji finansowej przedsiębiorstw. Przedsiębiorcy nadal zapowiadają redukcje zatrudnienia oraz spodziewają się wzrostu cen wyrobów przemysłowych.

Najczęściej wymienianymi barierami działalności pozostają koszty zatrudnienia i niepewność ogólnej sytuacji gospodarczej. W porównaniu z grudniem ub. roku najbardziej wzrosła odczuwalność ograniczeń wynikających z niedostatecznego popytu na rynku zagranicznym, niedoboru wykwalifikowanych pracowników i konkurencyjnego importu. Rzadziej niż przed rokiem wskazywane są natomiast utrudnienia związane z niepewnością ogólnej sytuacji gospodarczej, niedoborem surowców, materiałów i półfabrykatów (z przyczyn pozafinansowych) oraz niejasnymi, niespójnymi i niestabilnymi przepisami prawnymi.

Aktualny stan zapasów wyrobów gotowych jest przeważnie uznawany przez przedsiębiorców za zbliżony do wystarczającego. Nadmiar zapasów wyrobów nadal zgłaszają m.in. producenci wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny, skór i wyrobów skórzanych oraz wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych. Ich niedobór sygnalizowany jest natomiast m.in. w produkcji wyrobów farmaceutycznych.

² W cenach bieżących; dane dotyczą wybranych działów przetwórstwa przemysłowego (podmioty gospodarcze o liczbie pracujących 50 i więcej osób oraz ok. 10% próba podmiotów o liczbie pracujących od 10 do 49 osób).

Podobnie jak trzy miesiące wcześniej, większość ankietowanych przedsiębiorstw deklaruje, że podejmuje decyzje w zakresie **zatrudnienia i wynagrodzeń** głównie na podstawie bieżących danych (66%). Częściej niż w poprzednim badaniu podmioty wskazują, że istotny wpływ na ich decyzje w tym obszarze mają oczekiwania odnośnie zmian mogących nastąpić w perspektywie roku (48% wobec 42% przed trzema miesiącami). W najbliższych miesiącach nieznacznie więcej firm zamierza zwiększyć zatrudnienie pracowników relatywnie trudnych do zastąpienia niż je ograniczyć. W przypadku pracowników relatywnie łatwych do zastąpienia podobne są odsetki firm zapowiadających zwiększenie ich liczby oraz planujących ich redukcje. Jako czynniki istotnie wpływające na poziom wypłacanych w najbliższych miesiącach wynagrodzeń, badane podmioty nadal najczęściej wskazują sytuację finansową firmy i potrzebę utrzymania realnej wartości wynagrodzeń (podwyżki inflacyjne).

Przedsiębiorstwa działające w przetwórstwie przemysłowym nadal przeważnie nie spodziewają się wystąpienia negatywnych dla nich konsekwencji **wojny w Ukrainie** lub zakładają, że będą one nieznaczne (twierdzi tak blisko 89% badanych firm). Zbliżony do notowanego przed miesiącem pozostaje odsetek podmiotów obawiających się skutków wojny poważnych (10%) lub zagrażających ich stabilności (niecałe 2%). Do doświadczonych negatywnych konsekwencji wojny firmy nadal najczęściej zaliczają wzrost kosztów, zakłócenia w łańcuchu dostaw i spadek sprzedaży (przychodów). Nie zmienił się znacząco w porównaniu z poprzednim miesiącem odsetek przedsiębiorstw zgłaszających związany z wojną odpływ (29%) lub napływ (27%) pracowników pochodzących z Ukrainy.

Więcej danych w **Biuletynie Statystycznym**, w tym:

TABL. 1. PODSTAWOWE WSKAŹNIKI

TABL. 46. PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU

TABL. 47. INDEKS PRODUKCJI SPRZEDANEJ PRZEMYSŁU

TABL. 48. PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU WEDŁUG GŁÓWNYCH GRUPOWAŃ PRZEMYSŁOWYCH

TABL. 62. WSKAŹNIKI KONIUNKTURY GOSPODARCZEJ

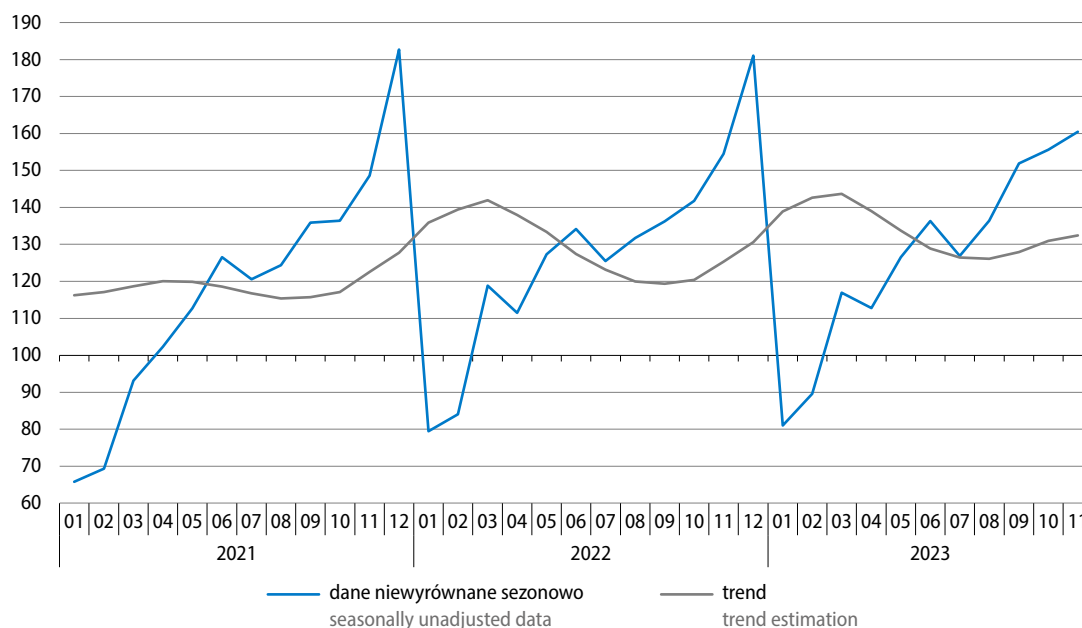
Budownictwo Construction

W listopadzie br. **produkcja budowlano-montażowa**¹ zrealizowana na terenie kraju wzrosła w skali roku o 3,9%, tj. w stopniu mniejszym niż przed miesiącem (9,8%) i zbliżonym do notowanego przed rokiem (4,0%).

Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym produkcja budowlano-montażowa w listopadzie br. była o 2,0% niższa niż w poprzednim miesiącu, a jej wzrost w skali roku wyniósł 1,6%.

Wykres 18. Produkcja budowlano-montażowa (ceny stałe) przeciętna miesięczna 2015=100

Chart 18. Construction and assembly production (constant prices)
monthly average of 2015=100

Spośród działów budownictwa produkcja wzrosła w porównaniu z listopadem ub. roku w przedsiębiorstwach specjalizujących się w budowie budynków – o 10,7% oraz zajmujących się głównie budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej – o 5,3%, natomiast obniżyła się w podmiotach realizujących głównie roboty budowlane specjalistyczne – o 5,6%. Znacznie wyższa niż przed rokiem była sprzedaż robót inwestycyjnych (o 21,7%), natomiast znacznie niższa – robót o charakterze remontowym (o 21,0%).

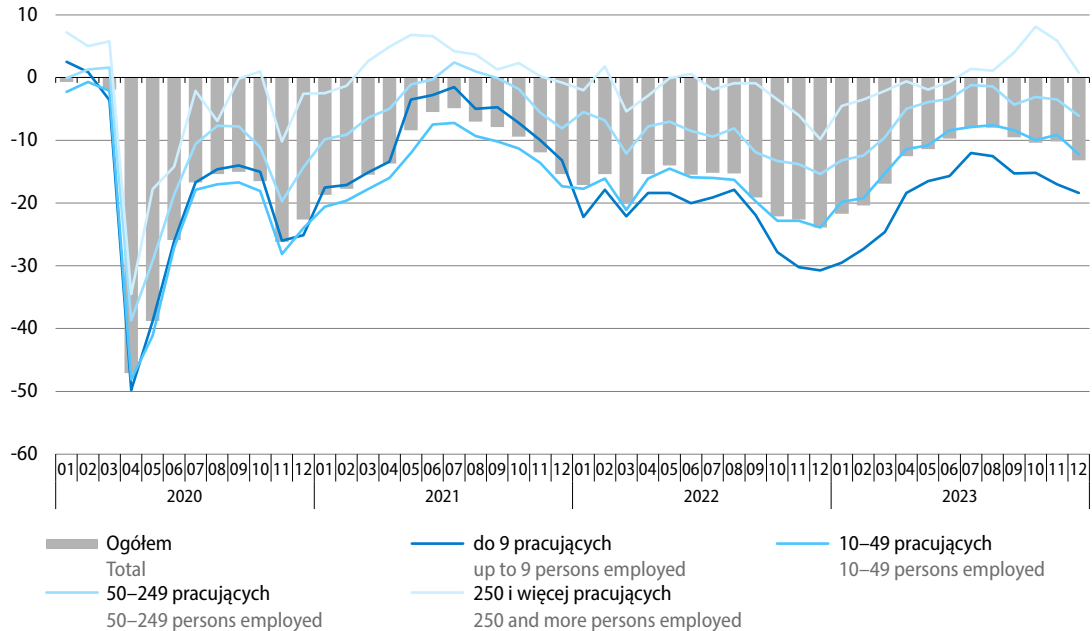
W okresie styczeń–listopad br. produkcja budowlano-montażowa była o 4,0% wyższa niż w analogicznym okresie ub. roku (kiedy notowano jej wzrost o 6,5%). Produkcja zwiększyła się w podmiotach specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej – o 9,8% oraz w przedsiębiorstwach realizujących głównie roboty budowlane specjalistyczne – o 2,9%, a zmniejszyła się w podmiotach specjalizujących się w budowie budynków – o 2,3%. Znacznie wzrosła w stosunku do okresu styczeń–listopad ub. roku sprzedaż robót inwestycyjnych (o 28,2%), natomiast wyraźnie spadła sprzedaż robót o charakterze remontowym (o 28,9%).

¹ W cenach stałych; w jednostkach budowlanych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Tablica 16. Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji budowlano-montażowej
 Table 16. Indices (at constant prices) and structure (at current prices) of construction and assembly production

Wyszczególnienie Specification	2022		2023		2022	2023
	11	01-11	11	01-11		
	analogiczny okres roku poprzedniego=100 corresponding period of previous year=100				struktura w % structure in %	
Ogółem Total	104,0	106,5	103,9	104,0	100,0	100,0
roboty budowlane o charakterze: construction work with:						
inwestycyjnym investment character	102,7	102,6	121,7	128,2	57,6	71,0
remontowym restoration character	105,8	112,4	79,0	71,1	42,4	29,0
Budowa budynków Construction of buildings	95,7	113,3	110,7	97,7	33,3	31,1
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej Civil engineering	106,8	102,7	105,3	109,8	40,5	43,1
Roboty budowlane specjalistyczne Specialised construction activities	108,7	104,9	94,4	102,9	26,2	25,8

Wykres 19. Wskaźniki ogólnego klimatu koniunktury w budownictwie
 Chart 19. General business climate indicators in construction

W grudniu br. **ogólny klimat koniunktury** w budownictwie oceniany jest bardziej pesymistycznie niż miesiąc wcześniej. Pogorszyły się negatywne diagnozy oraz przewidywania dotyczące portfela zamówień i produkcji budowlano-montażowej na rynku krajowym oraz sytuacji finansowej przedsiębiorstw. Podobnie jak przed miesiącem, przedsiębiorcy zapowiadają ograniczenie zatrudnienia. Nadal przewidywany jest wzrost cen robót budowlano-montażowych.

Najczęściej wymienianymi utrudnieniami działalności w budownictwie pozostają koszty zatrudnienia, koszty materiałów, wysokie obciążenia na rzecz budżetu oraz niepewność ogólnej sytuacji gospodarczej. W porównaniu z sytuacją sprzed roku uciążliwość większości barier zmniejszyła się, w tym najbardziej – trudności wynikających z niepewności ogólnej sytuacji gospodarczej, kosztów materiałów oraz niejasnych, niespójnych i niestabilnych przepisów prawnych.

Podobnie jak trzy miesiące temu, większość badanych podmiotów budowlanych deklaruje, że podejmuje decyzje w obszarze **zatrudnienia i wynagrodzeń** na podstawie bieżących danych (66% wobec 64%). Nieznacznie obniżył się odsetek firm wskazujących, że na ich decyzje w tym zakresie istotnie wpływają oczekiwania dotyczące zmian, które mogą nastąpić w perspektywie roku (42% wobec 44% przed trzema miesiącami). Odsetek firm planujących zwiększyć zatrudnienie pracowników relatywnie trudnych do zastąpienia jest taki sam jak odsetek zamierzających je ograniczyć. Znacznie więcej firm zapowiada redukcje niż przewiduje zwiększenie zatrudnienia pracowników relatywnie łatwych do zastąpienia. Przedsiębiorcy nadal wskazują, że w najbliższych miesiącach na poziom wypłacanych przez nich wynagrodzeń będzie wpływać głównie sytuacja finansowa firmy i potrzeba utrzymania realnej wartości wynagrodzeń (podwyżki inflacyjne).

W bieżącym miesiącu nadal większość firm budowlanych twierdzi, że **wojna w Ukrainie** nie będzie miała negatywnego wpływu na ich działalność lub będzie on nieznaczny (88%). Zbliżony do notowanego w listopadzie br. pozostaje też odsetek podmiotów obawiających się jej konsekwencji poważnych (9%) lub zagrożenia stabilności firmy (3%). Wśród doświadczonych negatywnych skutków wojny nadal najczęściej wskazywany jest wzrost kosztów. Intensywność związanych z wojną fluktuacji pracowników pochodzących z Ukrainy jest w opinii badanych firm podobna jak miesiąc wcześniej: ich odpływ dostrzegło 16% podmiotów, a napływ – 15%.

Więcej danych w **Biuletynie Statystycznym**, w tym:

TABL. 1. PODSTAWOWE WSKAŹNIKI

TABL. 50. SPRZEDAŻ PRODUKCJI BUDOWLANO-MONTAŻOWEJ

TABL. 51. SPRZEDAŻ PRODUKCJI BUDOWLANO-MONTAŻOWEJ WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH

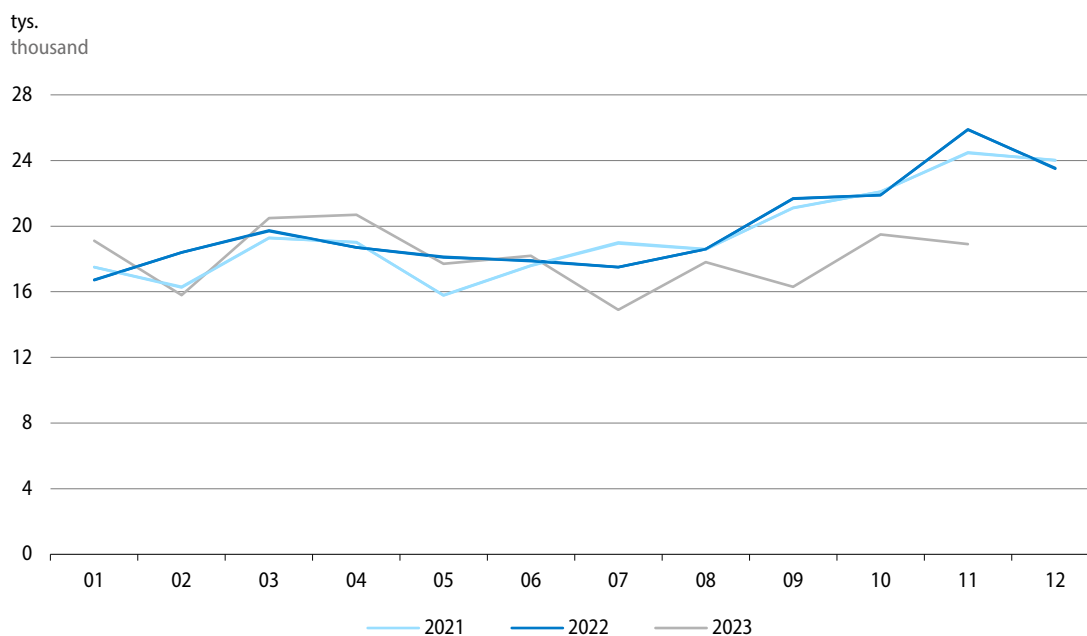
TABL. 62. WSKAŹNIKI KONIUNKTURY GOSPODARCZEJ

Budownictwo mieszkaniowe

Housing construction

W listopadzie br. utrzymał się obserwowany od lipca br. spadek w skali roku liczby mieszkań oddanych do użytkowania. Ponownie wzrosła natomiast, po głębokich spadkach przed rokiem, liczba mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym oraz mieszkań, których budowę rozpoczęto.

Wykres 20. Mieszkania oddane do użytkowania
Chart 20. Dwellings completed

Według wstępnych danych¹ w listopadzie br. **oddano do użytkowania** ogółem 18,9 tys. mieszkań, tj. o 27,0% mniej niż rok wcześniej (wówczas notowano wzrost o 5,9%). Bardziej spadła liczba mieszkań w budownictwie indywidualnym (o 30,5%) niż w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 25,0%). W pozostałych formach budownictwa oddano do użytkowania łącznie o 34,8% mniej mieszkań niż w listopadzie ub. roku.

W okresie styczeń–listopad br. oddano do użytkowania 199,6 tys. mieszkań, tj. o 7,1% mniej niż przed rokiem (kiedy notowano wzrost o 2,0%). Mniej mieszkań oddano zarówno w budownictwie indywidualnym (o 10,9%), jak i w przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 5,4%), przy łącznym wzroście w pozostałych formach budownictwa.

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania oddanego do użytkowania w okresie styczeń–listopad br. wyniosła 90,5 m² (o 1,7 m² mniej niż rok wcześniej), w tym w budownictwie indywidualnym 141,3 m² (odpowiednio o 0,2 m² mniej), a w przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem 61,7 m² (o 0,6 m² mniej).

¹ Dane meldunkowe – mogą ulec zmianie po opracowaniu sprawozdań kwartalnych.

Tablica 17. Budownictwo mieszkaniowe
Table 17. Housing construction

Formy budownictwa Forms of construction	11 2023		01–11 2023		01–11 2022	01–11 2023
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	11 2022=100	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	01–11 2022=100	struktura w % structure in %	
Mieszkania oddane do użytkowania Dwellings completed						
Ogółem Total	18905	73,0	199607	92,9	100,0	100,0
Indywidualne Private	5949	69,5	72757	89,1	38,0	36,5
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem ^a For sale or rent ^a	12591 ^b	75,0	122982 ^b	94,6	60,5	61,6
Pozostałe ^c Others ^c	365	65,2	3868	118,9	1,5	1,9
Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym Dwellings for which permits have been granted or which have been registered with a construction project						
Ogółem Total	20745	106,8	219079	78,9	100,0	100,0
Indywidualne Private	5963	106,6	66645	79,1	30,3	30,4
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem ^a For sale or rent ^a	14071	106,0	145956	77,2	68,1	66,6
Pozostałe ^c Others ^c	711	125,4	6478	151,6	1,6	3,0
Mieszkania, których budowę rozpoczęto Dwellings in which construction has begun						
Ogółem Total	16107	132,9	174712	91,7	100,0	100,0
Indywidualne Private	4495	99,3	66756	84,2	41,6	38,2
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem ^a For sale or rent ^a	10901 ^d	148,0	103378 ^d	95,4	56,9	59,2
Pozostałe ^c Others ^c	711	320,3	4578	164,4	1,5	2,6

a Budowane przez deweloperów, łącznie z budownictwem osób fizycznych przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem w celu osiągnięcia zysku. b, d W tym na wynajem odpowiednio: b – 340 oraz 2130 mieszkań, d – 75 oraz 310 mieszkań. c Mieszkania spółdzielcze, społeczne czynszowe, komunalne i zakładowe.

a Constructed by developers, including construction realised by natural persons intended for sale or rent in order to achieve a profit. b, d Of which for rent respectively: b – 340 and 2130 dwellings, d – 75 and 310 dwellings. c Cooperative, public building society, municipal and company dwellings.

Według wstępnych danych² w listopadzie br. **wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym** na budowę 20,7 tys. mieszkań, tj. o 6,8% więcej niż rok wcześniej (wówczas notowano spadek o 18,9%). Odnotowano duży wzrost liczby mieszkań których **budowę rozpoczęto** – o 32,9% do 16,1 tys. (po spadku o 42,8% w listopadzie ub. roku).

W okresie styczeń–listopad br. wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym na budowę 219,1 tys. mieszkań oraz rozpoczęto budowę 174,7 tys. mieszkań, tj. odpowiednio o 21,1% oraz o 8,3% mniej niż przed rokiem (wówczas notowano spadki odpowiednio o 9,9% i o 26,8%).

Szacuje się że na koniec listopada br. **w budowie** pozostawało 808,2 tys. mieszkań, tj. o 4,6% mniej niż w końcu listopada ub. roku.

Więcej danych w **Biuletynie Statystycznym**, w tym:

TABL. 1. PODSTAWOWE WSKAŹNIKI

TABL. 43. MIESZKANIA

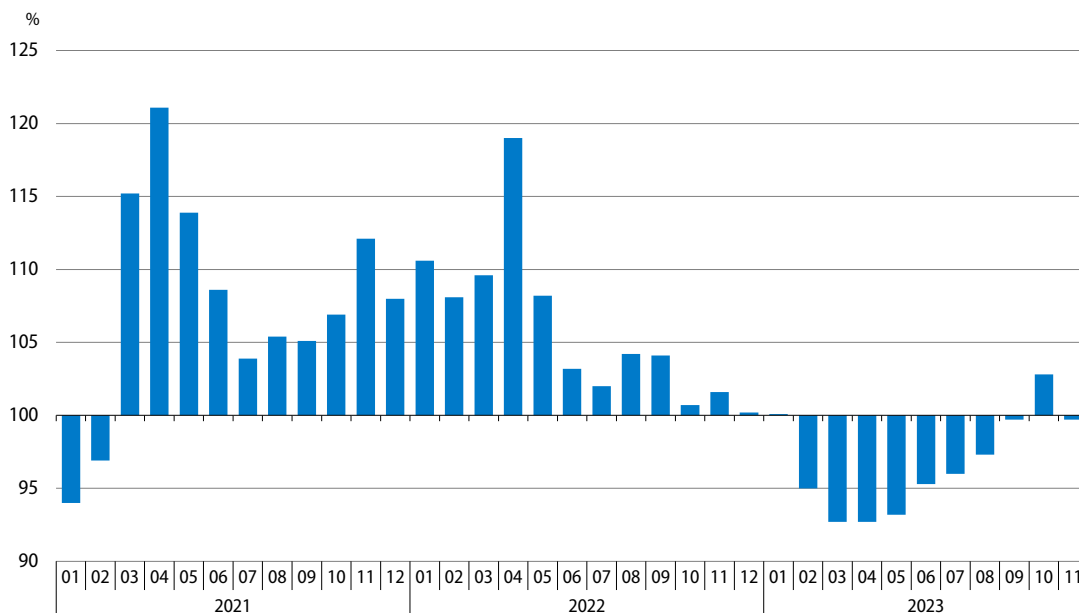
² Dane meldunkowe – mogą ulec zmianie po opracowaniu sprawozdań kwartalnych.

Rynek wewnętrzny Domestic market

W listopadzie br. odnotowano niewielki spadek **sprzedaży detalicznej**¹ w skali roku o 0,3% (wobec wzrostu o 2,8% w październiku br. i o 1,6% w listopadzie ub. roku). W okresie styczeń–listopad br. sprzedaż detaliczna była o 2,4% niższa niż przed rokiem (kiedy notowano wzrost o 5,4%).

Wykres 21. Sprzedaż detaliczna towarów (ceny stałe)
analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 21. Retail sales of goods (constant prices)
corresponding period of previous year=100

W większości grup sprzedaż detaliczna w listopadzie br. była niższa niż przed rokiem. Spadek notowano w grupach o największym udziale w sprzedaży detalicznej ogółem, tj. żywność, napoje i wyroby tytoniowe (o 2,6%) oraz paliwa stałe, ciekłe i gazowe (o 0,9%). Niższa niż przed rokiem była także sprzedaż m.in. w grupach meble, agd, rtv (o 10,1%) oraz pozostałe (o 6,8%). Wzrost sprzedaży utrzymał się natomiast m.in. w jednostkach handlujących pojazdami samochodowymi, motocyklami, częściami (11,8%).

Udział **sprzedaży przez Internet**² (w cenach bieżących) w sprzedaży detalicznej ogółem w listopadzie br. wyniósł 11,7% i był nieco mniejszy niż przed rokiem (11,9%). Mniejszy niż rok wcześniej był udział tej formy handlu m.in. w całkowitej sprzedaży grup: prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach (30,9% wobec 31,5% w listopadzie ub. roku), tekstylia, odzież, obuwie (24,5% wobec 27,2%) oraz meble, rtv, agd (20,8% wobec 21,1%).

1 W cenach stałych; w przedsiębiorstwach handlowych i niehandlowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

2 Podmioty, dla których sprzedaż internetowa jest przeważającą formą sprzedaży są ujęte w grupie „Sprzedaż detaliczna prowadzona przez domy sprzedaży wysyłkowej lub Internet”. Natomiast sprzedaż przez Internet może być realizowana również przez podmioty w innych grupach, dla których podstawową formą jest sprzedaż stacjonarna.

Tablica 18. Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) sprzedaży detalicznej
 Table 18. Indices (at constant prices) and structure (at current prices) of retail sales

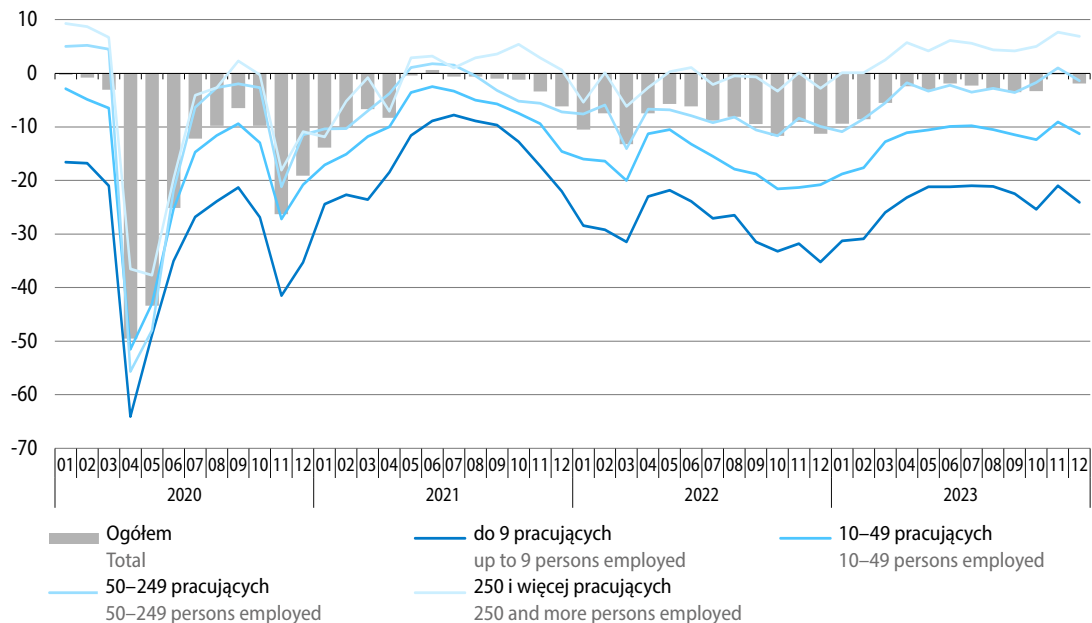
Wyszczególnienie Specification	2022		2023		2022	2023
	11	01–11	11	01–11		
	analogiczny okres roku poprzedniego=100 corresponding period of previous year=100				struktura w % structure in %	
Ogółem^a						
Total^a	101,6	105,4	99,7	97,6	100,0	100,0
w tym: of which:						
Pojazdy samochodowe, motocykle, części						
Motor vehicles, motorcycles, parts	93,6	89,7	111,8	106,0	6,8	7,1
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe						
Solid, liquid and gaseous fuels	85,6	92,0	99,1	93,6	16,5	14,1
Żywność, napoje i wyroby tyto- niowe						
Food, beverages and tobacco products	104,8	104,9	97,4	97,0	24,4	25,8
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny						
Pharmaceuticals, cosmetics, ortho- paedic equipment	106,1	112,3	104,1	100,8	6,7	7,0
Tekstylia, odzież, obuwie						
Textiles, clothing, footwear	118,9	123,2	95,6	96,8	7,0	6,8
Meble, rtv, agd						
Furniture, radio, TV and house- hold appliances	92,4	100,5	89,9	86,6	8,6	7,7
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach						
Newspapers, books, other sale in specialised stores	99,9	105,8	90,9	84,5	4,6	4,0
Pozostałe						
Others	101,5	112,3	93,2	90,7	9,1	8,9

a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii wg przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) wolumenu sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych (np. połączenia przedsiębiorstw). Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej ogółem.

a Groups of enterprises were created based on the Polish Classification of Activities – PKD 2007. A given enterprise is included to a specific category by predominating kind of activity and according to its present organisational status. The recorded changes of rise or fall of the volume of retail sales in particular groups of enterprises activity may result from a change in the predominating kind of activity and organisational changes (e.g. a merger of enterprises). This does not have impact on the dynamics of the total retail sales.

Sprzedż hurtowa³ (w cenach bieżących) w przedsiębiorstwach handlowych w listopadzie br. spadła w skali roku o 23,0%, w tym w przedsiębiorstwach hurtowych zmniejszyła się o 29,0% (wobec wzrostu odpowiednio o 32,8% i o 34,7% rok wcześniej). Wśród grup o znaczącym udziale w sprzedaży hurtowej ogółem głęboki spadek notowano w grupie półprodukty i odpady pochodzenia nierolniczego oraz złom (o 49,7%). Mniejsza niż przed rokiem była również sprzedaż w grupie narzędzia technologii informacyjnej i komunikacyjnej, maszyny, urządzenia i dodatkowe wyposażenie (o 20,6%). W okresie styczeń–listopad br. sprzedaż hurtowa w przedsiębiorstwach handlowych zmniejszyła się w skali roku o 17,4%, w tym w przedsiębiorstwach hurtowych o 23,8% (przed rokiem notowano wzrost odpowiednio o 36,5% i o 40,0%).

Wykres 22. Wskaźniki ogólnego klimatu koniunktury w handlu detalicznym
Chart 22. General business climate indicators in retail trade

W grudniu br. **ogólny klimat koniunktury** jest oceniany przez przedsiębiorców w handlu detalicznym niekorzystnie, gorzej niż przed miesiącem. Podmioty z branży pojazdy samochodowe oceniają ogólny klimat koniunktury pesymistycznie, wobec pozytywnych nastrojów w listopadzie br. Pogorszyły się również negatywne nastroje wśród producentów żywności, natomiast poprawiły się w branży artykuły gospodarstwa domowego. Korzystnie, i lepiej niż miesiąc wcześniej, oceniany jest ogólny klimat koniunktury w branży tekstylia, odzież, obuwie. Utrzymują się, zgłaszane w listopadzie br., optymistyczne diagnozy podmiotów handlu detalicznego ogółem w zakresie sprzedaży, a także negatywne oceny bieżącej sytuacji finansowej. Prognozy w tych obszarach są pesymistyczne, gorsze niż przed miesiącem. Dyrektorzy jednostek nadal przewidują możliwość ograniczenia zatrudnienia oraz spodziewają się wzrostu cen towarów.

Wśród barier utrudniających prowadzenie działalności w handlu detalicznym przedsiębiorstwa najczęściej wymieniają koszty zatrudnienia oraz niepewność ogólnej sytuacji gospodarczej (której uciążliwość w ujęciu rocznym zmniejszyła się najbardziej). W skali roku najbardziej wzrosło znaczenie bariery niedostatecznego popytu.

³ W przedsiębiorstwach handlowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Więcej podmiotów w handlu detalicznym niż przed trzema miesiącami deklaruje, że decyzje dotyczące **zatrudnienia i wynagrodzeń** podejmuje głównie na podstawie bieżących danych (65% wobec 61%). Większy jest również odsetek firm, które wskazują, że na ich decyzje w tym zakresie istotnie wpłyną oczekiwania dotyczące zmian, które mogą nastąpić w perspektywie roku (42% wobec 39% w poprzednim badaniu). Nadal wyższy jest odsetek podmiotów, które planują redukcję zatrudnienia niż zakładających jego zwiększenie zarówno w przypadku pracowników relatywnie trudnych, jak i relatywnie łatwych do zastąpienia. Przedsiębiorstwa w dalszym ciągu najczęściej wskazują, że na poziom wynagrodzeń w najbliższych trzech miesiącach w istotnym stopniu będą wpływały sytuacja finansowa firmy oraz utrzymanie realnej wartości wynagrodzeń, tj. podwyżki inflacyjne.

W grudniu br., podobnie jak w poprzednim miesiącu, 90% przedsiębiorstw zgłasza, że negatywne konsekwencje **wojny w Ukrainie** dla ich działalności będą nieznaczne lub nie wystąpią, a 7% przewiduje, że będą one poważne. Zbliżony do notowanego przed miesiącem jest natomiast odsetek firm, które wskazują, że skutki tego konfliktu zbrojnego mogą zagrażać stabilności firmy (2%). Wśród negatywnych konsekwencji wojny, podobnie jak miesiąc wcześniej, przedsiębiorstwa najczęściej wymieniają wzrost kosztów. Mniejszy niż przed miesiącem jest odsetek firm zgłaszających odpływ pracowników pochodzących z Ukrainy (16% wobec 18%), a podobny notujących napływ takich pracowników (18%).

Więcej danych w **Biuletynie Statystycznym**, w tym:

TABL. 1. PODSTAWOWE WSKAŹNIKI

TABL. 54. SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW WEDŁUG RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI PRZEDSIĘBIORSTWA

TABL. 55. SPRZEDAŻ HURTOWA TOWARÓW WEDŁUG RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI PRZEDSIĘBIORSTWA

TABL. 62. WSKAŹNIKI KONIUNKTURY GOSPODARCZEJ

Transport Transport

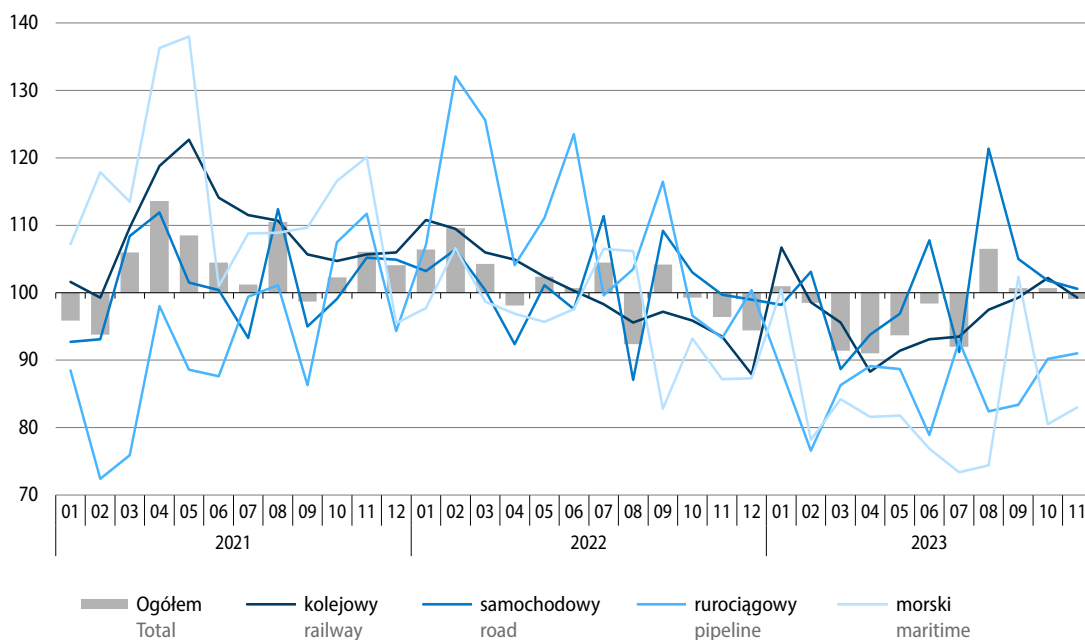
W listopadzie br., po wzroście w trzech poprzednich miesiącach, przewozy ładunków ogółem były niższe niż przed rokiem. Po raz pierwszy od marca 2021 r. zmniejszyła się również w skali roku liczba przewozów pasażerskich.

Przewozy ładunków ogółem w listopadzie br. były o 0,9% mniejsze niż rok wcześniej (wobec wzrostu o 0,7% przed miesiącem i spadku o 3,6% przed rokiem). Ograniczeniu uległy przewozy większością rodzajów transportu: kolejowym o 0,7%, rurociągowym o 9,0% oraz morskim o 17,0%. Nieznaczny wzrost odnotowano jedynie w transporcie samochodowym – o 0,6%.

W okresie styczeń–listopad br. przetransportowano o 2,5% mniej ładunków niż przed rokiem (wówczas obserwowano wzrost o 1,4%). Zmniejszyły się przewozy w transporcie kolejowym (o 3,2%), a także rurociągowym (o 13,9%) i morskim (o 16,9%). Jedynie w transporcie samochodowym notowano niewielki wzrost (o 0,5%).

Wykres 23. Przewozy ładunków według wybranych rodzajów transportu
analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 23. Transport of goods by selected types of transport
corresponding period of previous year=100

Tablica 19. Przewozy ładunków według wybranych rodzajów transportu
 Table 19. Transport of goods by selected types of transport

Rodzaje transportu Types of transport	11 2023			01–11 2023	
	w tys. ton in thousand tonnes	10 2023=100	11 2022=100	w tys. ton in thousand tonnes	01–11 2022=100
Ogółem Total	50156	96,7	99,1	522040	97,5
w tym: of which:					
Kolejowy Railway	19849	95,1	99,3	212502	96,8
Samochodowy Road	25818	99,0	100,6	261100	100,5
Rurociągowy Pipeline	3789	91,2	91,0	41123	86,1
Morski Maritime	593	95,7	83,0	6406	83,1

Obroty ładunkowe w portach morskich w listopadzie br. wyniosły 10,4 mln ton (spadek o 8,7% wobec wzrostu o 28,4% rok wcześniej), co było efektem m.in. znacznego ograniczenia przeładunków ładunków masowych suchych (o 41,6%, w tym węgla i koksu o 71,2%). Mniejsze niż przed rokiem były także przeładunki pozostałych ładunków drobnicowych (o 14,2%) oraz ładunków tocznych (o 4,2%). Wzrosły natomiast przeładunki ładunków masowych ciekłych (o 12,4%, w tym przeładunek ropy naftowej łącznie z produktami z ropy naftowej zwiększył się o 14,3%). Duży wzrost charakteryzował przeładunki kontenerów (o 27,5%).

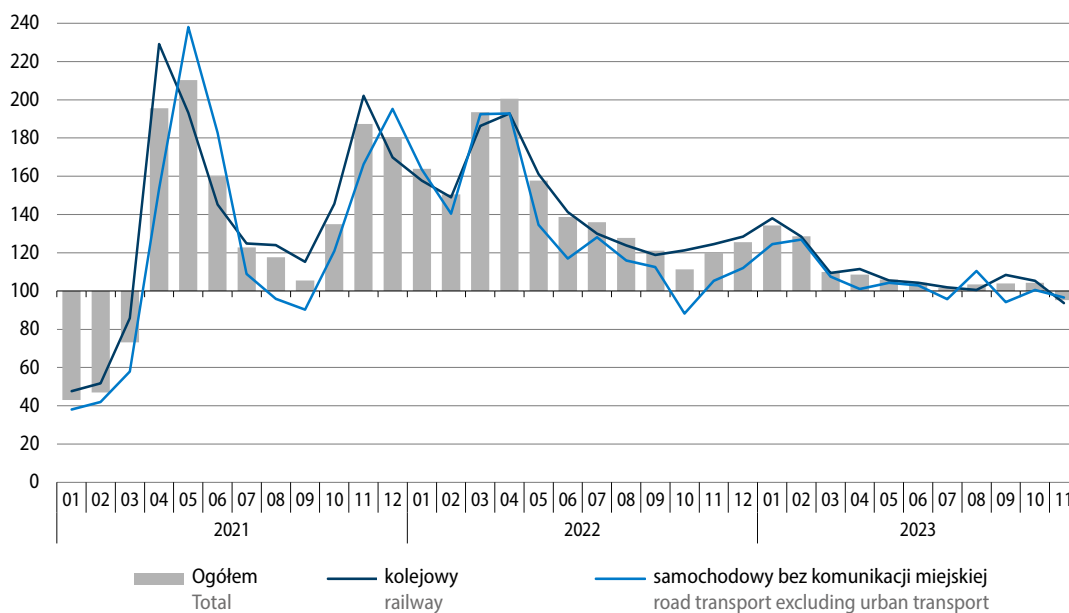
W okresie styczeń–listopad br. przeładowano 125,4 mln ton ładunków, tj. o 16,1% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku (kiedy przeładunki zwiększyły się o 22,4%). Zanotowano wysoki wzrost przeładunku ładunków masowych ciekłych (o 40,1%, w tym ropy naftowej łącznie z produktami z ropy naftowej o 46,3%). Zwiększyły się również obroty ładunków masowych suchych (o 4,5%), pomimo spadku przeładunków węgla i koksu – o 3,6%. Wyższe niż przed rokiem były także przeładunki kontenerów (o 15,9%), natomiast niższe – obroty ładunków tocznych (o 10,3%) oraz pozostałych ładunków drobnicowych (o 11,5%).

Środkami transportu publicznego w listopadzie br. podróżowało ogółem o 4,8% mniej **pasażerów** niż rok wcześniej (wobec wzrostu o 4,3% przed miesiącem i o 20,1% w listopadzie ub. roku). Zmniejszyła się liczba pasażerów korzystających z transportu kolejowego (o 6,3%) oraz samochodowego (o 3,3%), wzrosła natomiast liczba pasażerów podróżujących drogą lotniczą (o 7,0%).

W okresie styczeń–listopad br. przetransportowano ogółem o 7,9% więcej pasażerów niż rok wcześniej (kiedy wzrost wyniósł o 41,0%). Liczba przewiezionych podróżnych zwiększyła się we wszystkich rodzajach transportu, w tym w transporcie kolejowym o 8,3%, samochodowym o 5,0% oraz lotniczym o 22,2%.

Wykres 24. Przewozy pasażerów według wybranych rodzajów transportu
analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 24. Transport of passengers by selected types of transport
corresponding period of previous year=100

Tablica 20. Przewozy pasażerów według wybranych rodzajów transportu

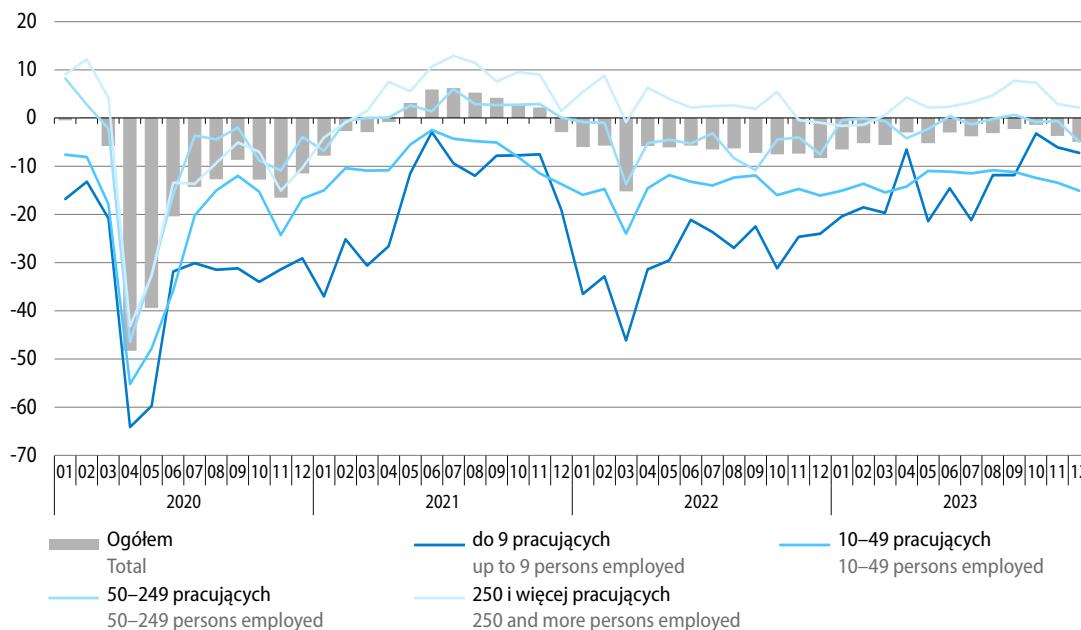
Table 20. Transport of passengers by selected types of transport

Rodzaje transportu Types of transport	11 2023			01–11 2023	
	w tys. pasażerów in thousand passengers	10 2023=100	11 2022=100	w tys. pasażerów in thousand passengers	01–11 2022=100
Ogółem^a Total^a	48143	86,9	95,2	540575	107,9
w tym: of which:					
Kolejowy Railway	29282	84,9	93,7	339148	108,3
Samochodowy Road	16730	94,3	96,7	167836	105,0
Lotniczy ^b Air ^b	2102	66,2	107,0	32451	122,2

a Bez przewozów taborem komunikacji miejskiej. b Łącznie z przewozami obcych przewoźników lotniczych, mających agendy w Polsce.

a Excluding transports by urban road transport fleet. b Including carriage realised by foreign air transport carriers with branch offices in Poland.

Wykres 25. Wskaźniki ogólnego klimatu koniunktury w transporcie i gospodarce magazynowej
 Chart 25. General business climate indicators in transportation and storage

W grudniu br. **ogólny klimat koniunktury** w sekcji transport i gospodarka magazynowa jest oceniany podobnie niekorzystnie jak przed miesiącem. Oceny bieżące popytu, sprzedaży i sytuacji finansowej oraz przewidywania w tych obszarach są bardziej negatywne od wskazywanych w listopadzie br. Dyrektorzy przedsiębiorstw przewidują zmniejszenie zatrudnienia oraz spodziewają się wzrostu cen usług.

Wśród barier utrudniających prowadzenie działalności przedsiębiorstwa, podobnie jak przed miesiącem, najczęściej wymieniają koszty zatrudnienia oraz niepewność ogólnej sytuacji gospodarczej, której znaczenie zmniejszyło się najbardziej w porównaniu z grudniem ub. roku. Przedsiębiorstwa wskazują również na zmniejszenie utrudnień wynikających z niejasnych, niespójnych i niestabilnych przepisów prawnych. Zwiększyła się natomiast w skali roku uciążliwość zbyt dużej konkurencji firm krajowych i zagranicznych oraz niedostatecznego popytu.

Więcej podmiotów niż przed trzema miesiącami podejmuje decyzje dotyczące **zatrudnienia i wynagrodzeń** przede wszystkim na podstawie bieżących danych (70% wobec 65%). Większy niż w poprzednim badaniu odsetek firm deklaruje, że na ich decyzje w tym zakresie istotnie wpływają oczekiwania dotyczące zmian, które mogą nastąpić w perspektywie roku (49% wobec 43%). Odsetek podmiotów, które planują zwiększyć zatrudnienie pracowników relatywnie trudnych do zastąpienia jest wyższy niż tych, które zamierzają je ograniczyć. W przypadku pracowników relatywnie łatwych do zastąpienia firmy zamierzają częściej redukować zatrudnienie niż je zwiększać. Przedsiębiorstwa nadal przeważnie wskazują, że w najbliższych trzech miesiącach na poziom wynagrodzeń w istotnym stopniu będą wpływały sytuacja finansowa firmy oraz utrzymanie realnej wartości wynagrodzeń, tj. podwyżki inflacyjne.

W grudniu br. zbliżony odsetek przedsiębiorstw do obserwowanego miesiąc wcześniej spodziewa się, że negatywny wpływ **wojny w Ukrainie** na ich działalność będzie nieznaczny lub nie wystąpi (84%). Nie zmienił się odsetek podmiotów wskazujących, że konsekwencje tego konfliktu zbrojnego będą poważne (12%) lub będą zagrażać stabilności firmy (4%). Wśród doświadczonych negatywnych skutków wojny przedsiębiorstwa nadal najczęściej wymieniają wzrost kosztów. Podobny odsetek przedsiębiorstw jak w poprzednim miesiącu zgłasza zarówno odpływ pracowników pochodzących z Ukrainy (31%), jak i ich napływ (30%).

Więcej danych w **Biuletynie Statystycznym**, w tym:

TABL. 52. PRZEWOZY ŁADUNKÓW I PASAŻERÓW

TABL. 53. ŁADUNKI ZAŁADOWANE I WYŁADOWANE W PORTACH MORSKICH

TABL. 62. WSKAŹNIKI KONIUNKTURY GOSPODARCZEJ

Handel zagraniczny

Foreign trade

W okresie styczeń–październik br. eksport towarów był nieznacznie wyższy niż w analogicznym okresie ub. roku, natomiast import – niższy. Wymiana ogółem zamknęła się dodatnim saldem wobec ujemnego przed rokiem. Eksport do krajów Europy Środkowo-Wschodniej i krajów rozwijających się wzrósł, natomiast do krajów rozwiniętych nie uległ istotnej zmianie (przy spadku wartości towarów eksportowanych do krajów UE). Wartość towarów sprowadzanych ze wszystkich grup krajów była niższa niż przed rokiem, w tym głęboki spadek charakteryzował import z krajów Europy Środkowo-Wschodniej. Eksport w cenach stałych w okresie trzech kwartałów br. zwiększył się w skali roku, a import spadł. Wskaźnik terms of trade w okresie dziewięciu miesięcy br. kształtował się korzystnie (wobec niekorzystnej relacji przed rokiem).

Eksport liczony w złotych (**w cenach bieżących**) zwiększył się w porównaniu z okresem styczeń–październik ub. roku o 1,2% do 1349,8 mld zł, natomiast import obniżył się o 7,9% do 1301,2 mld zł (rok wcześniej odnotowano wzrost eksportu o 24,5% i importu o 32,8%). Dodatkowo saldo wyniosło 48,6 mld zł (wobec minus 78,8 mld zł przed rokiem). Po stronie eksportu najbardziej wzrosły obroty z krajami Europy Środkowo-Wschodniej (o 10,6%, w tym eksport do Ukrainy zwiększył się o 20,0%, natomiast do Rosji spadł o 21,9%). Wartość towarów wysyłanych do krajów rozwijających się zwiększyła się o 7,2%, natomiast eksport do krajów rozwiniętych był podobny jak rok wcześniej (tj. zwiększył się o 0,1%, w tym do krajów UE spadł o 0,4%). Po stronie importu odnotowano głęboki spadek w wymianie z krajami Europy Środkowo-Wschodniej (o 68,7%), wynikający m.in. z dużego ograniczenia importu z Rosji (o 84,9%), a także spadku wartości towarów sprowadzanych z Ukrainy (o 27,5%). Import z krajów rozwijających się obniżył się o 6,2%, a z krajów rozwiniętych spadł o 2,2% (w tym z krajów UE zmniejszył się o 3,6%).

Wykres 26. Obroty handlu zagranicznego (ceny bieżące)

analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 26. Foreign trade turnover (current prices)
corresponding period of previous year=100

Tablica 21. Obroty towarowe handlu zagranicznego

Table 21. Foreign trade turnover of goods

Wyszczególnienie Specification	01–10 2023						01–10 2022	01–10 2023
	w mln zł in million PLN	w mln EUR in million EUR	w mln USD in million USD	01–10 2022=100			struktura w % structure in %	
				zł PLN	EUR EUR	USD USD		
Eksport Exports	1349849,6	293525,7	318028,8	101,2	102,5	104,1	100,0	100,0
Kraje rozwinięte Developed countries	1169378,6	254262,6	275469,4	100,1	101,4	102,9	87,5	86,6
w tym Unia Europejska of which European Union	1010202,1	219623,8	237931,2	99,6	100,9	102,3	76,0	74,8
w tym strefa euro of which euro area	800078,3	173945,0	188442,9	100,7	101,9	103,4	59,6	59,3
Kraje rozwijające się Developing countries	112503,8	24467,4	26520,8	107,2	108,7	110,5	7,9	8,3
Kraje Europy Środkowo-Wschodniej Central and Eastern European countries	67967,3	14795,8	16038,5	110,6	112,4	114,8	4,6	5,1
Import^a Imports^a	1301207,1	282961,6	306604,5	92,1	93,3	94,7	100,0	100,0
Kraje rozwinięte Developed countries	855428,7	186044,7	201598,7	97,8	99,1	100,6	61,9	65,7
w tym Unia Europejska of which European Union	701293,3	152507,3	165251,1	96,4	97,6	98,9	51,5	53,9
w tym strefa euro of which euro area	561289,6	122064,2	132262,4	93,2	94,4	95,7	42,6	43,1
Kraje rozwijające się Developing countries	416281,1	90528,2	98098,8	93,8	95,1	96,9	31,4	32,0
Kraje Europy Środkowo-Wschodniej Central and Eastern European countries	29497,3	6388,6	6907,0	31,3	31,4	31,4	6,7	2,3
Saldo Balance	48642,5	10564,1	11424,3
Kraje rozwinięte Developed countries	313949,9	68217,8	73870,7
w tym Unia Europejska of which European Union	308908,8	67116,5	72680,1
w tym strefa euro of which euro area	238788,7	51880,9	56180,5
Kraje rozwijające się Developing countries	-303777,4	-66060,8	-71577,9
Kraje Europy Środkowo-Wschodniej Central and Eastern European countries	38470,0	8407,1	9131,6

a Dane dot. importu w podziale na grupy krajów prezentowane są wg kraju pochodzenia. Dane dot. importu wg kraju wysyłki dostępne są w informacji sygnałnej o wynikach wstępnych „Obroty towarowe handlu zagranicznego ogółem i według krajów w okresie styczeń–październik 2023 r.” na stronie internetowej GUS: https://stat.gov.pl/download/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/5466/1/135/1/obroty_towarowe_handlu_zagranicznego_ogolem_i_wedlug_krajow_w_styczniu_-_pazdzierniku_2023_r.pdf

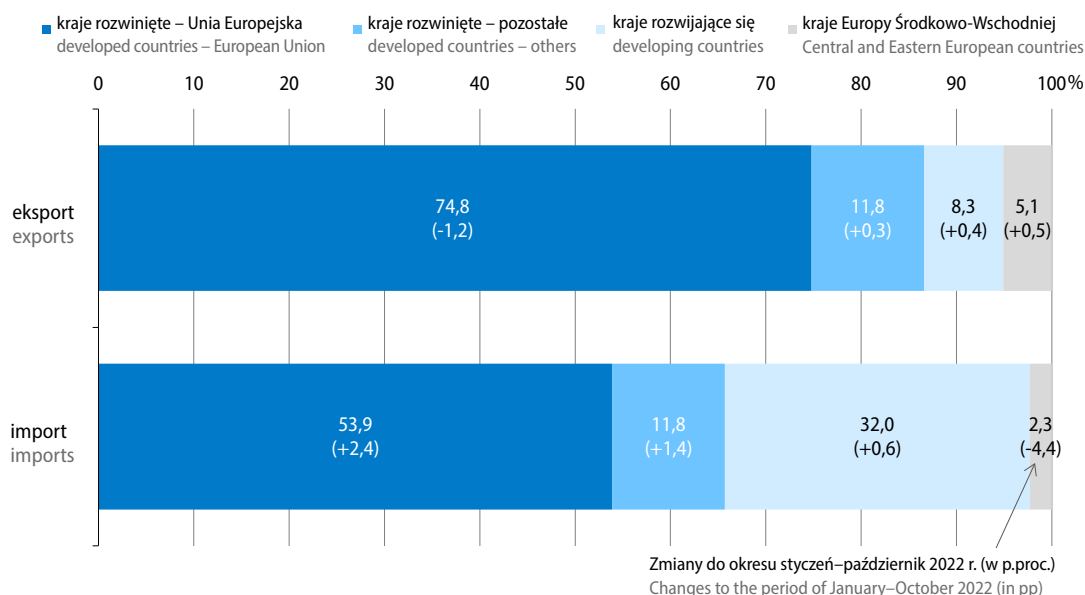
a Data on imports by groups of countries are presented by country of origin. Data on imports by country of consignment are available in news releases on preliminary results 'Foreign trade turnover of goods in total and by countries in January–October 2023' at Statistics Poland's website: https://stat.gov.pl/download/gfx/portalinformacyjny/en/defaultaktualnosci/3285/1/138/1/foreign_trade_turnover_of_goods_in_total_and_by_countries_in_january_-_october_2023.pdf

Eksport w cenach stałych w okresie trzech kwartałów br. nieco zwiększył się w skali roku (o 0,8%), a import spadł (o 0,9%). Wyższy niż przed rokiem był wolumen eksportu do krajów Europy Środkowo-Wschodniej (o 15,5%) oraz do krajów rozwijających się (o 9,3%), niższy natomiast – do krajów rozwiniętych (o 0,8%, w tym do krajów UE o 1,1%). W imporcie głębokim spadkiem charakteryzował się wolumen towarów sprowadzanych z krajów Europy Środkowo-Wschodniej (o 62,4%), przy wzroście wolumenu z krajów rozwiniętych (o 4,5%, w tym z krajów UE obniżył się o 0,1%) oraz krajów rozwijających się (o 3,6%).

Ceny transakcyjne towarów eksportowanych (liczone w złotych) w okresie styczeń–wrzesień br. zwiększyły się w skali roku o 1,3%, natomiast towarów importowanych spadły o 6,3%. Wskaźnik **terms of trade** w obrotach ogółem, odmiennie niż rok wcześniej, kształtował się na korzystnym poziomie (108,1 wobec 95,6 w analogicznym okresie ub. roku). Znaczną poprawę uwarunkowań cenowych notowano w obrotach z krajami Europy Środkowo-Wschodniej, gdzie wskaźnik terms of trade wyniósł 117,2 (wobec 80,6 przed rokiem). Korzystne relacje cenowe obserwowano również w wymianie z krajami rozwijającymi się (106,4 wobec 93,3) oraz z krajami rozwiniętymi (108,1 wobec 96,7 przed rokiem, w tym w krajach UE 105,3 wobec 97,5 rok wcześniej).

Wykres 27. Struktura geograficzna obrotów handlu zagranicznego według grup krajów w okresie styczeń–październik 2023 r.

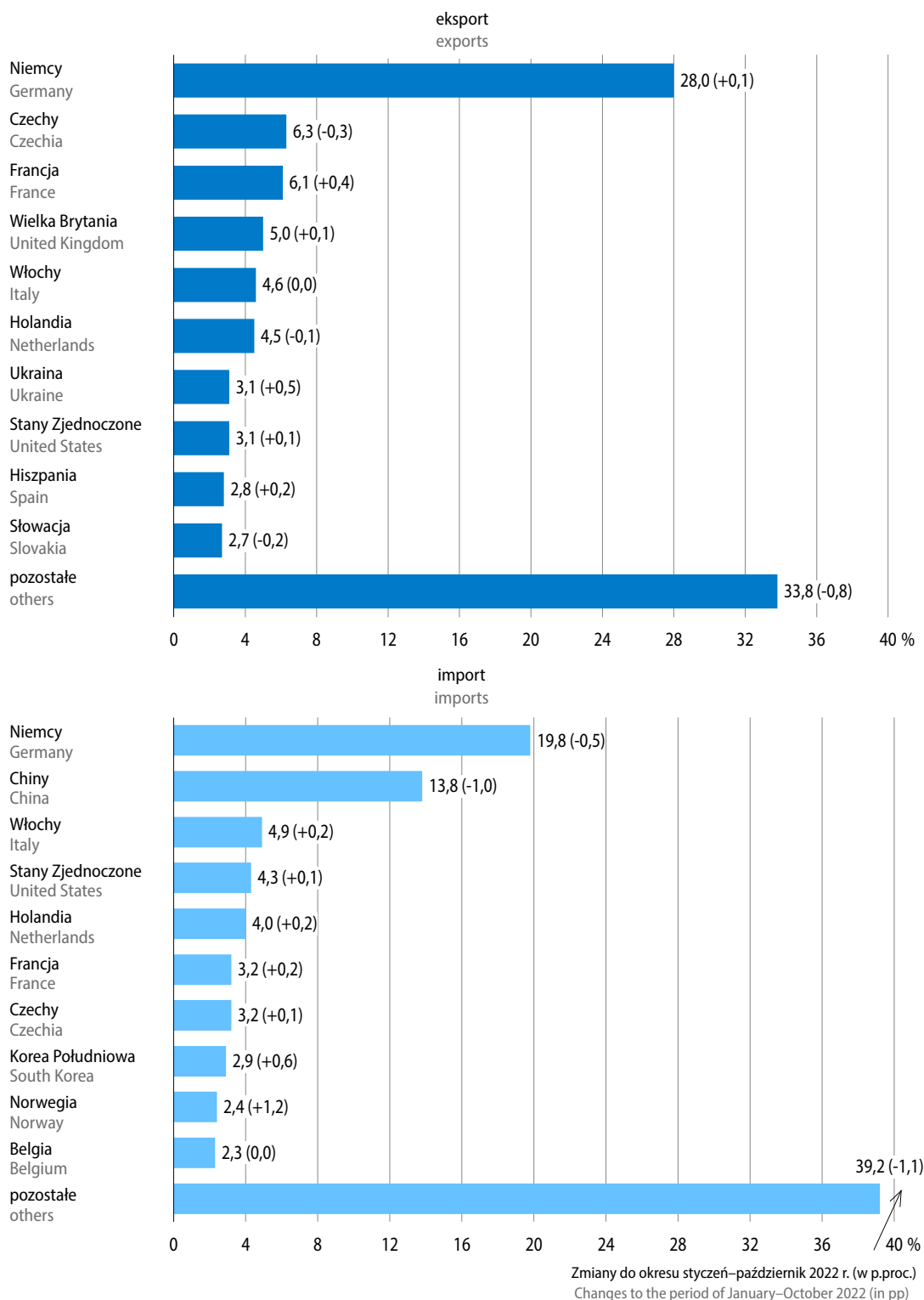
Chart 27. Geographical structure of foreign trade turnover by the groups of countries in the period of January–October 2023

W **strukturze geograficznej** obrotów w okresie styczeń–październik br., w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, po stronie eksportu obniżył się udział krajów rozwiniętych (o 0,9 p.proc. do 86,6%, w tym udział krajów UE spadł o 1,2 p.proc. do 74,8%), natomiast zwiększył się udział krajów rozwijających się (o 0,4 p.proc. do 8,3%) oraz krajów Europy Środkowo-Wschodniej (o 0,5 p.proc. do 5,1%). W imporcie ogółem spadł udział krajów Europy Środkowo-Wschodniej (o 4,4 p.proc. do 2,3%), a wzrósł pozostałych grup krajów, tj. krajów rozwiniętych – o 3,8 p.proc. do 65,7% (w tym udział krajów UE wzrósł o 2,4 p.proc. do 53,9%) oraz krajów rozwijających się – o 0,6 p.proc. do 32,0%.

Wykres 28. Struktura geograficzna obrotów handlu zagranicznego według krajów w okresie styczeń–październik 2023 r.

Chart 28. Geographical structure of foreign trade turnover by countries in the period of January–October 2023

Obroty z pierwszą dziesiątką naszych partnerów handlowych w okresie dziesięciu miesięcy br. stanowiły 66,2% eksportu ogółem (wobec 65,4% rok wcześniej) oraz 60,8% importu ogółem (wobec 59,7% w analogicznym okresie ub. roku). Udział **Niemiec**, naszego głównego partnera handlowego, w eksporcie ogółem kształtował się na podobnym poziomie jak rok wcześniej (tj. wzrósł o 0,1 p.proc. do 28,0%), natomiast w imporcie ogółem obniżył się (o 0,5 p.proc. do 19,8%). Wartość eksportu do Niemiec wzrosła w skali roku o 1,5%, a importu z tego kraju spadła o 9,8%. Wymiana z Niemcami zamknęła się dodatnim saldem w wysokości 119,4 mld zł (wobec 85,8 mld zł w analogicznym okresie ub. roku). Spośród grup towarowych SITC o największym udziale w wymianie z Niemcami, po stronie eksportu odnotowano blisko dwukrotny wzrost wartości tytoniu przetworzonego (również zawierającego namiastki tytoniu). Znacznie zwiększyła się także m.in. wartość urządzeń i aparatów elektrycznych, silników spalinowych tłokowych i ich części oraz części i akcesoriów do pojazdów mechanicznych. Niższa niż przed rokiem była natomiast wartość m.in. urządzeń elektrycznych i nieelektrycznych typu domowego oraz wyrobów z metali nieszlachetnych. Po stronie importu zmniejszyła się m.in. wartość sprowadzanego papieru i tektury, a także olejów ropy naftowej i z minerałów bitumicznych, innych niż surowce oraz wyrobów z metali nieszlachetnych. Wyższa niż przed rokiem była natomiast m.in. wartość sprowadzanych silników spalinowych tłokowych i ich części, pojazdów samochodowych i pozostałych pojazdów mechanicznych do przewozu osób oraz części i akcesoriów do pojazdów mechanicznych.

Lista głównych partnerów handlowych Polski nieco zmieniła się w porównaniu z okresem dziesięciu miesięcy ub. roku. Do pierwszej dziesiątki odbiorców naszych towarów dołączyła Hiszpania, która awansując z dwunastego miejsca, zastąpiła na dziewiątym Szwecję (spadek na jedenastą lokatę). Do grona dziesięciu głównych dostawców towarów do Polski dołączyła Norwegia, która przesunęła się z dwudziestego drugiego miejsca na dziewiąte (przy spadku Rosji z czwartego miejsca na dwudzieste dziewiąte).

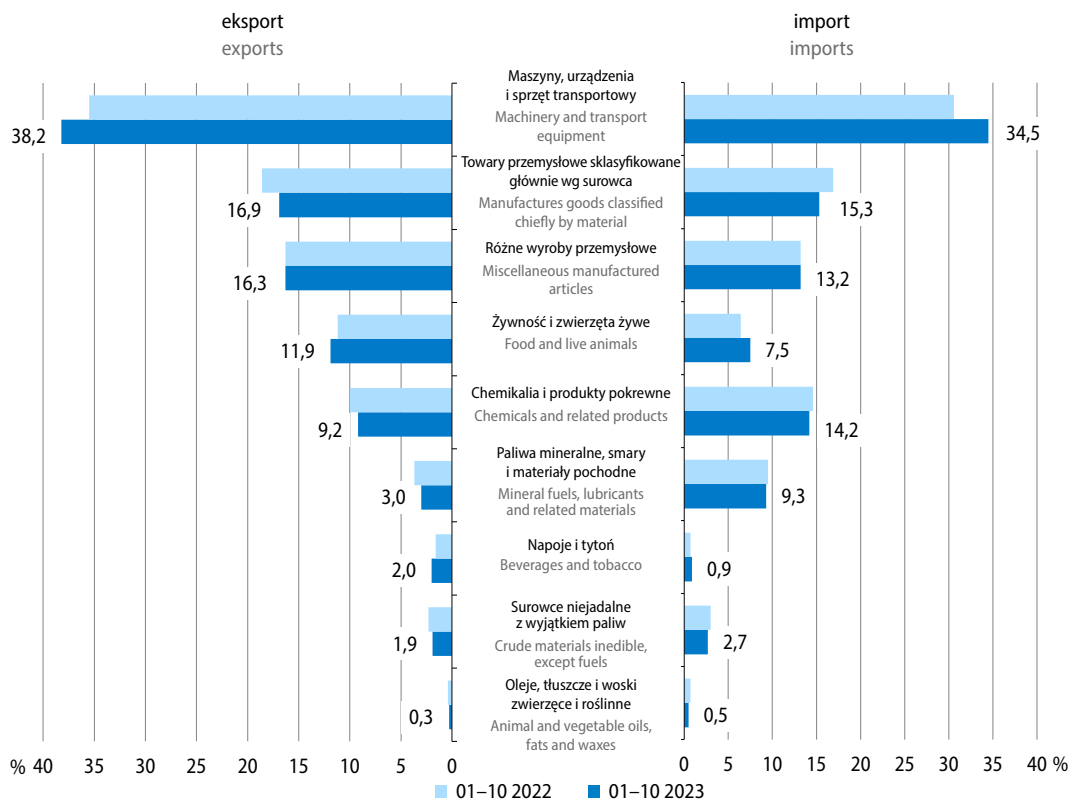
W wymianie towarowej ogółem **wg nomenklatury SITC**, w porównaniu z okresem styczeń–październik ub. roku, najbardziej wzrosła wartość eksportowanych towarów z sekcji napoje i tytoń (o 20,8%). Większy był także eksport w sekcjach maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy (o 9,0%), żywność i zwierzęta żywe (o 7,3%) oraz różne wyroby przemysłowe (o 1,1%). W pozostałych sekcjach odnotowano spadek eksportu, w tym znacznemu ograniczeniu uległa wartość towarów w sekcji paliwa mineralne, smary i materiały pochodne (o 16,1%) oraz surowce niejadalne z wyjątkiem paliw (o 15,9%). Po stronie importu spadek notowano m.in. w sekcjach: oleje, tłuszcze, woski zwierzęce i roślinne (o 27,8%), surowce niejadalne z wyjątkiem paliw (o 18,9%) oraz towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca (o 16,8%). Podobnie jak w eksporcie, najwyższy wzrost importu dotyczył sekcji napoje i tytoń (o 18,3%), zwiększył się również import w sekcjach żywność i zwierzęta żywe (o 6,8%) oraz maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy (o 3,8%). W strukturze towarowej, po obu stronach wymiany, w największym stopniu wzrósł w skali roku udział sekcji maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy oraz żywność i zwierzęta żywe, a zmniejszył się sekcji towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca.

Tablica 22. Dynamika i struktura obrotów ogółem według sekcji SITC
 Table 22. Foreign trade indices and structure by SITC sections

Wyszczególnienie Specification	01-10 2023		01-10 2022	01-10 2023
	w mln zł in million PLN	01-10 2022=100	struktura w % structure in %	
Eksport Exports	1349849,6	101,2	100,0	100,0
w tym: of which:				
Żywność i zwierzęta żywe Food and live animals	160980,7	107,3	11,2	11,9
Napoje i tytoń Beverages and tobacco	26332,1	120,8	1,6	2,0
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw Crude materials inedible, except fuels	26025,7	84,1	2,3	1,9
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne Mineral fuels lubricants and related materials	40911,7	83,9	3,7	3,0
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne Animal and vegetable oils, fats and waxes	4361,3	93,6	0,4	0,3
Chemikalia i produkty pokrewne Chemicals and related products	124122,1	93,0	10,0	9,2
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca Manufactures goods classified chiefly by material	228279,0	91,8	18,6	16,9
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy Machinery and transport equipment	515640,6	109,0	35,5	38,2
Różne wyroby przemysłowe Miscellaneous manufactured articles	219739,0	101,1	16,3	16,3
Import Imports	1301207,1	92,1	100,0	100,0
w tym: of which:				
Żywność i zwierzęta żywe Food and live animals	97916,9	106,8	6,4	7,5
Napoje i tytoń Beverages and tobacco	11560,0	118,3	0,7	0,9
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw Crude materials inedible, except fuels	34414,5	81,1	3,0	2,7
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne Mineral fuels lubricants and related materials	120920,5	90,4	9,5	9,3
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne Animal and vegetable oils, fats and waxes	7024,6	72,2	0,7	0,5
Chemikalia i produkty pokrewne Chemicals and related products	185106,1	90,0	14,6	14,2
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca Manufactures goods classified chiefly by material	198862,3	83,2	16,9	15,3
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy Machinery and transport equipment	448666,6	103,8	30,6	34,5
Różne wyroby przemysłowe Miscellaneous manufactured articles	172242,2	92,4	13,2	13,2

Wykres 29. Udział wybranych sekcji towarowych (według SITC) w obrotach towarowych handlu zagranicznego ogółem

Chart 29. Share of selected SITC sections in total foreign trade turnover

Eksport **produktów rolno-spożywczych** (według CN) w okresie dziesięciu miesięcy br. wzrósł w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku o 8,1% do 199,1 mld zł, a ich import zwiększył się o 3,0% do 126,2 mld zł. Obroty zamknęły się wyższym niż przed rokiem dodatnim saldem (72,9 mld zł wobec 61,6 mld zł). Udział tych produktów w obrotach ogółem zwiększył się w skali roku: po stronie eksportu z 13,8% do 14,7%, a po stronie importu z 8,7% do 9,7%. Wyższy niż przed rokiem był eksport produktów rolno-spożywczych do wszystkich grup krajów: do krajów rozwijających się o 16,2%, do krajów rozwiniętych o 7,3% (w tym do krajów UE o 6,8%), a do krajów Europy Środkowo-Wschodniej o 6,6%. Zwiększył się import tych produktów z krajów rozwiniętych (o 7,6%, w tym z krajów UE o 7,5%) oraz z krajów rozwijających się (o 4,6%), znacznie zmniejszył się natomiast z krajów Europy Środkowo-Wschodniej (o 32,4%).

Spośród głównych kategorii ekonomicznych w okresie styczeń–październik br. obniżyła się w skali roku wartość sprowadzanych towarów przeznaczonych na zużycie pośrednie (o 12,3%) oraz dóbr inwestycyjnych (o 1,8%), natomiast nieznacznie wzrosła wartość towarów konsumpcyjnych (o 0,4%). W **strukturze rozdysponowania importu według głównych kategorii ekonomicznych**, w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, zmniejszył się udział towarów z przeznaczeniem na zużycie pośrednie (z 62,9% do 59,9%), a wzrósł udział towarów konsumpcyjnych (z 23,1% do 25,2%) oraz dóbr inwestycyjnych (z 14,0% do 15,0%).

Tablica 23. Obroty towarowe produktami rolno-spożywczymi (według CN)

Table 23. Foreign trade turnover of agri-food products (by CN)

Wyszczególnienie Specification	01–10 2023						01–10 2022	01–10 2023
	w mln zł in million PLN	w mln EUR in million EUR	w mln USD in million USD	01–10 2022=100			struktura w % structure in %	
				zł PLN	EUR EUR	USD USD		
Eksport Exports	199055,4	43308,9	46943,3	108,1	109,7	111,7	100,0	100,0
Przetwory spożywcze Prepared foodstuffs	104560,0	22760,9	24674,0	115,3	117,0	119,1	49,2	52,5
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego Live animals; animal products	53548,1	11642,2	12615,8	97,6	98,9	100,6	29,8	26,9
Produkty pochodzenia roślinnego Vegetable products	35407,5	7700,3	8347,4	108,8	110,4	112,6	17,7	17,8
Oleje i tłuszcze Fats and oils	5539,8	1205,5	1306,1	92,5	94,0	96,1	3,3	2,8
Import Imports	126167,8	27435,1	29728,8	103,0	104,4	106,2	100,0	100,0
Przetwory spożywcze Prepared foodstuffs	55507,0	12083,2	13097,0	112,8	114,5	116,6	40,2	44,0
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego Live animals; animal products	31804,7	6922,3	7504,2	107,1	108,7	110,7	24,2	25,2
Produkty pochodzenia roślinnego Vegetable products	31082,0	6739,1	7296,0	94,4	95,3	96,4	26,9	24,6
Oleje i tłuszcze Fats and oils	7774,1	1690,5	1831,6	73,1	74,2	75,6	8,7	6,2
Saldo Balance	72887,6	15873,8	17214,5
Przetwory spożywcze Prepared foodstuffs	49053,0	10677,7	11577,0
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego Live animals; animal products	21743,4	4719,9	5111,6
Produkty pochodzenia roślinnego Vegetable products	4325,5	961,2	1051,4
Oleje i tłuszcze Fats and oils	-2234,3	-485,0	-525,5

Więcej danych w **Biuletynie Statystycznym**, w tym:**TABL. 1. PODSTAWOWE WSKAŹNIKI****TABL. 58. OBROTY HANDLU ZAGRANICZNEGO WEDŁUG GRUP KRAJÓW I NOMENKLATURY SITC****TABL. 59. OBROTY HANDLU ZAGRANICZNEGO WEDŁUG GRUP KRAJÓW**

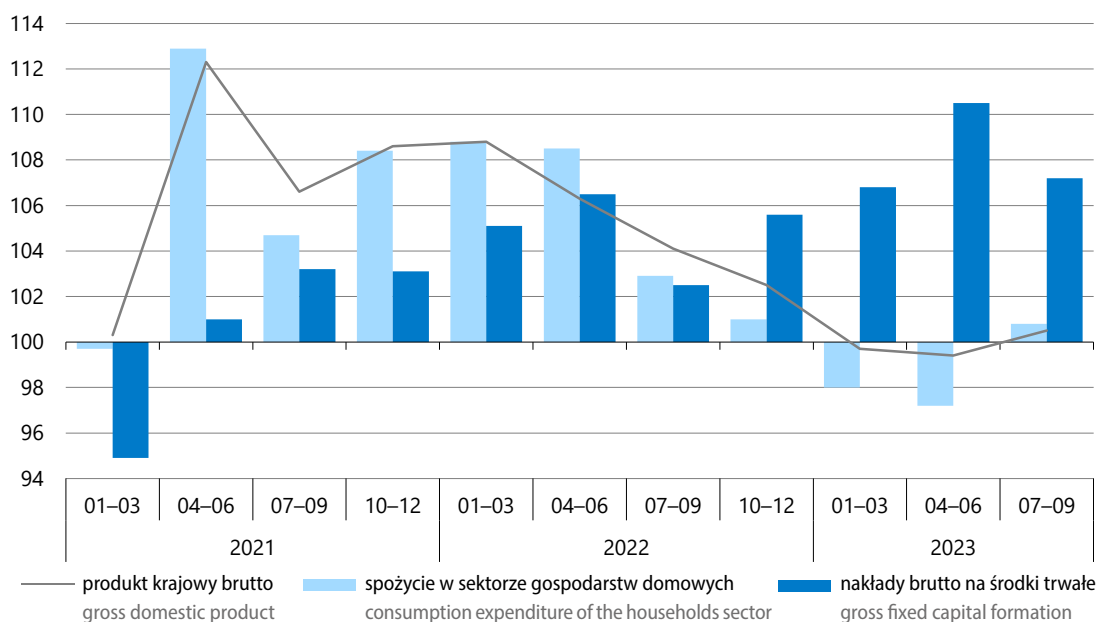
Produkt krajowy brutto

Gross domestic product

Według wstępnych szacunków w 3 kwartale br. **produkt krajowy brutto** (niewyrównany sezonowo) był realnie o 0,5% wyższy niż przed rokiem (po spadku o 0,6% w 2 kwartale br. oraz wobec wzrostu o 4,1% w 3 kwartale ub. roku). Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym PKB w ujęciu realnym zwiększył się w stosunku do poprzedniego kwartału o 1,5% i był o 0,6% wyższy niż rok wcześniej.

Wykres 30. PKB, spożycie w sektorze gospodarstw domowych i nakłady brutto na środki trwałe analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 30. GDP, consumption expenditure of the households sector and gross fixed capital formation corresponding period of previous year=100

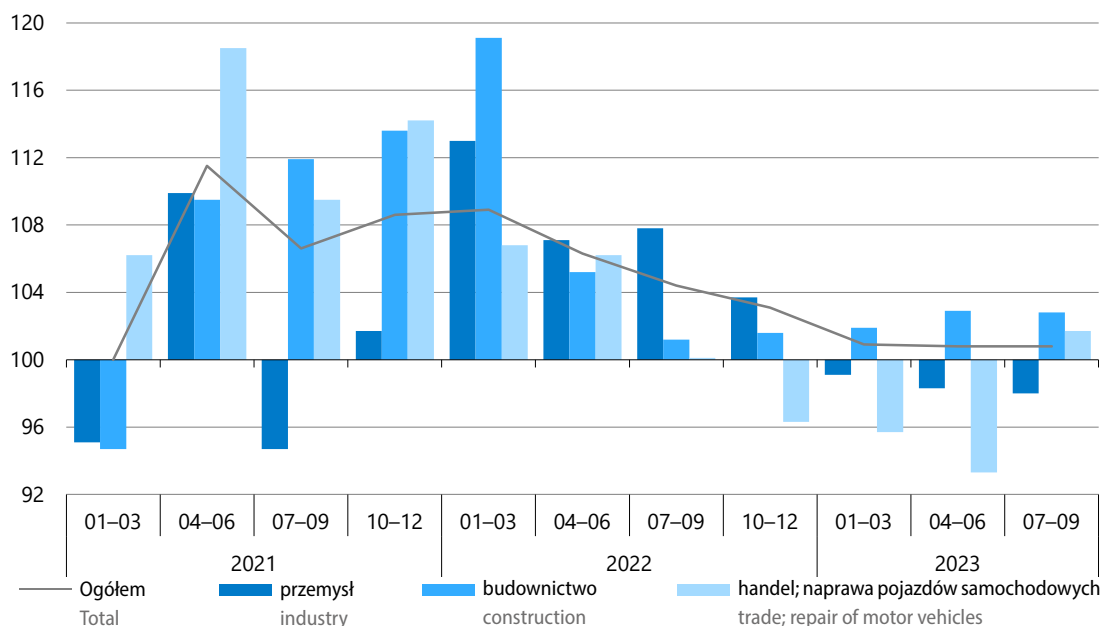
Na dynamikę produktu krajowego brutto w 3 kwartale br. nadal negatywnie oddziaływał popyt krajowy, którego wpływ wyniósł minus 5,4 p.proc. (wobec minus 2,7 p.proc. w 2 kwartale br.). Było to efektem ujemnego wpływu akumulacji brutto (minus 6,5 p.proc.), który wynikał z negatywnego oddziaływania przyrostu rzeczowych środków obrotowych (minus 7,7 p.proc.), przy dodatnim wpływie popytu inwestycyjnego (1,2 p.proc.). Wpływ spożycia ogółem pozostał pozytywny i wyniósł 1,1 p.proc., w tym wpływ spożycia w sektorze gospodarstw domowych wyniósł 0,5 p.proc., a wpływ spożycia publicznego – 0,6 p.proc. Również pozytywnie oddziaływał popyt zagraniczny, którego wpływ wyniósł 5,9 p.proc. (wobec 2,1 p.proc. w poprzednim okresie).

Popyt krajowy w 3 kwartale br. był o 5,2% niższy niż przed rokiem (wobec spadku o 2,9% w 2 kwartale br.). Spożycie ogółem zwiększyło się o 1,3% (wobec spadku o 1,6% w poprzednim kwartale), w tym spożycie w sektorze gospodarstw domowych było wyższe o 0,8%, natomiast spożycie publiczne zwiększyło się o 3,3%. Niższa niż przed rokiem była akumulacja brutto – o 28,1% (wobec spadku o 8,3% w 2 kwartale br.), przy wzroście nakładów brutto na środki trwałe – o 7,2%. **Stopa inwestycji** wyniosła 16,8% (wobec 16,2% w 2 kwartale br. i 16,1% w 3 kwartale ub. roku).

Eksport zmniejszył się w skali roku o 11,0%, a **import** spadł o 20,3% (w 2 kwartale br. eksport zmniejszył się o 3,2%, a import – o 6,8%).

Wykres 31. Wartość dodana brutto
analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 31. Gross value added
corresponding period of previous year=100

Wartość dodana brutto w gospodarce narodowej w 3 kwartale br. była o 0,8% wyższa niż przed rokiem (podobnie jak w 2 kwartale br.). Jej wzrost notowano w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 1,7%), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; administrowaniu i działalności wspierającej (o 2,4%), budownictwie (o 2,8%), zakwaterowaniu i gastronomii (o 3,6%), administracji publicznej i obronie narodowej; obowiązkowych zabezpieczeniach społecznych; edukacji; opiece zdrowotnej i pomocy społecznej łącznie (o 3,7%), informacji i komunikacji (o 3,9%) oraz obsłudze rynku nieruchomości (o 6,0%). Niższa niż przed rokiem była natomiast wartość dodana brutto w transporcie i gospodarce magazynowej (o 5,2%), działalności finansowej i ubezpieczeniowej (o 2,9%) oraz przemyśle (o 2,0%).

Więcej danych w **Biuletynie Statystycznym**, w tym:

TABL. 1. PODSTAWOWE WSKAŹNIKI

TABL. 3. DYNAMIKA PRODUKTU KRAJOWEGO BRUTTO NIEWYRÓWNIANEGO SEZONOWO

TABL. 5. SKALA WPŁYWU POSZCZEGÓLNYCH KATEGORII NA WZROST REALNY PRODUKTU KRAJOWEGO BRUTTO

Sytuacja społeczno-gospodarcza w Unii Europejskiej i w wybranych krajach

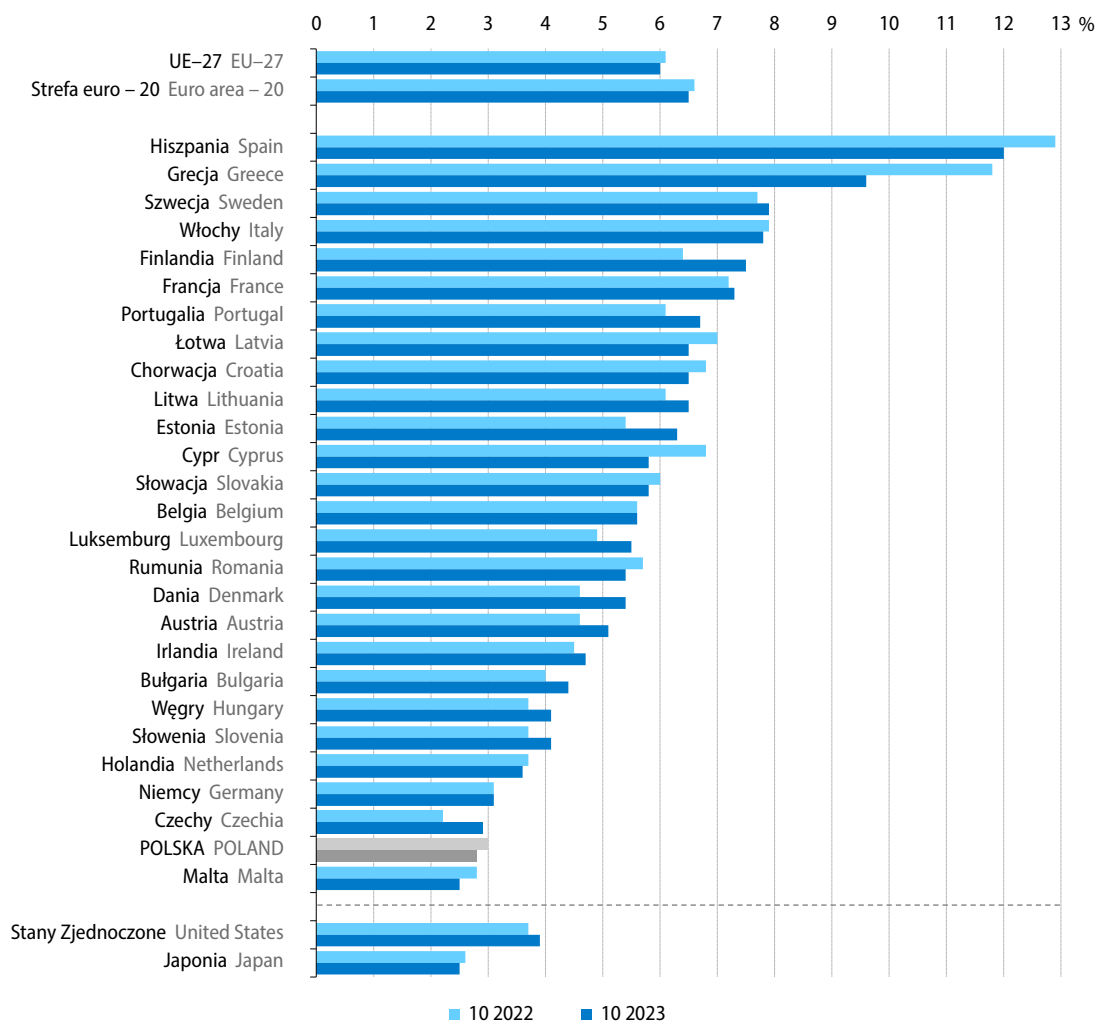
Socio-economic situation in the European Union and in selected countries

W październiku br. **zharmonizowana stopa bezrobocia**¹ w Unii Europejskiej, podobnie jak w dwóch poprzednich miesiącach, wyniosła 6,0%, tj. o 0,1 p.proc. mniej niż w październiku ub. roku. Najwyższą stopę bezrobocia nadal obserwowano w Hiszpanii (12,0%). Większe niż przeciętnie w UE natężenie bezrobocia notowano także w Grecji, Szwecji, we Włoszech, w Finlandii, we Francji, w Portugalii, Chorwacji, na Łotwie, Litwie oraz w Estonii (w granicach 9,6%–6,3%). Najniższym poziomem bezrobocia charakteryzowały się natomiast Malta (2,5%), Polska (2,8%), Czechy (2,9%) i Niemcy (3,1%). W dziesięciu krajach członkowskich (w tym w Polsce) natężenie bezrobocia było podobne do obserwowanego we wrześniu br. Wzrost stopy bezrobocia notowano natomiast w dziewięciu krajach, w tym w Danii (o 0,7 p.proc.), Belgii, Czechach, Słowenii, na Węgrzech oraz we Włoszech (po 0,2 p.proc.). W ośmiu krajach wskaźnik bezrobocia obniżył się w porównaniu z poprzednim miesiącem, m.in. w Grecji (o 0,7 p.proc.) oraz w Austrii i na Litwie (po 0,4 p.proc.). W skali roku spadek stopy bezrobocia notowano w jedenastu krajach, m.in. w Grecji (o 2,2 p.proc.), na Cyprze (o 1,0 p.proc.) oraz w Hiszpanii (o 0,9 p.proc.). W Polsce poziom bezrobocia był o 0,2 p.proc. niższy niż przed rokiem. Natężenie bezrobocia wzrosło natomiast w ujęciu rocznym w czterech krajach, w tym najbardziej w Finlandii (o 1,1 p.proc.), Estonii (o 0,9 p.proc.), Danii (o 0,8 p.proc.) oraz Czechach (o 0,7 p.proc.). W Stanach Zjednoczonych w październiku br. bezrobocie ukształtowało się na poziomie 3,9%, tj. nieznacznie wyższym niż przed miesiącem (o 0,1 p.proc.) oraz niż rok wcześniej (o 0,2 p.proc.). W Japonii stopa bezrobocia wyniosła 2,5%, tj. nieco mniej niż we wrześniu br. oraz niż w październiku ub. roku (o 0,1 p.proc.).

¹ Dane wyrównane sezonowo.

Wykres 32. Zharmonizowana stopa bezrobocia
wyrównana sezonowo

Chart 32. Harmonised unemployment rate
seasonally adjusted

Źródło/Source: Eurostat ([une_rt_m](#)).

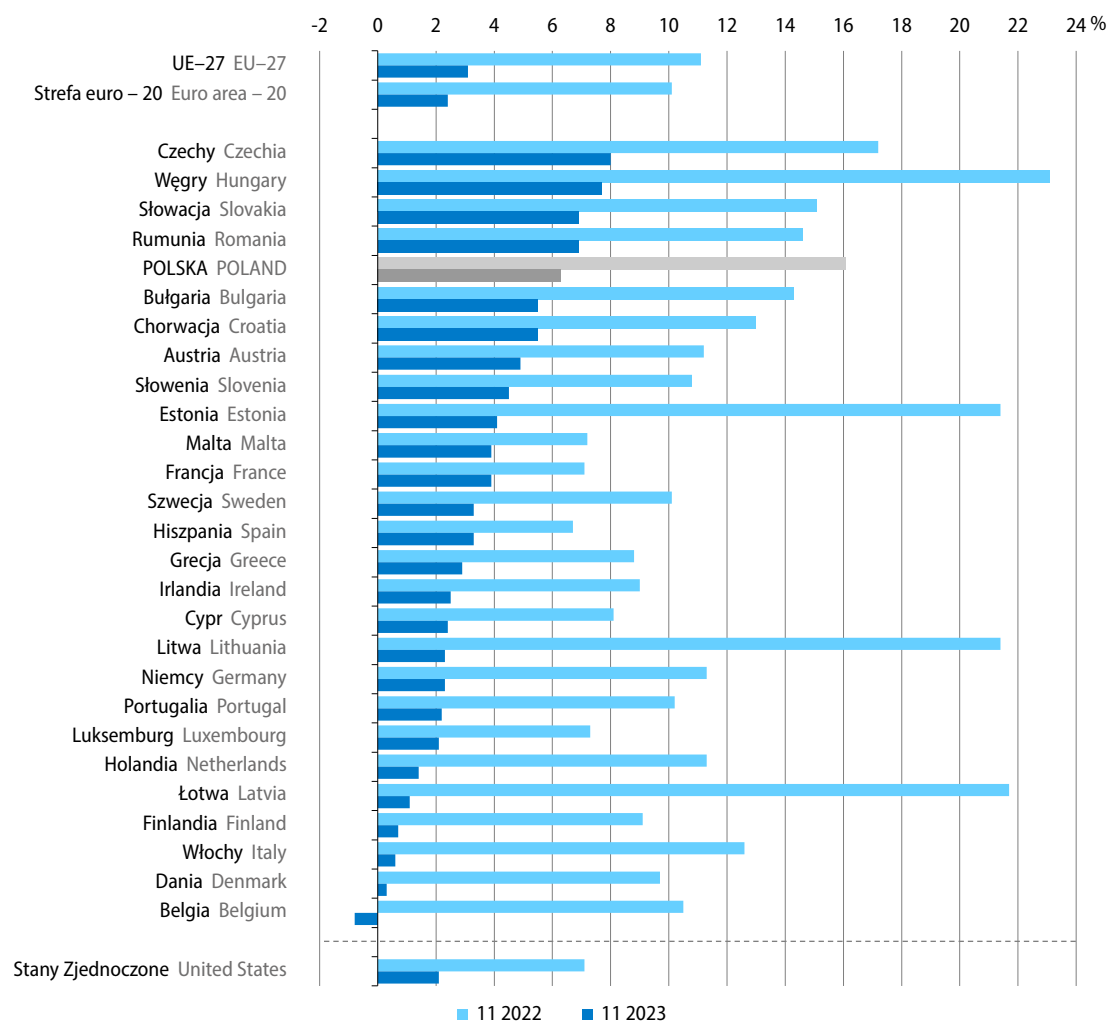
W listopadzie br. **ceny towarów i usług konsumpcyjnych** (według **HICP**²) w Unii Europejskiej wzrosły o 3,1%, tj. w tempie najwolniejszym od lipca 2021 r. (w październiku br. ceny w UE wzrosły o 3,6%). Mniejszy niż przed miesiącem był wzrost cen w większości krajów członkowskich, w tym w Słowenii, na Węgrzech, w Finlandii, Czechach, Rumunii, Chorwacji, we Włoszech, na Cyprze, Łotwie, w Irlandii i Portugalii. Najwyższe tempo wzrostu cen obserwowano w Czechach (8,0%). Dużo wyższe niż przed rokiem były również ceny m.in. na Węgrzech (o 7,7%) oraz w Rumunii i na Słowacji (po 6,9%). W Polsce wzrost cen, podobnie jak w październiku br., wyniósł 6,3%. Bardziej niż przeciętnie w UE wzrosły ceny również w dziesięciu innych krajach, m.in. w Bułgarii i Chorwacji (po 5,5%), w Austrii (o 4,9%) oraz w Słowenii (o 4,5%). Najniższe tempo wzrostu cen odnotowano w Danii (0,3%), a jedynie w Belgii ceny spadły (o 0,8%). Wśród największych gospodarek UE we Francji towary i usługi konsumpcyjne podrożały w skali roku o 3,9%, w Hiszpanii o 3,3%, w Niemczech o 2,3%, a we Włoszech o 0,6%.

Wykres 33. Zmiany cen według zharmonizowanego wskaźnika cen konsumpcyjnych (HICP)

r/r

Chart 33. Changes in prices according to harmonised index of consumer prices (HICP)

y/y

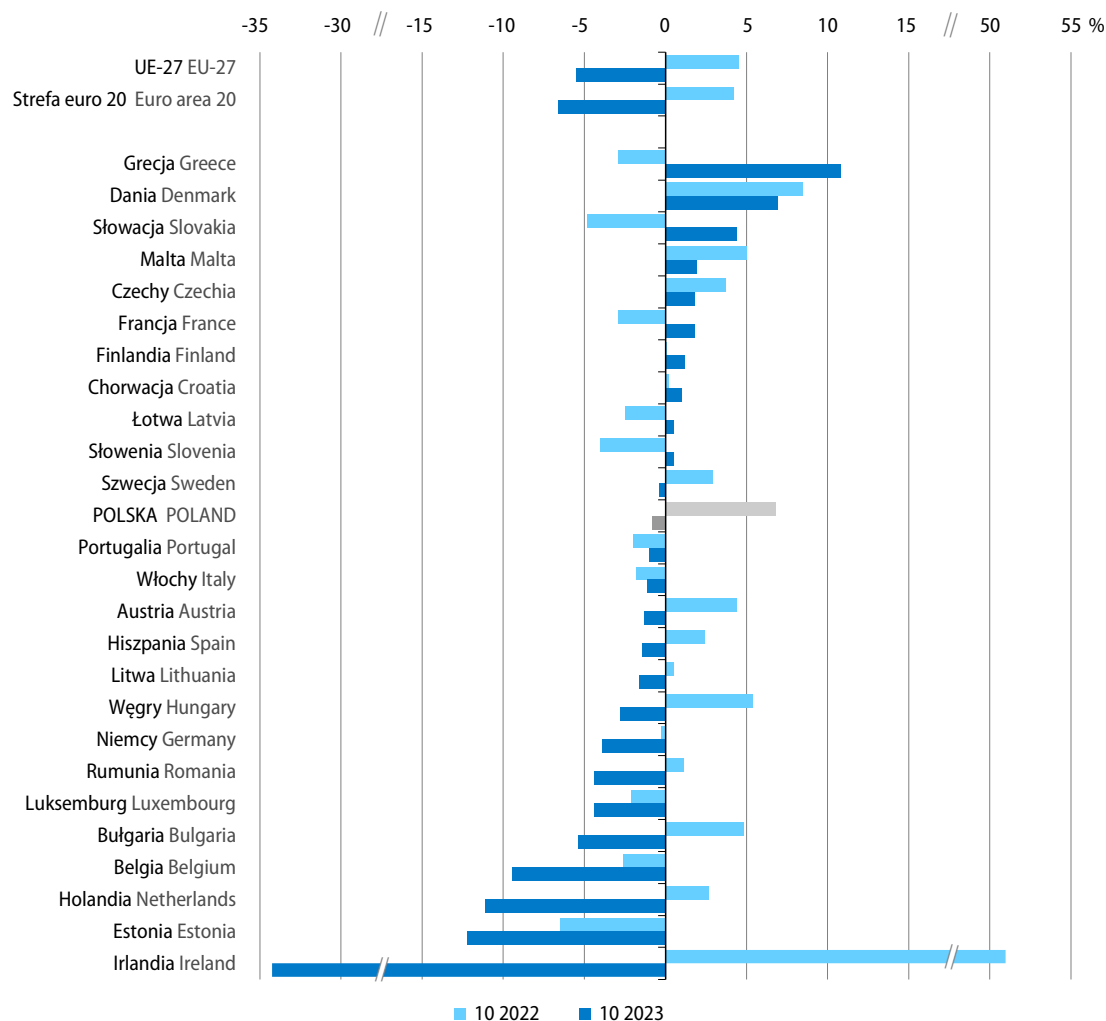
Źródło/Source: Eurostat ([prc_hicp_manr](#)).

2 Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych (Harmonised Index of Consumer Prices).

Produkcja przemysłowa³ w Unii Europejskiej ogółem w październiku br. zmniejszyła się w skali roku o 5,5% (po spadku o 6,1% we wrześniu br. oraz wobec wzrostu o 4,5% w październiku ub. roku). Niższą niż rok wcześniej produkcję przemysłową notowano w szesnastu krajach UE, w tym najgłębszy jej spadek utrzymał się w Irlandii (34,0%). Dużo niższa niż przed rokiem była też produkcja w Estonii (o 12,2%), Holandii (o 11,1%) i Belgii (o 9,4%). Spadek produkcji zanotowały również trzy największe gospodarki UE – Niemcy (o 3,9%), Hiszpania (o 1,4%) oraz Włochy (o 1,1%). W Polsce produkcja przemysłowa (według metodologii Eurostatu) obniżyła się w skali roku o 0,8%, tj. nieco mniej niż w poprzednim miesiącu. Wyższa niż w październiku ub. roku była produkcja przemysłowa w dziesięciu krajach członkowskich, w tym w największym stopniu wzrosła w Grecji (o 10,8%), Danii (o 6,9%) i na Słowacji (o 4,4%). Wzrost produkcji obserwowano także m.in. na Malcie (o 1,9%), we Francji i w Czechach (po 1,8%).

Wykres 34. Produkcja przemysłowa
zmiana r/r, wyrównana dniami roboczymi

Chart 34. Industrial production
change y/y, adjusted by working days

Źródło/Source: Eurostat ([sts_inpr_m](#)).

³ Dotyczy górnictwa i wydobywania, przetwórstwa przemysłowego oraz wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (sekcje B–D wg NACE Rev. 2); dane wyrównane dniami roboczymi; brak danych za październik br. dla Cypru, przy czym wartość dla UE ogółem uwzględnia szacunki dla tego kraju.

W okresie dziesięciu miesięcy br. obroty towarowe **handlu zagranicznego** (wyrażone w euro) po stronie eksportu były niższe niż przed rokiem w czternastu krajach członkowskich, a po stronie importu obniżyły się w dwudziestu pięciu krajach. Najgłębszy spadek **eksportu** notowano w Estonii (o 15,2%) oraz Belgii (o 12,5%). Wartość towarów wysyłanych za granicę zmniejszyła się również m.in. na Litwie, Łowie, w Bułgarii, Finlandii oraz Grecji (w granicach 9,6%–5,6%). Eksport wyższy niż przed rokiem charakteryzował natomiast Cypr (o 7,9%), a także m.in. Słowację, Malte, Węgry oraz Czechy (w granicach 6,9%–4,1%). Najgłębszy spadek **importu** notowano w Finlandii (18,0%) i Estonii (14,9%). Wartość sprowadzanych towarów znacznie obniżyła się również m.in. na Litwie, w Belgii, Grecji oraz Bułgarii (od 13,8% do 10,5%). Zbliżony do notowanego przed rokiem był import w Słowenii, natomiast wyższy – jedynie na Cyprze (o 12,4%). W piętnastu krajach członkowskich w okresie styczeń–październik br. obserwowano ujemne **saldo wymiany handlowej**. Najgłębsze było ono we Francji, gdzie wyniosło minus 111,5 mld EUR (wobec minus 161,0 mld EUR przed rokiem). Ujemne saldo notowano również m.in. w Hiszpanii, Grecji, Rumunii i Portugalii (od minus 37,3 mld EUR do minus 23,0 mld EUR). Najwyższe dodatnie saldo (ponad dwuipółkrotnie większe niż rok wcześniej) wystąpiło w Niemczech (167,5 mld EUR wobec 65,5 mld EUR przed rokiem). Eksport z tego kraju wyniósł 1306,3 mld EUR, tj. zmniejszył się w skali roku o 1,1%, a import obniżył się o 9,3% do 1138,8 mld EUR. W Polsce, przy wzroście eksportu o 4,0% (do 294,8 mld EUR) oraz spadku importu o 5,2% (do 284,2 mld EUR), notowano dodatnie saldo wymiany handlowej, które wyniosło 10,6 mld EUR (wobec minus 16,4 mld EUR w okresie dziesięciu miesięcy ub. roku).

Tablica 24. Wybrane wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju

Table 24. Selected indicators regarding the socio-economic situation of the country

Wyszczególnienie a – 2022 b – 2023		01	02	03	04	05	06
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ¹ w tys.	a	6460	6475	6485	6497	6492	6497
	b	6530	6526	6517	6524	6518	6513
Bezrobotni zarejestrowani (stan w końcu okresu) w tys. osób	a	927	922	902	878	850	818
	b	858	865	847	822	802	784
Stopa bezrobocia rejestrowanego (stan w końcu okresu) w %	a	5,9	5,9	5,8	5,6	5,4	5,2
	b	5,5	5,6	5,4	5,3	5,1	5,1
Przeciętne miesięczne nominalne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ¹ :							
w złotych	a	6064,24	6220,04	6665,64	6626,95	6399,59	6554,87
	b	6883,96	7065,56	7508,34	7430,65	7181,67	7335,20
poprzedni miesiąc=100	a	91,3	102,6	107,2	99,4	96,6	102,4
	b	93,9	102,6	106,3	99,0	96,6	102,1
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	109,5	111,7	112,4	114,1	113,5	113,0
	b	113,5	113,6	112,6	112,1	112,2	111,9
Przeciętne miesięczne realne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ¹ – analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100							
	a	100,2	103,0	101,4	101,7	99,7	97,9
	b	97,5	96,1	97,2	97,9	99,5	100,5
Przeciętna miesięczna realna emerytura i renta brutto:							
z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych							
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	95,1	97,2	99,2	97,8	96,5	95,3
	b	94,1	92,8	102,0	103,2	104,3	105,4
rolników indywidualnych							
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	94,5	95,1	93,9	92,6	91,3	91,3
	b	89,5	89,3	108,8	109,3	112,3	112,4
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych:							
poprzedni miesiąc=100	a	101,9	99,7	103,3	102,0	101,7	101,5
	b	102,5	101,2	101,1	100,7	100,0	100,0
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	109,4	108,5	111,0	112,4	113,9	115,5
	b	116,6	118,4	116,1	114,7	113,0	111,5
grudzień poprzedniego roku=100	a	101,9	101,6	104,9	107,0	108,8	110,4
	b	102,5	103,8	104,9	105,7	105,7	105,7
Wskaźniki cen produkcji sprzedanej przemysłu ² :							
poprzedni miesiąc=100	a	102,4	101,1	106,6	102,5	101,4	101,6
	b	102,1	99,5	99,4	98,7	98,1	99,2
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	116,1	116,1	121,9	124,1	124,7	125,6
	b	120,1	118,2	110,3	106,2	102,8	100,3
Wskaźniki cen produkcji budowlano-montażowej ² :							
poprzedni miesiąc=100	a	101,1	101,2	101,4	101,3	101,3	101,4
	b	100,4	100,6	100,5	100,7	100,9	100,9
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	108,3	109,3	110,4	111,3	112,2	113,2
	b	113,6	112,9	112,0	111,4	110,9	110,3

1 Dane dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 9 osób; w przeliczeniu na etaty. 2 W listopadzie 2023 r. – dane wstępne.

1 Data concern economic entities employing more than 9 persons; in full-time equivalents. 2 In November 2023 – preliminary data.

07	08	09	10	11	12	Specification a – 2022 b – 2023
6508	6503	6494	6501	6507	6505	a Average paid employment in enterprise sector ¹ in thousands
6514	6502	6496	6494	6494		b
810	807	802	796	800	812	a Registered unemployed persons (end of period) in thousand persons
782	783	776	770	773		b
5,2	5,2	5,1	5,1	5,1	5,2	a Registered unemployment rate (end of period) in %
5,0	5,0	5,0	5,0	5,0		b
						Average monthly nominal gross wages and salaries in enterprise sector ¹ :
6778,63	6583,03	6687,81	6687,92	6857,96	7329,96	a in PLN
7485,12	7368,97	7379,88	7544,98	7670,19		b
103,4	97,1	101,6	100,0	102,5	106,9	a previous month=100
102,0	98,4	100,1	102,2	101,7		b
115,8	112,7	114,5	113,0	113,9	110,3	a corresponding month of previous year=100
110,4	111,9	110,3	112,8	111,8		b
100,3	97,3	98,0	96,2	97,3	94,8	a Average monthly real gross wages and salaries in enterprise sector ¹ – corresponding month of previous year=100
99,8	101,6	101,9	105,8	104,9		b
						Average monthly real gross retirement and other pensions:
						from non-agricultural social security system
95,3	94,3	93,4	92,7	93,0	94,2	a corresponding month of previous year=100
106,2	107,0	109,0	110,6	110,7		b
						of farmers
90,5	90,9	90,0	88,2	89,6	90,5	a corresponding month of previous year=100
112,4	113,7	116,3	118,4	118,6		b
						Price indices of consumer goods and services:
100,5	100,8	101,6	101,8	100,7	100,1	a previous month=100
99,8	100,0	99,6	100,3	100,7		b
115,6	116,1	117,2	117,9	117,5	116,6	a corresponding month of previous year=100
110,8	110,1	108,2	106,6	106,6		b
110,9	111,8	113,6	115,6	116,4	116,6	a December of previous year=100
105,5	105,5	105,1	105,3	106,1		b
						Price indices of sold production of industry ² :
101,3	100,8	100,2	100,9	99,7	100,6	a previous month=100
98,9	99,9	100,3	99,4	99,2		b
125,5	125,5	124,6	123,1	121,1	120,5	a corresponding month of previous year=100
97,9	97,1	97,3	95,8	95,3		b
						Price indices of construction and assembly production ² :
100,9	101,0	101,4	101,3	100,6	100,6	a previous month=100
100,7	100,7	100,7	100,6	100,5		b
113,6	114,0	114,8	115,2	114,7	114,4	a corresponding month of previous year=100
110,0	109,7	108,9	108,2	108,0		b

Tablica 24. Wybrane wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju (dok.)

Table 24. Selected indicators regarding the socio-economic situation of the country (cont.)

Wyszczególnienie a – 2022 b – 2023	01	02	03	04	05	06	
Produkcja sprzedana przemysłu ¹ (ceny stałe ²):							
poprzedni miesiąc=100	a	96,0	103,4	116,3	88,3	101,3	99,7
	b	96,8	100,6	113,9	85,6	104,8	101,5
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	118,0	117,3	115,4	112,4	114,9	110,4
	b	101,8	99,0	97,0	94,0	97,2	98,9
Produkcja budowlano-montażowa ¹ (ceny stałe ²):							
poprzedni miesiąc=100	a	43,5	105,8	141,4	93,9	114,2	105,4
	b	44,7	110,6	130,6	96,4	112,2	107,7
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	120,8	121,2	127,6	109,0	113,0	106,0
	b	102,0	106,6	98,4	101,1	99,4	101,6
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku)	a	16739	35126	54667	73298	91407	109195
	b	19088	34873	55359	76204	93932	112177
Sprzedaż detaliczna towarów ¹ (ceny stałe ³):							
poprzedni miesiąc=100	a	77,2	101,8	116,4	99,9	98,3	98,6
	b	76,8	96,4	114,0	100,1	99,0	100,9
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	110,6	108,1	109,6	119,0	108,2	103,2
	b	100,1	95,0	92,7	92,7	93,2	95,3
Wynik budżetu państwa – od początku roku (w mln zł)	a	22291,6	11264,1	-267,5	9207,2	12054,1	27733,7
	b	11232,3	-47,4	-12028,4	-10026,8	-20851,5	-12682,2
Średnie kursy walut w zł – NBP:							
100 dolarów amerykańskich	a	402,39	401,56	432,07	428,99	493,87	438,76
	b	435,71	442,64	439,14	423,33	417,91	412,15
100 euro	a	455,48	455,39	476,03	464,65	465,03	464,57
	b	469,68	474,27	469,25	464,14	454,11	446,48
100 franków szwajcarskich	a	438,18	435,06	464,98	454,75	449,48	452,90
	b	471,70	478,67	474,09	471,02	465,49	457,77
Handel zagraniczny ⁴ w mln zł:							
eksport	a	117336,1	119587,0	135508,0	128426,9	136492,8	136664,3
	b	138360,0	136939,8	154556,3	131066,7	137005,3	135530,9
import	a	118102,1	124248,8	151726,1	139989,3	141548,7	140830,2
	b	135181,2	131475,6	147376,0	127976,3	130878,3	126831,3
saldo	a	-766,0	-4661,8	-16218,1	-11562,4	-5055,9	-4165,9
	b	3178,7	5464,1	7180,2	3090,4	6127,0	8699,6

1 Dane dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 9 osób; w przypadku sprzedaży detalicznej dane dotyczą przedsiębiorstw
 1 Data concern economic entities employing more than 9 persons; in the case of retail sales data concern trade and non-trade enterprises.

07	08	09	10	11	12	Specification a – 2022 b – 2023	
							Sold production of industry ¹ (constant prices ²):
93,0	100,7	109,8	99,1	102,8	93,6	a	previous month=100
91,9	101,2	108,2	104,4	100,2		b	
107,1	110,9	109,8	106,6	104,5	101,0	a	corresponding month of previous year=100
97,7	98,1	96,7	101,9	99,3		b	
							Construction and assembly production ¹ (constant prices ²):
93,5	105,0	103,4	104,0	109,0	117,2	a	previous month=100
93,1	107,5	111,4	102,5	103,1		b	
104,1	105,9	100,2	103,9	104,0	99,1	a	corresponding month of previous year=100
101,1	103,5	111,5	109,8	103,9		b	
126630	145307	167003	189049	214962	238490	a	Dwellings completed (from the beginning of year)
127106	144891	161153	180702	199607		b	
							Retail sales of goods ¹ (constant prices ³):
101,2	101,0	97,2	100,3	99,7	113,1	a	previous month=100
101,9	102,8	99,7	103,2	97,2		b	
102,0	104,2	104,1	100,7	101,6	100,2	a	corresponding month of previous year=100
96,0	97,3	99,7	102,8	99,7		b	
34660,2	27527,4	27457,5	27234,7	18276,2	-12578,1	a	State budget balance – from the beginning of year (in million PLN)
-13090,8	-16610,5	-34694,3	-36419,5	-42643,4		b	
							Average exchange rates in PLN – National Bank of Poland:
468,31	465,78	477,84	489,39	462,26	442,09	a	100 USD
402,73	408,88	429,74	427,58	407,87		b	
477,12	472,16	473,90	480,88	469,77	467,98	a	100 EUR
444,55	445,99	459,40	451,86	440,33		b	
483,37	487,14	491,37	491,70	477,04	474,41	a	100 CHF
460,07	465,21	478,83	473,07	457,07		b	
							Foreign trade ⁴ in million PLN:
131046,1	132110,4	146539,7	150459,2	156099,7	128289,1	a	exports
122220,4	120266,0	133148,8	140755,4	.		b	
138460,6	142353,5	156928,7	158781,3	156923,0	141868,9	a	imports
120097,4	118304,8	127624,0	135462,1	.		b	
-7414,6	-10243,1	-10389,0	-8322,1	-823,3	-13579,9	a	balance
2123,0	1961,2	5524,8	5293,3	.		b	

handlowych i niehandlowych. 2 Średnie ceny bieżące z 2015 r. 3 Ceny bieżące z okresu poprzedzającego okres badany. 4 Od stycznia 2023 r. – dane wstępne.
 2 The average current prices from 2015. 3 The current prices from the period preceding the surveyed period. 4 Since January 2023 – preliminary data.

Tablica 25. Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne – Unia Europejska
Table 25. Main macroeconomic indicators – European Union

Wyszczególnienie Specification	PKB GDP			Handel zagraniczny Foreign trade				Zharmonizowana stopa bezrobocia ^a Harmonised unemployment rate ^a		
	2022	2023 ^d		2023		2022		10 2022	2023	
		04–06	07–09	01–10					09	10
		zmiana w % w skali roku annual change in %				w mld EUR in billion EUR			w % in %	
UE-27	3,4	0,5	0,0	6,1	6,0	6,0
Strefa euro – 20	3,4	0,6	0,0	6,6	6,5	6,5
Austria	4,8	-1,3	-1,6	3,1	-4,5	-3,6	-17,1	4,6	5,5	5,1
Belgia	3,0	1,3	1,4	-12,5	-12,7	13,2	14,0	5,6	5,4	5,6
Bułgaria	3,9	2,0	1,8	-8,0	-10,5	-4,6	-6,3	4,0	4,4	4,4
Chorwacja	6,3	2,2	3,0	-4,3	-5,3	-14,4	-15,4	6,8	6,5	6,5
Cypr	5,1	2,2	2,2	7,9	12,4	-7,5	-6,5	6,8	5,9	5,8
Czechy	2,4	-0,4	-0,7	4,1	-4,1	19,0	3,5	2,2	2,7	2,9
Dania	2,7	0,8	0,3	2,6	-4,6	8,5	1,2	4,6	4,7	5,4
Estonia	-0,5	-3,3	-4,0	-15,2	-14,9	-2,5	-2,9	5,4	6,5	6,3
Finlandia	1,6	-0,2	-1,0	-7,1	-18,0	-1,2	-10,4	6,4	7,4	7,5
Francja	2,5	1,2	0,6	3,0	-5,4	-111,5	-161,0	7,2	7,3	7,3
Grecja	5,6	2,6	2,1	-5,6	-11,1	-25,8	-31,9	11,8	10,3	9,6
Hiszpania	5,8	2,0	1,8	0,7	-6,8	-37,3	-66,0	12,9	12,0	12,0
Holandia	4,3	-0,1	-0,4	-4,7	-7,7	67,9	49,1	3,7	3,7	3,6
Irlandia	9,4	-0,4	-5,6	-4,7	-2,7	51,3	56,3	4,5	4,7	4,7
Litwa	2,4	0,7	0,1	-9,6	-13,8	-4,3	-6,8	6,1	6,9	6,5
Luksemburg	1,4	-1,4	-1,8	-2,7	-7,8	-6,4	-7,7	4,9	5,5	5,5
Łotwa	3,4	-0,8	0,0	-8,1	-9,6	-3,6	-4,2	7,0	6,5	6,5
Malta	8,2	6,0	7,1	6,1	-6,6	-3,8	-4,4	2,8	2,5	2,5
Niemcy	1,8	0,1	-0,4	-1,1	-9,3	167,5	65,5	3,1	3,1	3,1
Polska	5,3	-0,3	0,6	4,0	-5,2	10,6	-16,4	3,0	2,8	2,8
Portugalia	6,8	2,6	1,9	-1,0	-3,6	-23,0	-25,7	6,1	6,6	6,7
Rumunia	4,6	2,6	2,9	2,4	-3,2	-23,2	-28,4	5,7	5,5	5,4
Słowacja	1,8	1,2	1,1	6,9	-0,2	3,4	-2,7	6,0	5,8	5,8
Słowenia	2,5	1,7	1,6	2,3	0,1	0,9	-0,3	3,7	3,9	4,1
Szwecja	2,9	-0,4	-1,4	-2,3	-6,6	3,3	-3,5	7,7	8,1	7,9
Węgry	4,6	-2,2	-0,3	4,9	-6,5	3,9	-10,4	3,7	3,9	4,1
Włochy	3,7	0,3	0,1	1,2	-9,9	24,9	-36,2	7,9	7,6	7,8

a Dane wyrównane sezonowo. b Dane wyrównane dniami roboczymi. c Obejmuje sekcje: górnictwo i wydobywanie; przetwórstwo przemysłowe oraz e 04–06 2022 r. f 01–03 2023 r. g 04–06 2023 r. h 07–09 2022 r. i 07–09 2023 r.

U w a g a. Przeliczeń danych dotyczących handlu zagranicznego w oparciu o dane zawarte w bazie Eurostatu dokonano w Departamencie Opracowań Źródło: EUROSTAT – dane pobrano w dn. 20.12.2023 r.

a Data seasonally adjusted. b Data adjusted by working days. c Includes sections: mining and quarrying; manufacturing and electricity, gas, steam N o t e. Data concerning foreign trade were computed on the basis of data extracted from the Eurostat database in the Statistical Products Department S o u r c e: EUROSTAT – data were extracted on 20.12.2023.

Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych Harmonised Index of Consumer Prices			Produkcja przemysłowa ^{bc} Industrial production ^{bc}			Produkcja w budownictwie ^b Production in construction ^b			Wyszczególnienie Specification
11 2022	2023		10 2022	2023		10 2022	2023		
	10	11		09	10		09	10	
zmiana w % w skali roku annual change in %									
11,1	3,6	3,1	4,5	-6,1	-5,5	0,8	0,6	-0,4	EU-27
10,1	2,9	2,4	4,2	-6,8	-6,6	0,2	0,7	-0,7	Euro area – 20
11,2	4,9	4,9	4,4	-1,6	-1,3	2,5	-1,8	-0,7	Austria
10,5	-1,7	-0,8	-2,6	-12,5	-9,4	-1,4	1,1	-3,5	Belgium
14,3	5,9	5,5	4,8	-11,6	-5,4	1,7	-1,7	-1,0	Bulgaria
13,0	6,7	5,5	0,2	1,6	1,0	4,2	5,2	.	Croatia
8,1	3,6	2,4	-3,5	3,6	.	-6,0 ^e	-5,4 ^f	7,4 ^g	Cyprus
17,2	9,5	8,0	3,7	-4,9	1,8	2,1	-0,4	-0,9	Czechia
9,7	-0,4	0,3	8,5	1,7	6,9	3,9	0,7	.	Denmark
21,4	5,0	4,1	-6,5	-13,0	-12,2	-3,3 ^h	-11,5 ^g	-4,8 ⁱ	Estonia
9,1	2,4	0,7	0,1	-2,3	1,2	-3,2	-7,9	-7,3	Finland
7,1	4,5	3,9	-2,9	-0,1	1,8	0,3	0,5	-3,3	France
8,8	3,8	2,9	-2,9	1,9	10,8	20,5 ^h	11,5 ^g	8,0 ⁱ	Greece
6,7	3,5	3,3	2,4	-0,8	-1,4	-9,1	1,2	8,3	Spain
11,3	-1,0	1,4	2,7	-10,0	-11,1	3,5	2,1	0,9	Netherlands
9,0	3,6	2,5	51,4	-26,9	-34,0	-1,7 ^h	-5,6 ^g	-10,1 ⁱ	Ireland
21,4	3,1	2,3	0,5	-0,7	-1,6	2,6 ^h	13,5 ^g	17,6 ⁱ	Lithuania
7,3	2,1	2,1	-2,1	-10,1	-4,4	-1,9	-2,4	.	Luxembourg
21,7	2,3	1,1	-2,5	-2,7	0,5	-13,6 ^h	15,4 ^g	16,1 ⁱ	Latvia
7,2	4,2	3,9	5,0	3,2	1,9	4,9 ^h	1,9 ^g	4,9 ⁱ	Malta
11,3	3,0	2,3	-0,3	-4,5	-3,9	-1,5	1,2	-2,1	Germany
16,1	6,3	6,3	6,8	-1,0	-0,8	3,9	13,8	7,5	Poland
10,2	3,2	2,2	-2,0	-6,1	-1,0	2,8	5,1	5,8	Portugal
14,6	8,3	6,9	1,1	-3,1	-4,4	33,8	10,2	9,2	Romania
15,1	7,8	6,9	-4,8	-0,2	4,4	-0,5	8,1	3,9	Slovakia
10,8	6,6	4,5	-4,0	-5,1	0,5	38,7	28,5	7,2	Slovenia
10,1	4,0	3,3	2,9	-3,8	-0,4	0,1	-9,6	-4,6	Sweden
23,1	9,6	7,7	5,4	-5,7	-2,8	-6,7	-6,0	0,1	Hungary
12,6	1,8	0,6	-1,8	-2,0	-1,1	4,2	0,0	.	Italy

wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę. d Dane wyrównane sezonowo oraz dniami roboczymi. Statystycznych GUS.

and air conditioning supply. d Data seasonally adjusted and adjusted by working days. e 04–06 2022. f 01–03 2023. g 04–06 2023. h 07–09 2022. i 07–09 2023. of Statistics Poland.